NATION
BIBLIC

1,20

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephone 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

6. N-RS. SESTDIENA, 1972. G. 5. FEBRUĀRIS 21. GADS

SATURDAY, FEBRUARY 5, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Mākslinieku vienības Latvis biedru darbu izstāde, kuru 27. janvārī atklāja Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās Toronto, reizē bija arī šāgada Kultūras dienu ievadījums. Izstādi atklāja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs (augšējā attēlā pa kreisi). No viņa pa labi — Latvis valdes priekšsēdis J. Zuntaks, māc. Ā. Čops un māksl. E. Dzenis. Tālāk (labajā pusē) māksl. Ed. Dzenis sniedz paskaidrojumus savai meitai Inesei par Zigfrīda Jurševska darbu Zivis (glazēts māls), kas bija novērtēts par 500 dol. Apakšā — daļa apmeklētāju izstādi atklājot. Foto: J. Liģers

Centrālizēs palīdzības sūtījumu pārraudzību

DAUGAVAS VANAGU KANADAS VALDES SĒDE

Atklājot DV Kanadas pirmo valdes sēdi šajā gadā, valdes priekšsēdis E. Krūka aicināja ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizgājušos DV organizācijas biedrus Matildi Tomiņu un Sofiju Varrenu no DV Kičeneras - Vaterlū nodaļas un Valdu Biti no DV Londonas nodaļas. Pieņēma iepriekšējās valdes sēdes protokolu ar ierakstu, ka DV Druvas nodaļas valdes priekšsēdis A. Kalniņš ziedojis 100 dolaru jaunatnes darbam.

Saimniecības daļas vadītājs A. Kvēps nolasīja saimnieciskās daļas darbinieku sēdes protokolu par laikraksta Latvija Amerikā oficiālu atdalīšanos un veidu par atdalīšanos no apgāda Daugavas Vanags, ko ar maziem grozījumiem apstiprināja. Akceptēja Latvija Amerikā Publishing Ltd. prezidenta A. Budrēvica priekšlikumu, kurā viņš lūdza DV Kanadas valdi nokārtot ar laikrakstu visas līdzšinējās saistības. Akceptēja arī ieteikumu, ka likvidējams pašreizējais apgāda nosaukums — „Daugavas Vanags", tā vietā pieņemot ieteikto „Daugavas Vanagu grāmatnīca". DV Kanadas valde līdz turpmākam maksās 50% par sludinājumiem, ja DV nodaļas pastāvēs par lēmumu, ka viņas par sludinājumiem laikrakstā Latvija Amerikā saņem 50% atlaidi. Lūdza saimniecības daļu izkārtot, lai DV Londonas nodaļa turpmāk būtu pielīdzināta vispārējiem noteikumiem laikraksta abonēšanā.

Nozīmēja pie Amber Printers and Publishers Ltd. šādus DV Kanadas valdes pārstāvjus: saimniecības daļas vadītāju A. Kvēpu, kasieri R. Britālu un vienu locekli no revīzijas komisijas. DV Kanadas valde nāca ar ierosinājumu, ka DV organizācijas priekšniekam būtu maksājama zināma minimāla alga.

DV centrālās valdes rakstveida nobalsojumā nolemts, sākot ar 1972. gada 1. janvāri, pārņemt no DV Zviedrijā palīdzības sūtījumu pārraudzīšanu Centrālai valdei, uzticot tehniskos pienākumus DV ģenerālsekretāram A. J. Bērziņam. Līdz ar to sākot ar 1972. gada 1. janvāri visi palīdzības sūtījumu pieteikumi iesūtāmi DV ģenerālsekretāram, 44 Münster/Westf., Gravenerstr. 69, W. Germany. Šim palīdzības veidam paredzētie līdzekļi DV zemēm iemaksājami DV CV bankas kontā. Lettischer Fürsorgeverein Daugavas Vanagi, Zentral Vorstand, Deutsche Bank Münster/Westf., Konto Nr. 33 86 24.

DV CV jaunatnes nozares vadītājs R. Šmitmanis izstrādājis jaunvanagu darbības noteikumu projektu, kas reizē ar rakstveida sēdi izsūtīs visām DV zemju valdēm un jaunatnes nozaru vadītājiem un referentiem. Pēc atsauksmju saņemšanas nozares vadītājs izstrādās noteikumus apstiprināšanai DV CV un nodošanai zemēm darbībai.

DV Zviedrijas valde labprāt vēlas nākošo DV CV sēdi noturēt Zviedrijā — Gēteborgā, Stokholmā vai kādā citā pilsētā, vietu un laiku pieskaņojot tālāku braucēju vēlmēm un prasībām. Par šo jautājumu lūgs izteikties DV CV locekļus un zemju valdes, savus ieskatus un atzinumus piesūtot DV ģenerālsekretāram.

Kad Latvijas valsts pēdējais prezidents Dr. Kārlis Ulmanis savā vārda dienā, 1935. gada 28. janvārī, izteica savu aicinājumu — ikvienam atcerēties savu skolu un ziedot tai grāmatas, mācības līdzekļus, gleznas un mūzikas instrumentus, tad Latvijas iedzīvotāju atsaucība bija negaidīti liela. Pirmo trīs gadu laikā skolām saziedoja 1.241.910 grāmatas, 1343 gleznas, 471.148 latu naudā, daudzus mūzikas instrumentus un citus mācības līdzekļus. Vairākās vietās ziedotāji pat pārbūvēja ar saviem līdzekļiem skolas un internātus, kā, piemēram, rūpnieks Hiršs Vējavā. Šis svētīgais aicinājums savu atbalsi mūsu tautiešos nav zaudējis vēl šodien pēc 37 gadiem, jo vienmēr no jauna to atceramies, un ja visi vairs nevaram apdāvināt šeit svešumā savu pirmo skolu, tad darām to Minsteres ģimnazijas vai vietējo latviešu skolu labā.

Dāvinot grāmatas, skaņu plates, laikraksta vai žurnāla abonementus, izmantosim pirmā kārtā DV izdevumus: DV centrālās valdes izdoto grāmatu Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, DV Kanadā izdotās grāmatas un skaņu plates, DV Rietumvācijas skaņu plati Uz tevi, Latvija, iet visas mūsu domas, laikraksta Latvija Amerikā un DV Mēnešraksta

(Turpinājums 24. lpp.)

Pārgājis pie konservātiviem

Pie konservātīvajiem Kanadā pārgājis Montrealas liberāļu aldermans Viktors Pods (Podd), kas 1965. gadā bija Trudo publicitātes komitejas priekšsēdis, palīdzēdams viņam iekļūt parlamentā. Liberāļu partijas atstāšanai Pods par galveno iemeslu min nodokļu reformas pieņemšanu un veidu, kādā tas bez pietiekamas iepazīšanās pieņemts parlamentā un arī senātā. Pods aizrāda, ka valdības politika neveicina rūpniecības uzplaukumu Kanadā.

PEKINGA GATAVOJAS NIKSONA SAGAIDĪŠANAI

ASV prezidenta Niksona apmeklējums Ķīnas galvaspilsētā Pekingā paredzēts 21. februārī. Ķīnas novērotāji tiecas novērtēt katru ķīniešu vārdu, garastāvokli un cik sekmīgas būs apmeklējuma izredzes. Pekingā vairākām galvenajām ielām pārmainīti nosaukumi, kas varētu aizkart amerikāņu jūtas, atgriežoties pie vecajiem, gadu simteņiem lietotiem nosaukumiem. Tā Sarkano gvardu iela nosaukta par Zemessargu ielu, kā tā saukta gadu simteņiem, kad vēl nebija „kultūras revolūcijas".

Tāds pats liktenis piemeklējis „Antiimperiālistisko slimnīcu", kuŗai gaŗām brauks Niksons. Tā tagad saucas „Pilsētas slimnīca".

Tālākais solis bija daudzo politisko saukļu un lozungu nomazgāšana no namu fasādēm un pārkrāsošana pilsētas centrā. Arī lidlaukā nozuduši politiskie plakāti. Pekinga tā pa daļai centusies notušēt „kultūras revolūcijas" pēdas. Sarkanā gvarde aizgādājusi projām arī Mao daudzos portretus un statujas, kas bija novietotas publiskās vietās, izsakoties, ka „personības kultam pakāpeniski jāpazūd".

Ķīnieši, acīm redzot, pūlējušies, lai Niksons par viņu galvaspilsētu gūtu labāko iespaidu. Niksona viesošanos Pekingā ar satelita palīdzību pārraidīs televīzijā.

Pēc sarunām Pekingā prezidents Niksons apmeklēs arī Šanghaju. Visu ceļojuma laiku Niksons būs nepārtrauktā kontaktā ar Vašingtonu.

LATVIJA AMERIKĀ

6. N-RS. SESTDIENA, 1972. G. 5. FEBRUĀRIS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishers Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

1970-1971

Vairs palicis tikai pus gads, kad Saulainē pulcēsies latviešu gaidas un skauti no visas brīvās pasaules, lai tiktos jubilejas nometnē Rīga dimd. Visās zemēs, kur mīt latviešu gaidas un skauti, notiek gatavošanās nomtnei un sacensībām. Augšējā attēlā Rīgas (72.) skautu vienības mazskauti pa grupām vingrinās mezglu siešanā. No kreisās: v. v. Arnis Puķītis, mazskauti Pēteris Borgs, Ēriks Blūms un Valters Kronbergs. Foto: J. Liģers

LATVIEŠU AVĪZES

(1822. — 1915.)

Šogad, kā zināms, latviešu prese atskatās uz 150 gadiem. 1822. g. 5. janvārī Jelgavā sāka iznākt pirmais latviešu laikraksts Latviešu Avīzes(1822.-1915.). To rediģēja mācītājs Kārlis Fricis Vatsons, bet iespieda J. F. Stefenhagena spiestuve Jelgavā. 1822. gadu tāpēc apzīmē par latviešu preses sākumu.

Skaudri bijuši latviešu preses likteņi, jo reti kad žurnālisti un redaktori varējuši brīvi paust latviešu tautas gribu un vajadzības. Arī 1822. gadā izdotās latviešu Avīzes nebija brīvs laikraksts rietumu preses nozīmē. Toreiz noteicēji Latvijā bija vācieši ar Krievijas cara svētību.

Redaktors Vatsons, kā to raksta Andrejs Johansons savā grāmatā Latviešu literātūra (1953), bijis skotu vai īru izcelsmes vācu mācītājs, kas darbojies Lestenes un Struteles draudzē, reizē dzīvi interesēdamies par latviešu valodu, vēsturi un etnografiju. Viņš noteikti pretojies arī latviešu pārvācošanas tieksmēm un kādā vēstulē uzsvēris, ka viņa nolūks būtu „padarīt latvietim viņa tautu par nāciju". Nedrīkstēdams šo viedokli sludināt atklāti, Vatsons centās vismaz savā 4 lpp. biezajā nedēļas laikrakstā rakstīt iespējami daudz par pašu latviešu lietām, bet pat tas sagādāja viņam pārmetumus no pārvācotāju puses, kuru tendences sevišķi manāmas bija kļuvušas pēc zemnieku brīvlaišanas. Blakus oficiāliem iestāžu ziņojumiem (ar tiem Latviešu Avīzes sākumā nodrošināja savu pastāvēšanu, jo visām pagastvaldēm bija pavēlēts tās abonēt) un dažādai informācijai Vatsons zināmu tiesu telpas atvēlēja arī literātūrai. Starp citu viņš iespieda Neredzīgā Indriķa dziesmas, bet pats pārtulkoja leišu dainas, kā arī K. Donelaiša Gada laiku 1. dziedājumu, ar to uzsvērdams leišu un latviešu kopību.

Latviešu Avīzes turpināja iznākt līdz 1915. gadam, uzrādot samērā garu mūžu.

Latviešu preses 100 gadu jubileja Latvijas neatkarības laikā bija 1922. gadā ar plašām svinībām. Tad godināja arī pirmos latviešu preses darbiniekus. Jubilejā goda vietās atradās vecie preses seniori, kas gadiem ilgi zem nebrīvības sloga bija pauduši Latvijas brīvības ideju.

Latviešu preses 150 gadu atcere tagad notiek tālu ārpus dzimtenes, svešos kontinentos, kur pulcējušies mūsu preses darbinieki un literāti, lai kalpotu latviešu trimdas presei. No mūsu trimdas sākuma gadiem vairāki latviešu laikraksti izbeiguši savas gaitas. Zviedrijā, kur kā pirmais iznāca Latvju Vārds un Latvju Ziņas, mūsu preses gadā iestājies klusums. Pieci latviešu laikraksti ārpus Latvijas lielā entuziasmā tur dzīvu Latvijas garu un pauž brīvu latviešu tautas balsi, kuŗa apklusināta krievu pārvaldītajā dzimtenē.

Amerikas krastā mūsu preses darbinieki latviešu preses 150 gadus atzīmēja kopējo Kultūras dienu ietvaros, 29. un 30. janvārī Ņujorkā, Barbizona Plaza viesnīcā. Šim gadījumam Bostonā jau izdota latviešu preses pieminas aploksne.

Lai sveicināta latviešu prese! **Osvalds Akmentiņš**

Lasītāju vēstules

SAPULČU DIENA GRAND RAPIDOS

Pie mums, Grand Rapidos samērā nelielā Latviešu kolonijā, 30. janvārī notika trīs gada sapulces vienā dienā: Latviešu kreditsabiedrības, Vienības draudzes un šīs pašas draudzes bēŗu fonda. Tajā pašā dienā vēl bija Draudzīgā aicinājuma sarīkojums kultūras dienu ietvaros. Dažas amatpersonas darbojas kā vienā, tā otrā iestādījumā, pie tam amatos, tātad par nezināšanu vai sagadīšanos nevarētu būt runa. Janvāŗa mēnesī visas pārējās nedēļu nogales bija samērā „tukšas", kad nenotika nevienā sapulce. Vai tiešām nevarēja iekārtot sapulču laiku tā, lai tās nebūtu vienā dienā?

P. K.
Grand Rapidos

KĀPIENS UZ AUGŠU

Pilnīgi piekrītu Latvija Amerikā 8. janvāŗa n-rā Lasītāju vēstulēs J. R. izteiktam atzinumam, ka ar laikraksta formātu, labo iespiedumu un rakstu saturu izdevniecība un redakcija ir attaisnojusi solīto. Tanī pat n-rā Austra Vītoliņa jautā, kā būtu, ja viņa, nebūdama ne „par", ne „pret" ventiņu izloksni, uzrakstītu vēstuli malēniešu izloksnē?

Tas būtu ļoti jauki. Manuprāt, visas latviešu novadu izloksnes ir vienlīdz labas un respektējamas. Polemiku par ventiņu izloksni izraisīja, šķiet, nevis pati izloksne, bet raksta gaŗā jūdze.

Ar interesi lasāms publicista Ernesta Blanka raksts par trimdas preses gadu. Nevaru tomēr piekrist secinājumam, ja viens trimdas laikraksts (tas zīmēts uz Latvija Amerikā) no divi reizēm nedēļā pāriet uz vienas reizes nedēļā iznākšanu, tas tūlīt būtu vērtējams par 50 procentīgu kritienu uz leju.

Salīdzinot laikraksta tagadējo lappušu skaitu un daudzās vietās sīko burtu iespiedumu ar agrāko formātu, jaunā izdevuma 24 lappušu tilpums iepretīm 8 lappusēm ir pat lielāks par agrāk divreiz nedēļā izdotā laikraksta lasāmvielas tilpumu. Tātad nevis kritiens uz leju, bet kāpiens uz augšu. Bez tam, vispusīgs un interesants saturs.

Paldies par to izdevniecībai un redakcijai!

Andrejs Leiše,
Mineapolē.

KUNGS, VIKTOR IRBE!

Laikrokstā, Latvija Amerikā, 8. janv. 2. numerī, rokstā: Latviešu preses 150 gadi, sokot: „Latgale tanī pat laikā, vēl nebija modusies, to reti pieminēja".

Es ļūti breinojūs, ka, kungs Viktors Irbe vēl pat pēc tīm 150 godim nav mūdīs. Jo Viktors Irbe byutu atsamūdīs, tod jys zynōtu, ka tymā pat laikā Latgolā beja īvasts drukas aizlīgums. 40 godus tur valdēja Muravjevs un nu tautas jēme nūst pat vacōs pōtoru grōmotas. Drukōt jaunas, tys nūzeimōja, riskēt ar dzeiveibu voi Sibiriju. Kādēļ nūklus un sagrūza Latgolas un latgoļu vēsturi, jo tei ir arī latvīšu vysas tautas un Latvijas valsts vēsture. Ignorejūt tū un sagrūzūt tū, teik kaiteits myusu breiveibai nōkūtnē. Jyus, brōli, dūmojit sevi mūdušūs agri, vysmoz ogrōk kai latgoli, bet jyus, brōli, cīši moldotēs.

O. Zvīdris,
Toronto.

NAIVI LĒMUMI

Lasot laikrakstos par Amerikas latviešu jaunatnes apvienības (ALJA) 19. kongresu Klīvlendā, uzkrīt daži pavisam bērnišķīgi gājieni. cita vidū, aicināt jauniešus no okupētās Latvijas uz 2. vispasaules latviešu jaunatnes kongresu Anglijā. Tā ir lielākā naivitāte, kādu vien var iedomāties. Ja arī ar čekas svētību kādiem delegātiem tiks atļauts braukt, tad tie taču būs parbaudīti un rūdīti spēki, ko neapmulsinās ne rietumos redzamā labklājība, ne brīvība, kādu te bauda ikviens pilsonis. Šie delegāti vienmēr pataisīs baltu par melnu un otrādi. ...Piemēru" te netrūks, par to gādā laikraksti, televīzija, ziņojot, kādā veidā tiek „apspiesti" radikālie studenti, hipiji un tamlīdzīgi bārdaiņi. Zaudētāji būs katrā ziņā aicinātāji, par to nav ne mazāko šaubu.

Tālāk kongress lēmis sūtīt vēstuli Minsteres latviešu ģimnazijas direktoram Rietumvācijā, lūdzot paskaidrojumus par jauno skolotāju iesaistīšanas problēmām un piedāvājot ALJA atbalstu ģimnazijai. Jājautā — kādu? Laikam jau „morālu"... Rezolūcijā bijis noteikums, ka, ja ģimnazijas direktors neatbild mēneša laikā. tad ALJA valde darīs to publikai zināmu un „spers attiecīgus soļus" Minsteres skolas nākotnes nodrošināšanai.

Jaunieši gan varēja kongresā labāk sazīmēt kādu naudas summu ģimnazijas atbalstam un gādāt, lai no katras lielākās latviešu kolonijas brauc uz Minsteri pa vienam jaunietim iemācīties labu latviešu valodu un citas latviskās zināšanas. Tas būtu triumfs, ko ar sajūsmu atbalstītu arī vecākā paaudze.

Līvu Justs,
Rokfordā, Mičigenā

NESMĒĶĒTĀJI, UZMANIETIES!

Ar šo virsrakstu žurnālā Time ievietots rakstiņš, kas varētu interesēt kā smēķētājus, tā tos, kas no viņu indīgajiem izgarojumiem cieš. ASV sabiedriskās veselības departamenta galvenais chirurgs Dr. Džese Steinfelds aizrāda, ka no nikotīna un pārējām vielām smēķos cieš ne tikvien smēķētāju, bet arī to cilvēku veselība, kas uzturas piesmēķētās telpās.

Piesmēķētais gaiss satur kā redzamos dūmus, tā neredzamās gāzes, kas kairina acis un deguna glotādu un spēj izraisīt allerģisku reakciju nesmēķētājā. Launākais, ka šāds gaiss satur arī tvana gāzi. Ja tā ieklūst nesmēķētāja asinīs pietiekamā vairumā, tā bojā arī viņa sirdi un plaušas, tāpat kā smēķētāja.

Līdz šim uzskatīja nikotīnu par galveno vainīnieku smēķu izraisītajos veselības bojājumos, bet jaunie pētījumi rāda, ka cigaretes un vispār tabakas produkti, pilnībā nesadegot, rada tvana gāzi, tāpat kā tā rodas auto izdedžos. Ieelpotā tvana gāze iznīcina skābekli sarkanajos asīns ķermenīšos. Protams, ka piesmēķētā istabā ieelpotais tvana gāzes daudzums nav tik liels, lai nonāvētu, bet ja nesmēķētājam tādā istabā jāuzturas ik dienu stundām ilgi, veselības bojājumi neizpaliks. Tādēļ apsveicams, ka vismaz lidmašīnās jau sākts nodalīt smēķētājus no nesmēķētājiem, un jācer, ka drīz iestāsies diena, kad arī autobusos un citās publiskās vietās nesmēķētāji tiks atdalīti no „tīšajiem pašnāvniekiem", kā varētu ar pilnīgām tiesībām dēvēt tos smēķētājus, kas dienā patērē 20 un vairāk cigarešu, sagādādami tiem, kam jāuzturas vienā telpā ar viņiem, lielas mocības.

Šai sakarā varbūt nebūtu nevietā minēt arī paražu, kas ieviesusies vienā otrā latviešu sarīkojumā, sevišķi priekšlasījumos, rakstnieku saietos u. tml. Ieejot, piemēram, Latviešu namā vai DV namā Toronto, tādos gadījumos vērojami uz krēsliem pa tvērienam novietoti pelnu trauki, kuŗus arī nekavējas izmantot. Kā būtu, ja pelnu trauku vietā uz zāles sienām parādītos uzraksti „smēķēt aizliegts"? Kam bez smēķēšanas tiešām nav iespējams divas stundas pavadīt, tie varētu iziet blakus telpās, neapvainojot pārējo apmeklētāju jutekļus un jūtas. Demokratiskā sabiedrībā tiesības ir arī minoritātei, vai ne?

S. A., Toronto

Zentas Liepas dzejai veltīta svētdiena

Kad dzejai domātā sarīkojumā mūziķi, lieki nemudināti, sāk deklamēt, gleznotāju izskaidrot dzejas būtību, bet kritiķi atzīst tiesās uztveres nepieciešamību, saprotam, ka te jārunā par mākslu, kas kādā līdz sim neizskaidrotā veidā stāv tuvu visu mākslu kopsaucējam.

Tāda sajūta bija svētdien, 16. janvārī, Īujorkas igauņu namā, kur Latviešu Preses biedrība bija sarīkojusi Zentas Liepas rītu, godinot viņas piektās grāmatas Mazā zeme iznākšanu. Ievadvārdus teica LPB priekšnieks Viktors Irbe.

Mudīte Austriņa, kuŗai padodas šādu pasākumu izkārtošana, bija nosēdinājusi Zentu Liepu blakus Augustam Annusam pie krāšņas segas pārklāta galda. Uz tā netrūka ne vaska sveču un ziedu, nedz pašceptas maizes un medus trauciņa. Pati Mudīte Austriņa vadīja sarīkojumu ar trejdekšņa palīdzību. Pēc Zentas Liepas noskandētā ievaddzejoļa pirmo viņa izsauca Vītautu Kalvi, kuŗš atzinās, ka raksturot Zentas Liepas dzeju brīdī, kad šī dzeja pati sasniedzama un baudāma, būtu tāpat kā satiekot brīnumdaiļu sievieti vēl skatīties apkārt pēc kāda, kas varētu viņu raksturot. Viņš tomēr drusku runāja par dzejnieces iekšējo labestības gaismu un dzejas plūšanu.

Helga Gobzine skandēja vairākus Zentas Liepas dzejoļus. Ja arī pirms viņas prieksnesuma netrūka tādu, kas domāja, ka Zentas Liepas dzeju visiabāk var skandēt viņa pati, kuŗas rezonantā balss pārvērš tās dzeju pa pusei dziesmā, tad Helgas Gobzines rūpīgi sagatavotais priekšnesums atklāja šai dzejā daudzas agrāk neievērotas puantes — izklausījās gandrīz kā pavisam cita autora darbi.

Henrijs Mors lasīja atmiņu skici par dzejnieci, kad nebija iznākusi vēl viņas pirmā dzejoļu grāmata. Šis spriganais tēlojums Moram sevišķi labi padevies, un jācer, ka viņš tādā pašā garā turpinās, tā piepildot līdz šim brīvo „galma chroniķa" vietu par slaveno „Vircburgas laikmetu" latviešu literātu dzīvē.

Tika noiasīti arī divi veltījumi — Valdas Moras Zentas pagrabs (1949) un Pēteŗa Ērmaņa Dzejniecei - dzirnavniecei (1948). Pianiste Ilze Strāle - Didrichsone no Toronto īsā apcerē salīdzināja sava tēva — formas meistara Kārļa Štrāla darbus ar Zentu Liepu un atrada tur zināmu radniecību. Pati autore nolasīja vairākus dzejoļus no jaunās grāmatas ar galveno tematu: Dzīvība ir — dzīva cilvēka dzīvo, kvēlošo sirdi jaust.

Mudīte Austriņa savā margotajā valodā runāja par Zentu Liepu — cilvēku, dzejnieci — veikli iepīdama mazas norādes par visiem pieciem dzejoļu krājumiem. Par Zentas Liepas dzeju runāja arī Augusts Annus, rādīdams, ka viņas latviskums nenāk no dainās lietoto senvārdu gaismā celšanas, bet gan būtiskā dzīves uzskata. Tāpat kā dainās, Zentas Liepas dzejā atrodama tā veida pazemība, kam piemīt monumentāls spēks, un tā veida skaistuma izjūta, kas spēj pārvērst vismazākās lietas vislielākajās. Par raksturīgu piemēru viņš minēja Zentas Liepas pēdējās grāmatas nosaukumu — Mazā zeme. Latviešu mākslas sirmais zinātnieks Annus jau izteicās daudz aprakstošāk, bet šīs atklāsmes apžilbinātajam reportierim aizmirsās viņu vārdu pa vārdam pierakstīt.

Sarīkojumu pabeidza Zentas Liepas atvadu vārdi un aicinājums nogaršot pašas ceptos pīrāgus. Pie kafijas tases, daudzo Ņujorkas un apkaimes literātu vidū sēžot, pēkšņi rodas jautājums: ko gan Zenta Liepa dara ikdienā, kad nedzejo, jo grūti viņu iedomāties kādā debesskrāpja birojā vai bērniem pārblīvētā skolā, vēl mazāk veikalā, laboratorijā vai fabrikā. „Cepu maizi," viņa smaidīdama atbild, un atvadām iedod līdzi ciemkukuli — trīs brīnumapaļus un trauslus cukurplācenīšus.

D.V.

Skaists paklājs moderniem rakstiem? Taču nē — tas ir tikai viens no sienas gleznojumiem, kas bija redzams Toronto studenšu korporāciju kopas slēgtajā tējas vakarā 22. janvārī Latviešu namā. Par vakara telpu mākslinieciško ietērpu šoreiz rūpējās Ilze Prikule(pa kreisi) un Astrīde Freimane.

Foto: J. Liģers

Simtgadu dziesmā tiekas

TREŠIE EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI ĶELNĒ

Sācies spraigs darbs, rīkojot 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkus, kas būs veltīti Pirmo latviešu dziesmu svētku simtgades atcerei un risināsies nākošgad no 2. — 5. augustam Ķelnē, Rietumvācijā. Pirmie vispārējie latviešu dziesmu, jeb kā toreiz sauca, dziedāšanas svētki, bija viena no tām norisēm pagājušā gadsimta otrā pusē, kas iezīmēja tautas atmodu. Šī varenā gara kustība radīja atmodu visos tautas dzīves novados. Atmodas dzejnieks Auseklis jautāja: „Tauta, kur ir tava dzeja, daiļā debess līgava?" Pati tauta varēja atbildēt: Šeit, latviešu dziesmu svētkos, šeit ir mūsu dzeja!

Tautas jaunās gara dzīves rītausmā skanēja Kronvalda, Ausekļa, Pumpura un Barona pravietīgie vārdi. Tādus atrada arī latviešu skaņradis Kārlis Baumanis, rakstīdams himnu Dievs, svētī Latviju. Ceļdamās pirmajiem dziesmu svētkiem, latviešu tauta savās suverēnās gara kultūras pašapziņā pieņēma šos vārdus un šīs skaņas par tautas lūgšanu, par savu himnu. Tās pavadīta, tauta iegāja valstsdzīves posmā, bijīgā ticībā vadot brīvības gadus ar lūgšanu Dievs, svētī Latviju sirdīs, līdz svešinieku vara aizliedza izteikt vārdus, kas latvietim svēti. Uzbrucēju vara spēja apklusināt vārdus, bet ne sirdis un dvēseles.

Dziesmu svētku simtgadi atzīmēs visā pasaulē. Svešinieku nomāktajā dzimtenē apklusināta arī brīvā latviešu dziesma, ko svešā, tautas garam naidīgā okupācijas vara izcenzējusi un sterilizējusi, pārvērtusi par mēmo dziesmu. Te atklājas mūsu trimdas dziļākā jēga, kādēļ mums jāstrādā latviešu kultūras darbs šeit, ārpus Latvijas zemes robežām. Mums savas kultūras rosmes gara spoguļos jāuztver un jāvirza tālāk kā tautas dvēseles atblāzmojums, kas izlaužas cauri tumšajam smacenim, kas samilzis virs nomāktās Latvijas zemes.

Latviešu kultūra šodien Latvijā itin visos novados palikta zem smagas nomāktības sloga, ko tai uzvēlis lielkrievu imperiālisms, nomaskējies ar sociālisma saukļiem. Latvijā šodien pastāv pirmā kārtā padomju māksla, kuŗas produkcija nodota — labākā gadījumā — latviešu tautas māksliniekiem. Kultūras sektors okupētajā Latvijā uzrāda zināmu produkcijas masu, bet tai trūkst sakņojuma tautas dzīvē. Atklātībā parādās tikai, kas režīmam patīkams, trūkst tautas brīva izšķiršanās. Kontinuitāte pašu pagātnē un kontakts starptautiskajā tagadnē tiek noārdīts ar režīma cenzūru, kas aizliedz iepazīties tiklab ar atsevišķiem māksliniekiem, kā arī ar veseliem mākslas novirzieniem. Zem šī neizlīstošā gara tumsas mākoņa masu koris Rīgas dziesmu svētku estrādē tomēr loka savas balsis dziesmās ar neizrunājamo jausmu dvēselēs. Režīmam nenotveŗami, slepeni tajās tomēr atveŗas latvju dziesmas spēka avoti, kas veldzēja tautu arī agrākajos nebrīvības laikos un kas vienīgie saglabājuši latvietības esmi. Vēl vienmēr spēkā tautas atmodas pravieša daudz atkārtotie, visiem pazīstamie vārdi, kas savā dziļajā misticismā pat nav aptveŗami: Tautu izglāba dziesmu gars. Šie vārdi vienos dziedātājus mūsu dziesmu svētku simtgadē visā pasaulē. Mums, trimdiniekiem, tāpēc jo skaidrāk jāliek atskanēt savas tautas dvēseles balsij.

Mums jāzina, ka darām augstākā mērā nozīmīgu darbu latviešu kultūrā. Neapšaubāmi, ka pašreizējā stāvoklī latviešu kultūras tagadne un nākotne bez trimdas latviešu palīga nemaz nav iedomājama. To paturot prātā un domājot par nākamajām latvju audzēm, kas turpinās celt latviešu kultūras ēku uz mūsu kopēji liktajiem pamatiem, rīkosim trimdas dziesmu svētkus dižus un patiesus, lepnā apziņā, ka ceļam godā un spožumā savas tautas dziesmu kultūras sirmo tradiciju. Garā nemsim uz saviem pleciem daļu tā nomāktības sloga, kas spiež tautu dzimtenē, sirdīs vienoti kvēlā dvēseļu lūgšanā visuvarenajam Dievam, lai tas Latviju, mūsu dārgo tēviju, svētīdams svētī.

Longīns Apkalns,
3. Eiropas latv. dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis

Mag. hist. Austra Augenberga

Grāmata par Baltijas valstīm

VAI AUSTRUMEIROPAS VALSTU APVIENĪBA PĒC PIRMĀ PASAULES KARA BŪTU NOVĒRSUSI OTRU PASAULES KARU?

Pirms neilga laika ir iznākusi angļu valodā grāmata, kuŗā ir daudz rakstīts arī par Baltijas valstīm. Tā ir M. Dzievanovska „Joseph Piļsudskis a European Federalist, 1918 — 1922" (izd. „Hoover Institution Press, Stanford University, Stanford, California").

Dzievanovskis Ir Austrumeiropas vēstures profesors Bostonā un Harvarda universitātes Krievijas problēmu pētīšanas centra līdzstrādnieks. Viņš ir sarakstījis vairākas grāmatas par Austrumeiropas jautājumiem. Grāmatai ir pievienota ļoti plaša bibliografija, kuŗā ir minēti arī mūsu Hugo Vītola un A. Bīlmaņa darbi (ir teikts par pēdējā „History of Latvia". ka šī grāmata esot tanī apskatīto jautājumu „best treatment in a Western language). Pasvītroju, ka man nav iespējams pārbaudīt autora minēto citātu un faktu pareizību, tādēļ varu tikai īsi atreferēt grāmatas plašo saturu (400 lp.).

Vairums latviešu atcerēsies Piļsudski kā Polijas valstsvīru, ar kuŗa atbalstu ģenerālis Želigovskis ieņēma Viļņu un līdz ar to izsauca nesamierināmu naidu Lietuvā. Augšā minētā grāmata tēlo mums Piļsudski ar visām viņa kļūdām, bet ar plašu nākotnes viziju — dibināt lielu Vidus - un Austrumeiropas valstu federāciju, kuŗā ietilptu Somija, Baltijas valstis, Polija un pat neatkarīgā Ukraina un Baltkrievija. Šī apvienība aptvertu apmēram 50 miljonu cilvēku. Tas ir skaitlis, kuŗš liktu nopietni padomāt kā Hitleram, tā Staļinam, pirms tie uzsāka 2. pasaules karu. M. Dzievanovskis ne tikai stāsta

(Turpinājums 10. lpp.)

Zenta Liepa

SMARŽU VĀCELES

Laimas, svešumā līdzi man dotas,
Smaržu vāceles veŗas
Pēc pusnakts —

Liepziedu, kumelīšu,
Saulē siluša siena vāla,
Klusas ceļmalas ķimeņu ziedu,
Ķimeņu sēklu dzeltenā sierā.

Sārtu zemeņu meža malā,
Skuju zaru no tumšeglu sila,
Bālrožainu ābeļu ziedu,
Dzestru linu palagu baltu.

Naktīs, bez sapņa un miega,
Smaržu vāceles vēsmojot veŗas,
Līdz ausmai dāvina smaržas.

Lūcija Bērziņa

(45. turpinājums)

Kongregātu baznīcas telpas un Raiņa dzeja! — Annai bija jāpasmaida — nesaderīgi jēdzieni. Jauniešu prieks dzīvot izteikts futbola bumbā zem galda un priecīgi līksmā runas korī — krā... krā... krē!

Vai Rainis varēja paredzēt, ka arī šādos apstākļos, tālu no dzimtenes, lasīs viņa lugas?

Ai galdiņi, ai galdiņi — krā... krā... krā! arvien vēl abas frazes saplūda kopā.

Trešais brālis: Man likās, ka sārta blāzmiņa kāpa no lejas un atkrita. Krā!

Visi — ha, ha, ha! Krā, krā, krā!

Piektais brālis: Man likās, ka stikla kalns nodrebēja no zirga vaŗa pakaviem un atkal aprima, krā!

Visi: Ha, ha, ha! Krā, krā krā!

Blakus telpā korītis bija beidzis dziesmu un uzņēma Sijā auzas, tautu meita. Annas mazais korītis sacentās ar pamatskolēniem: jo skaļāk dziedāja mazo bērnu koris. jo skaļāk pusaudži norunāja savu 'Krā, krā. krā!', jo ātrāk un mērķtiecīgāk ripinājās kājbumba zem galda — — — Sijā auzas, tautu meita, krā, krā krā! un vieglais bukš, bukš, bukš zem galda.

Nejauši kājbumba apstājās pie Annas kājām. Ar veiklu kājas kustību viņa to ieripināja šaurā spraugā starp krēslu un mazās telpas sienu. Bumba bija drošībā, tā bija gūstā. Blakus telpā tikmēr mazais korītis bija beidzis dziedāt tautas dziesmas. Krā, krā, krā pēkšņi apklusa. Nesaprašanā jaunās sejas raudzījās Annā.

„Niedras kundze, lūdzu, lūdzu, atdodiet mūsu bummu!"

„Bumba būs jāatpelna. Nodiktēšu jums vispirms desmit jautājumu, uz kuŗiem tepat klasē būs rakstveidā jāatbild."

Bija gandrīz grūti pierast pie klusuma, kas iestājās Koŗa vadītājs aiz sienas saviem dziedātājiem gandrīz čukstot stāstīja par tautas dziesmām. Annas pulciņš nopietnām, piesarkušām, mīlīgām jaunām sejām rakstīja savus desmit jautājumus par Zelta zirga trīs cēlieniem. Bija jāraksta arī atbildes. Jautājumi un atbildes izraisīja dzīvas un interesantas debates. Šie jaunieši bija asi domātāji, pieraduši paļauties uz saviem spriedumiem. Cik labi bija ar viņiem runāt un iztirzāt Raiņa Zelta zirgu. Pēc trokšņainā ievada bija skaisti strādāt ar jauniešiem.

Caur noputējušo baznīcas pietelpas logu spīdēja agrās pēcpusdienas saule.

Annai neizgāja no prāta Raiņa vārdi: — — Ā! Pats saules dēls uznāk kā pilns pusdienas spīdums! Zelta pats! zelta zirgs! zelta vairogs!

32.

Šodien?
Rīt?
Parīt?

Kad bija Jāņa diena? Kad bija Līgo vakars?

Braucot uz darba vietu agri no rīta vilcienā, Anna iedomājās, ka itin drīz vajadzētu būt Jāņu dienai, bet — kuŗā dienā, to bija grūti atcerēties.

Man atnāca Jāņu diena
Pavisam negaidot;
Ne man bija kroņi pīti,
Ne vainagi darināti.

Pirms dažiem gadiem trūcīgajos nometnes apstākļos Vallā latvieši bija svinējuši Jāņus. Tādu vakaru nemaz nevarēja aizmirst. Tas bija viena cilvēka uzņēmības un iniciātīvas rezultāts. Bet — kopš tā laika bajārīgā Kalniņa kundze bija jau mirusi. Vai Filiptaunas apkaimē dzīvoja vēl kāds, kam bija tik neizsmeļams tautas dziesmu un rotaļu krājums? Laikam tādas latviešu dziedātājas nebija visā Austrālijā.

Atkal ziemas vidus! Tumši rīti un drēgnas naktis! Šai zemē gadalaikiem tomēr lielas nozīmes nebija. Ziema nemaz pārlieku neatšķīrās no vasaras. Vienmēr spīdēja saule, vienmēr dārzos ziedēja krūmi un dažādi stādi. Ziemu un vasaru ziedēja rozes. Vasarā saule varēja brīžam karsēt nepatīkami un pat nežēlīgi; karstums bija grūti panesams — janvārī un februārī gaiss parasti bija karsts un mitrs, un drēbes lipa pie miesas. Tad negribējās darīt nekā cita kā augu dienu gulēt jūrmalas smiltīs un ļaut vieglam vējiņam dzisināt saules sakarsēto ķermeni. Par strādāšanu vasarā negribējās daudz domāt.

Ziemā nebija jāvairās no saules nežēlīgā karstuma, varēja baudīt siltos saules starus un priecāties par to, ka arī īsajās ziemas dienās saulaino stundu bija daudz. Bet kādreiz likās, ka zeltainās, saules pielietās dienas nomāca garu. Mūžīgā vasara, mūžīgā spožā saules gaisma darīja ļaudis melancholiskus. Cilvēks nedabūja atjaunoties. Eiropas ziemās, tumsā, aukstumā cilvēks varēja ievilkties sevī, tikt galā ar savām domām, savām jūtām. Austrālijas mērenajā, skaistajā klimatā tāda iespēja nevienam nav dota.

No rītiem vilcieni parasti bija tik pilni, ka viena daļa braucēju bija spiesta stāvēt kājās. Austrālieši neērtības uzņēma klusi un pacietīgi, nekad nekur nedzirdēja nevienu sūdzamies par nepatīkamiem apstākļiem priekšpilsētas vilcienos; nekad neviens nekur nebārās, nepacēla balsi. Gaužām disciplinēti ļaudis. Varbūt pārāk disciplinēti un par daudz savaldīgi. Tie nerādīja emocijas, savaldīja īgnumu, nekad nebija sliktā omā. Angļu sakši, pārstādīti šai pionieŗu zemē, bija norūdījuši savu raksturu. Tipiskā austrāliešu sejas izteiksme ir mierīga, sevī iegrimušā cilvēka, kas zin, ka var paļauties tikai uz saviem spēkiem un ka šai izolētajā zemē neviens tam palīgā nenāks.

Pēdējos gados apstākļi Austrālijā gan bija mainījušies. Dzīve bija kļuvusi daudz vieglāka. Saimnieciski zeme bija sākusi uzplaukt: šis uzplaukums bija pēkšņs un straujš, un Austrālija ātri sāka izveidoties par neiedomājami bagātu un augsta dzīves standarta zemi. Bija sākuši izmantot menerālu bagātības un iežu krājumus, kas likās gandrīz neizsmeļami. Aitas vilna vairs nebija vienīgais ienākuma avots. Vairāk kā gadsimteni aitiņas bija apgādājušas Austrāliju ar vajadzīgo kapitālu un ļāvušas tai uzcelt skaisto galvaspilsētu Kanberu. Bet vilnas ražošana bija padota tik daudzām klimatiskām un saimnieciskām dzīves svārstībām, ka ienākumi no tās nekad nebija īsti droši Ar minerāliem bija citādi. Tie bija zemē, un tos vienmēr varēja izmantot. Un minerālus vienmēr varēja pārdot. Citām zemēm tie arī bija vajadzīgi. Kapitāls no tiem nekad nevarēja apsikt.

Mārtiņš Zīverts bija sarakstījis lugu par teiksmaino kalnu Zviedrijas ziemeļos, ko veidoja milzīga metalla masa. Šādu rūdas kalnu ģeologi bija atraduši Rietumaustrālijā, un tas nebija fantazijas auglis. Tā bija dzīves īstenība, kas ļāva austrāliešiem rūdu pārvērst naudā, naudai piešķirt citu izskatu — likt tai izskatīties pēc skaistām mājām, dārgām mašīnām, greznām drēbēm. Troļļiem nemaz nebija jāsarga šī rūda. Tā spīdēja brūngani sarkana un skaidri redzama visiem, kas lidmašīnā laidās kalnam pāri. Rietumaustrālijas noslēpumu bija sargājuši iedzimtie. Tagad kalns un tā labumi bija pieejami visiem. Fantastiski!

Bet Filiptaunas rīta vilcienā šo neiedomājami bagāto atradumu rezultāti vēl nebija redzami braucēju apģērbos un stājā. Strādnieku ļaudis agros ziemas rītos, mazliet nosaluši, neizgulējušies, negribīgi brauca uz savu monotono darbu fabrikā vai veikalos. Varbūt pēc desmit gadiem jaunatrastž rūda būs ietekmējusi šo ļaužu izskatu un stāju? Varbūt visu kontinenta dzīvi noteiks rūdas sarkanīgi brūnā rūsas krāsa? Pagaidām vēl tādu pazīmju nebija.

(Turpinājums sekos)

Krievu komūnistu liktenīgā kļūda

Izklausās pēc paradoksa, bet tā ir — krievu komūnistu vadoņi izdarījuši lielu kļūdu, komūnizējot Ķīnu. Šī kļūda Pad. savienībai var kļūt liktenīga.

Pēc pašu mājā izdarītas revolūcijas uzvaras skurbuma krievu komūnisti tūlīt sāka sapņot par vispasaules revolūciju. Pirmo soli viņi gribēja spert Ķīnā. Kā lielākā valsts pasaulē ar savu milzīgo iedzīvotāju skaitu, tā varēja būt laba sabiedrotā vispasaules revolūcijas īstenošanā. Tā viņi šim nolūkam netaupīja pūles un līdzekļus.

Ķīnā toreiz bija nenoteikts stāvoklis. Ķīniešiem pašiem nekā nebija, un viņiem patika krievu komūnistu bagātās dāvanas. Ja viņiem palīdzēja, viņi labprāt pieņēma komūnismu ar tā saukļiem un marksismaļeņinisma mācību. Kādu laiku krievi pat centās Ķīnu rusificēt. Sākumā viņi arī daudz palīdzēja attīstīt Ķīnas rūpniecību un vispār veicināja tās saimniecisko dzīvi. Ķīniešu pašapziņa pieauga, un tie sāka apzināties, kas viņi ir. Tai pašā laikā krievi attīstīja plašu propagandu pret imperiālismu un kapitālismu, kas izsūcis un izsūc Ķīnas nacionālās bagātības. Tā iemācīja ķīniešus domāt kritiski un novērtēt arī pašus krievus.

Ķīnieši atcerējās, ka cariskās Krievijas imperija atņēmusi tai lielas territorijas. Noslēdzot ar Ķīnas toreizējiem ķeizariem sev izdevīgus līgumus, Krievija ar tiem ieguva lielas zemes platības vai arī tās vienkārši pievienoja sev. Tādēļ Ķīna uzskatīja, ka būtu loģiski, ja Pad. savienība atdotu šīs territorijas: cariskās Krievijas un ķeizariskās Ķīnas režīmi taču vairs nepastāvēja. Pad. savienība šīs Ķīnas prasības noraidīja.

Tā ar piecdesmitajiem gadiem sākās atsvešināšanās starp abām komūnistiskajām valstīm. Plaisa kļuva arvien lielāka, un tagad atsvešināšanās jau izvērtusies īstā naidā. Šim naidam bijuši arī citi iemesli. Ķīna ar savu milzīgo iedzīvotāju skaitu kļuvusi pašapzinīgāka, centusies būt līdzīga Pad. savienībai, pirmā kārtā militārā ziņā. Chruščovs reiz bija solījis Ķīnai izdot atombumbas izgatavošanas noslēpumu, bet solījumu nepildīja. Ar to viņš Ķīnu ļoti apvainoja. Vēlāk Ķīna tomēr pati saviem spēkiem tika pie atombumbas, kas tās pašapziņu vēl vairāk pacēla.

Naids starp Ķīnu un Pad. savienību kļuva sevišķi ass, kad Chruščovs apvainoja Pekingu dogmatismā, bet Mao — Maskavu, ka tā novēršas no marksisma-ļeņinisma, pievēršas buržuaziskās dzīves formām, bet sevišķi to, ka cenšas sagrābt savās rokās citu valstu territorijas. Beidzot 1963. gadā Ķīnas oficiālais laikraksts Žeņmiņ Žibao skaidri pateica, ka Pekinga neatzīst cara laika Krievijas un Ķīnas robežas un paturēs tiesības revidēt netaisnās robežas Tālajos Austrumos, ieskaitot arī Chabarovskas un

(Beigas 7. lpp.)

Kā izveidot modernu laikrakstu

Pēc iepazīšanās ar etnisko presi un Latvija Amerikā tehnisko izveidojumu, savos iespaidos ar Latviju Amerikā izdevniecības, redakcijas un spiestuves vadību šajās dienās dalījās mūsu jaunās paaudzes pārstāvis Andris Neimers, kas strādā par reportieri un palaikam arī kā preses fotografs pie kanadiešu laikraksta „The St. Catharines Standard" Sv. Katrīnās, Ontario provincē. Viņš iepazīstināja ar kanadiešu laikrakstu tehniskās veidošanas principiem, ieteicot tos iespēju robežās piemērot arī Latvija Amerikā veidošanā. Līdzīgas konsultēšanās paredzētas arī turpmāk, kuŗās A. Neimers apsolījās dalīties savā pieredzē.

Andris Neimers 1967. gadā pabeidzis Ryerson Polytechnical institūtu Toronto, iegūstot diplomu žurnālistikā par diplomdarbu, kā uzlabot tajā laikā pastāvošo „tabloid" formāta laikrakstu „Ski Star", kas bija domāts Ontario provinces slēpotājiem. Jau iepriekš viņš guvis pieredzi avīžniecībā, strādājot vienu vasaru pie kanadiešu laikraksta Bīmsvillē, Ontario provincē. Ryerson institūtā vadījis šīs skolas avīzes ilustrātīvo daļu, bet skolas pēdējā gadā uzņēmies „Ski Star" redaktora pienākumus. Pēc skolas beigšanas speciālizējies Web Offset firmā Toronto, mācoties „tabloid" formāta laikraksta tehnisko veidošanu. Praktizējies arī pie agrākā Toronto laikraksta „The Telegram", kas savas gaitas tagad izbeidzis, vienu gadu veicot „district editor" pienākumus Trentonā, Ontario. Pēdējos trīs gadus viņš strādā par reportieri, palaikam arī fotografējot, pie „The St. Catharines Standard".

Andŗa Neimera speciālitāte ir dabas piesārņošanas un medicīnas tematu reportāža. Rakstījis arī par īpašiem tematiem vidusskolu avīzei, kas domāta Kandas jauniešiem, tāpat sacerējis rakstus dabas piesārņošanas laukā grāmatai vidusskolas vajadzībām.

—rs

Andris Neimers

DRAUDZES DARBINIEKA JUBILEJA

Janvāŗa mēnesī piecdesmitgadieniekiem pievienojās arī Bruno Upāns, kas pazīstams kā aktīvs Sv. Andreja draudzes darbinieks. Savā laikā bijis arī draudzes lauku īpašuma Sidrabene pārvaldes priekšnieks un ilgus gadus darbojas draudzes padomē.

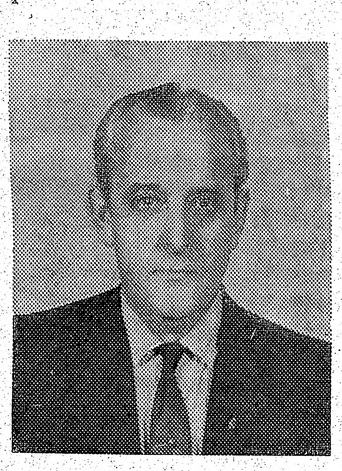

Bruno Upāns

Gavilnieks dzimis Rīgā 1922. gada 4. janvārī un 1942. gadā beidzis Jelgavas skolotāju institūtu. Tomēr skolotāja gaitas pārtrauca iesaukšana Latviešu leģionā. Vēlāk bēgļu gaitas vadījis Vācijā, kur Geistachtā Saules nometnē darbojies par skolotāju latviešu ģimnazijā, arī latviešu YMCA un pie angļu militārās vadības bijis sporta konsultants. Sekmīgi vadījis arī Saules nometnes latviešu ģimnazijas basketbola komandu. 1947. gadā B. Upāns izceļoja uz Angliju, kur 1948. gadā ir viens no DV Volverhemptonas nodaļas dibinātājiem un pirmajiem darbiniekiem.

Kanadā B. Upāns ieceļojis kopā ar ģimeni 1951. gadā, apmetoties uz dzīvi Toronto. Sākuma gados aktīvi darbojies latviešu skolā un uzsācis studijas Toronto unversiitātes humanitāro zinātņu fakultātē, ko beidzis 1966. gadā ar B. A. gradu, bet 1967. gadā ieguvis arī .A.M. gradu. Gavilnieku, kas ir Ontario Hydro administrātīvā departamenta darbinieks, jubilejas gadījumā sveica Sv. Andreja latviešu ev. lut. draudzes priekšnieks R. Roze, kā arī kupls draugu un cienītāju pulks.

R. N.

Darīsim lielākus darbus

AMERIKAS LATVIEŠU JAUNATNES APVIENĪBAS VALDES SĒDE KLĪVLENDĀ

„Rakstīsim īsākus protokolus, bet darīsim lielākus darbus," Amerikas latviešu jaunatnes apvienības sēdes ievadījumā 15. janvārī Klīvlendā teica apvienības valdes priekšsēdis Mārtiņš Zandbergs. Pirms Otrā pasaules latviešu jauniešu kongresa, kas risināsies šogad no 15. līdz 21. augustam Anglijā, valde nolēma rīkot īpašus kursus jaunatnes sagatavošanai šim kongresam, ar mudi: „Es tevi dzirdu un redzu, Latvija!" Kursi paredzēti jau martā un aprīlī. M. Zandbergs ierosināja rīkot lielākos latviešu centros vecās un jaunās paaudzes satikšanos, lai sarunās un diskusijās noskaidrotu politiskos un sadzīves jautājumus, jo vecākā paaudze neizprotot jauniešu domas un centienus politiskos jautājumos, pārmetot jaunatnei liberālismu un novirzīšanos pa kreisi.

Valde ierosinājumu atzina par teicamu un nolēma pārrunas izkārtot paneļa diskusijās, piedaloties vecākās un jaunākās paaudzes pārstāvjiem. Diskusijas latviešu centros notiks jau martā. Priekšsēdis M. Zandbergs vēl ziņoja, ka apvienībai iespējams iegūt okupētā Latvijā filmētos Mērnieku laikus un otru filmu — Velna kalpi. Valde vienojās abas filmas izrādīt latviešu centros ASV un Kanadā.

Baltiešu informācijas konferenci, kas 15. un 16. aprīlī risināsies Vašingtonā, apvienību pārstāvēs priekšsēdis M. Zandbergs un informēs par pašreizējo stāvokli Baltijas valstīs. Konferencē vēl aicinās piedalīties Dr. A. Ziedoni, J. Raudzepu un citus. Amerikas latviešu 5. vispārējos dziesmu svētkos 1973. gadā piedalīsies arī jaunieši ar saviem sarīkojumiem, kuŗus kārtos U. Roze, E. Kubuliņš, A. Osvalds, E. Kukainis u. c. Apvienība piedalīsies ar saviem sarīkojumiem arī šovasar rīkotos dziesmu svētkos no 30. jūnija līdz 4. jūlijam Vankuverā.

Sēdi vadīja priekšsēdis M. Zandbergs, protokolēja I. Pičukane un I. Krūze.

J. E.

Pie Māras krusta latvisko paražu kopēju Burtnieku sarīkojumā Toronto, no kreisās Jānis Treimanis, māksl. Arnolds Nulitis un A. Vītols. Foto V. Cinis

Pieņems lūgumus tuvinieku izsaukšanai

ASV prezidents Niksons šāgada maijā paredzējis braukt uz Maskavu, lai satiktos ar Pad. savienības valstsvīriem. Apvienoto baltiešu komiteja vairākās sēdēs Vašingtonā apspriedusi jautājumu, kā šo izdevību izmantot, lai palīdzētu šķirtajām latviešu, lietuviešu un igauņu ģimenēm, kas atrodas okupētajās Baltijas valstīs vai Pad. savienībā, apvienoties ar saviem piederīgajiem ASV vai vismaz ar tiem satikties. Pēc daudzkārtējiem iesniegumiem un lūgumiem padomju vadībai par vīzu piešķiršanu. Šīs ģimenes saņēmušas noraidošas vai pats nekādas atbildes. Apvienoto baltiešu komiteja gatavo iesniegumu, ko dot līdzi prezidentam Niksonam, ar lūgumu darīt visu iespējamo, lai palīdzētu ģimenēm apvienoties vai vismaz satikties. Tautieši ASV, kas būtu ieinteresēti šajā akcijā, aicināti rakstīt Amerikas latviešu apvienībai. Rakstam pievienojams lūdzēja vārds, adrese, radniecība un pierādījums par līdzšinējiem nesekmīgajiem iesniegumiem. Informācija sūtāma: American Latvian Association, Room 913, Shoreham Building, 806, 15th St., N. W., Washington, D.C. 20005, tālr. (202) 347-8064.

Kaŗavīra jubileja

Pēteris Biezais Minchenē, Rietumvācijā, pievienojies 65-gadnieku saimei. Jubilāra nostaigātais dzīves ceļš bijis garš un notikumiem bagāts, kā daudziem citiem viņa paaudzes līdzgaitniekiem. Tēva sēta Jaungulbenē, kaŗa dienests Latvijas armijā, leģionāru cīņas austrumfrontē, gūsts un vēlāk iekļaušanās privātā dzīvē svešumā, bijuši iezīmīgākie posmi Pēteŗa Biezā aizvadītajos mūža gados.

Kā piektais savu vecāko brāļu vidū, tagadējais jubilārs ieradās pasaulē 1907. gada 8. janvārī. Pēc pamatizglītības iegūšanas Jaungulbenē un reālģimnazijas pabeigšanas Rīgā, P. Biezais obligāto kaŗa dienestu pildīja 7. Siguldas kājnieku pulkā, vēlāk pabeidzot kaŗa skolu ar pirmo šķiru un savas turpmākās kaŗavīra gaitas vadot 9. Rēzeknes kājnieku pulkā. Pēc militāro kursu pabeigšanas 1937. gadā sācis strādāt pulka stābā. Starplaikā piekomandēts arī Latgales divīzijas stābam Pļaviņās.

Baigajā gadā Pēteris Biezais atradās kaŗavīru nometnē Litenes mežos, kur tajā laikā daudzi viņa biedri tika apcietināti un deportēti uz vergu nometnēm Pad. savienībā. Liktenis tomēr bija viņam labvēlīgs. Kad Vācijas kaŗaspēks uzsāka uzbrukumu Pad. savienībai un latviešu kaŗavīriem tika paziņots, ka viņiem jādodas uz austrumiem, Pēteris Biezais mēģināja pa sāncelim nokļūt uz Piebalgu, bet ceļā viņu aizturēja vācu kaŗaspēks, vēlāk nosūtot uz kaŗavīru gūstekņu nometni Austrumprūsijā, kur toreiz atradās daudz bij. Latvijas armijas kaŗavīru. Šeit P. Biezais bija spiests pavadīt līdz 1942. gada pavasarim, kad atgriezās Rīgā un iesāka strādāt Gegingera firmā, bet drīz atkal iesaukts Latviešu leģionā un ar 15. divīzijas apgādes pulku 1943. gada rudenī devās uz austrumu fronti.

Pēc kapitulācijas Pēterim Biezajam atkal sākās gūsta gaitas Putlosā un Cēdelgemā. Pēc sabeigtās veselības un atbrīvošanas viņš nokļuva Vestfālē un vēlāk Minchenē, kur pēdējā laikā atrada darbu valsts zemesceļu departamentā par tehnisko zīmētāju.

Nodibinoties 1949. gadā DV Minchenes nodaļai, P. Biezais darbojās par valdes sekretāru, vēlāk par nodaļas valdes priekšsēdi. Apbalvots ar DV krūšu nozīmi zeltā. Nodibinoties Minchenes latviešu organizāciju apvienībai, P. Biezais kļuva par tās priekšsēdi.

Godinot jubilāru, viņa privātā dzīvoklī bija ieradušies DV nodaļas valdes un revīzijas komisijas locekļi, LCK pārstāvis Bavārijā V. Kreicbergs un pārstāvji no Minchenes luterāņu draudzes. Janvārī Pēteris Biezais aizgāja pelnītajā atpūtā, neatsakoties no sabiedriskā darba turpināšanas.

I. Blaževičs

Pēteris Biezais

Vēlēts priekšsēdis

U. GRAVA KANDIDĀTS PBLA PRIEKŠSĒŽA AMATAM

Pasaules brīvās latviešu apvienības (PBLA) pirmajās priekšsēža vēlēšanās par vienīgo kandidātu uzstādīts Uldis Grava, kā to Amerikas latviešu apvienības (ALA) valdes sēdē 22. janvārī Vilmingtonā ziņoja valdes priekšsēdis. U. Gravas kandidātūru ieteikuši J. Ritenis no Austrālijas un I. Spilners no ASV. Priekšsēdi ievēlēs rakstveida vēlēšanās, kas pabeigsies 15. februārī. Vēlēšanā zīmes iesūtāmas ALAs revīzijas komisijas priekšsēdim J. Riekstiņam.

Līdz šim datumam uzstādāmi kandidāti priekšsēža vietnieka amatam. Valdes sēdē nolēma, ka sakarā ar paredzamo Eiropas drošības konferenci, būtu ieteicams, ka priekšsēža vietnieks naktu no Eiropas. Šim uzdevumam ALAs valde nominēja A. Abakuku no Anglijas.

Ilggadējais ALAs ģenerālsekretārs līdz šim pildījis arī daudzos PBLA pienākumus—rakstījis protokolus, kārtojis Tautas balvas nobalsošanas priekšdarbus, veicis sarakstīšanos. Viņam tomēr nekāda PBLA amata apzīmējuma līdz šim nav bijis. Tā kā pašreizējais PBLA sēdeklis ir ASV, tad U. Grava ieteic B. Albatu apstiprināt par PBLA ģenerālsekretāru.

Pieskaroties Eiropas drošības konferences jautājumam, U. Grava norādīja, ka valstu robežu legālizācija var izvērsties par nozīmīgu notikumu arī Latvijas tiesību jautājumā. Konferences sanākšana nevarētu notikt, pirms nav parakstīts Bonnas - Maskavas līgums, kas nav sagaidāms ātrāk kā pēc nākamā gada vēlēšanām Vācijā. Kaut gan viena daļa Eiropas latviešu iepretim drošības konferencei ieņēmuši pasīvu nostāju, ALAs valde atbalsta otru novirzienu, kas ieskata, ka jādara viss iespējamais, lai arī latvieši būtu klāt šajā konferencē. Drošības konference ir lielākais drauds Latvijas neatkarībai pēc Otra pasaules kara, bija U. Gravas secinājums.

Vispirms izstrādājams zinātniski un juridiski pamatots pamatmemorands, ka Latvijai ir tiesības būt brīvai zemei, griežoties pie mums draudzīgo valstu delegāciju locekļiem, kas piedalītos konferencē. Izveidojama latviešu delegācija, kas sekotu konferences gaitai, bet ja tā ieilgtu vairākus mēnešus, tad vismaz vienai personai tajā vajadzētu būt klāt visu laiku. Rīkojamas arī preses konferences, kurās sniedzama informācija par mūsu valsts stāvokli un tās neatņemamām tiesībām būt patstāvīgai.

Alfreds Bērziņš savācis daudz dokumentu, līgumu un citu materiālu, kurus nodevis PBLA vajadzībām memoranda sastādīšanai. Tur ir pāris duču dokumentu, sākot ar Brestļitovskas mierlīgumu 1918. gada 3. martā un beidzot ar cilvēka tiesību deklarāciju 1948. gada 10. decembrī, tāpat arī dažādo līgumu teksti starp Latviju un Pad. savienību, kā arī citām valstīm, ieskaitot Latvijas neitrālitātes deklarāciju 1939. gada 1. septembrī, sūtņa K. Zariņa Londonā speciālās pilnvaras, Pad. savienības ultimātu Latvijai 1940. gada 16. jūnijā un Maskavas vadlīnijas 1941. gada jūnija deportācijām. Bez šiem dokumentiem vēl vajadzīgas papildliecības par Pad. savienības genocīdu okupētajā Latvijā, terroru, deportācijām, tiesību ierobežošanu un tamlīdzīgi materiāli.

Memoranda autora izvēlei jāpieiet ar rūpību. Sēdē minēja vairākus kandidātus, to vidū arī Meisneru un Lēberu Vācijā (Lēbers sagatavoja memorandu Anglijas valdībai sakarā ar Latvijas zelta izdošanu Pad. savienībai). Mēneša laikā būtu jāizšķiras, kam šo darbu uzticēt. Vašingtonas latviešu biedrība memoranda izgatavošanai ziedojusi 100 dol.

Iespējams, ka rudenī noorganizē visu apspiesto tautu konferenci Londonā, Anglijā vai ASV. Tādā gadījumā reizē notiktu arī PBLA valdes sēde, iespējams, oktobrī vai novembŗa sākumā. Ja PBLA valdes sēde notiktu ASV, pēc tam tās dalībniekiem būtu iespēja piedalīties Latvijas valstssvētku aktā ASV un Kanadā kā runātājiem.

Dienvidamerikas latviešiem ir jauns pārstāvis PBLA valdē. Līdzšinējā valdes locekļa A. Gulbja pilnvaras tagad pārņēmis Bruno Kalniņš Arģentīnā, kam nav sakara ar sociāldemokratu darbinieka Bruno Kalniņa vārdu Zviedrijā. U. Grava vēl ziņoja, ka ar Latvijas sūtniecību Vašingtonā sadarbība izveidojusies uz plašākas bazes. Ir vairāki kandidāti sūtniecības padomnieka amatam.

V. Irbe

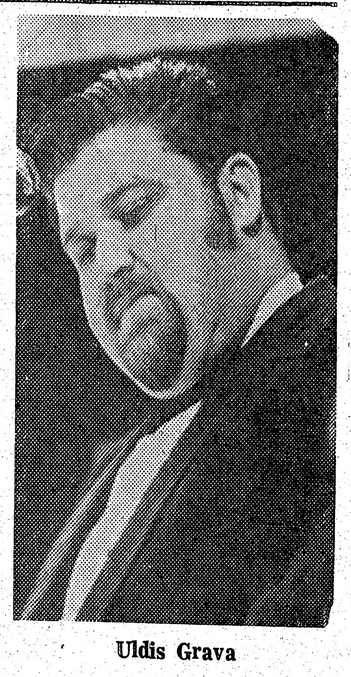

Uldis Grava

Gunas Ikonas dzejoļi

TRĪS PRĀTULAS

Tikai pa pilītei,
pa dzidram
pilienam, sūcas
sula.

Nolaizām,
juzdami dziļumu
nepārtraukto
straumju garšu.

***

Ir viegli nogrimt ēnās.
Pacelšanās gaismā
prasa piepūli.
Visgrūtāk
pārvērsties silē —
citu baŗotājā.

***

Ārējo spiedienu izmaiņas
pārveido satvara apvāršņus.
Vējā kaisītās zīmes,
rakstītie jeb
saplēstie vārdi,
atgrieznisko dāvanu darbība,

urbiens ļaunuma centrā,
apraktās bailes

pabīda horizontu
zem papēžiem.

JAUNATNES APVIENĪBA IZRĀDĪS OKUPĒTĀS LATVIJAS FILMAS

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE VILMINGTONĀ

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 22. janvārī Vilmingtonā piedalījās arī Amerikas latviešu jaunatnes apvienības (ALJA) valdes priekšsēža vietnieks A. Osvalds. Viņš ziņoja, ka jaunatnes apvienībai bijusi iespēja dabūt no okupētās Latvijas divas filmas — Mērnieku laiki un Velna kalpi, kas ieskaņotas latviešu valodā. Filmas domātas izrādīt latviešu centros ASV. Valdes sēdes dalībnieki interesējās, kā jaunatnes apvienībai izdevies šīs filmas iegūt izrādēm. A. Osvalds paskaidroja, ka to paveicis ALJAs priekšsēdis M. Zandbergs, bet tuvāk viņam neesot nekas zināms. Abas filmas izrādītu jaunatnes apvienība, kas saņemtu arī ienākumus. ALAs valdes locekļi bija ieskatos, ka trimdas latviešu domas par šo filmu izrādīšanu varētu dalīties. A. Osvalds norādīja, ka daļa šejienes latviešu jauniešu nav skatījuši filmas latviešu valodā. Tagad būtu izdevība tādas redzēt.

Jaunieši gatavojas 2. vispārējam jaunatnes kongresam no 15.—20. augustam Londonā, Anglijā. Pirms tam dažādos latviešu centros būs jauniešu sagatavošanās kursi. Dziesmu svētkos Vankuverā 1972. gadā un Klīvlendā 1973. gadā paredz izkārtot jaunatnes sarīkojumus. Jaunatnes apvienības valde interesējusies par Minsteres latviešu ģimnazijas atbalstīšanu, piemēram, palīdzot atrast kandidātus, kas aizstātu pensijā aizejošos skolotājus. Paredz noorganizēt jaunās un vecās paaudzes pārstāvju diskusijas, lai izdebatētu politiskos jautājumus, kuŗos jaunatnes ieskati dažkārt ir atšķirīgi.

Beidzot ALA nokārtojusi saistības ar Atlantic Film par Latvijas 50 gadu jubilejas filmas izgatavošanu. Atlantic Film pārstāvis ir inž. A. Jekste un ALAs valdes priekšsēdis U. Grava parakstījuši vienošanos: „Līdz ar šo vēlreiz apliecinu, ka sakarā ar vienošanos starp Amerikas latviešu apvienību un Atlantic Film visas materiālās saistības sakarā ar Latvijas 50 gadu filmas izgatavošanu nes Atlantic Film. Ja ALAi ienāk kāda sarakste šai jautājumā, tad lūdzu pārsūtīt to tieši Atlantic Film."

Uzņēma ALAs budžetā 4000 dolaru lielu summu latviešu dzīves filmēšanai visā brīvajā pasaulē. Tā būs 16 mm filma, kuŗu uzņem latviešu filmētāji dažādos latviešu centros. Uzņēmumus sakārtos kopējā filmā, ko pēc tam izrādīs lielākās latviešu apmešanās vietās. Filmēšanu vadīs V. Lapenieks.

Sēdē pārrunāja iespējas ALAs biroju pārcelt uz Vašingtonas draudzes izveidojamo latviešu centru. Draudze no ALAs prasa 3 gadu īres naudas iemaksu par telpām, kas aizņem ap 800 kv. pēdu. Rudenī tādā kārtā ALAi būtu jāiemaksā ap 12—15.000 dolaru. ALAi Ņudžersijā pie Leikvudas ir savs īpašums, kas agrāk novērtēts par 1000 dolariem un par ko jāmaksā valsts nodokļi. Divas nekustamo īpašumu pārdošanas aģentūras tagad par īpašumu piedāvā 4500 dalaru. Valde domāja, ka piedāvātā cena vēl neatbilst īpašuma īstajai vērtībai, kas cēlusies sakarā ar kanālizācijas izbūvi. Nolēma pētīt īpašuma pārdošanas iespējas.

ALAs kongress notiks no 12. — 14. maijam Klīvlendā. Rīcības komitejas izvēlētās telpas viesnīcā valde neieskatīja par sevišķi piemērotām. Iespējams, ka varētu būt citas telpas. Apsvēra iespēju, vismaz daļēji, kongresu noturēt Klīvlendas apvienotās latviešu draudzes jaunceļamajā namā, cerot, ka tas līdz kongresa laikam būs izbūvēts. Paredzēts BPLA valdes locekļa Zviedrijā I. Freimaņa referāts, filmas izrāde par Jāni Jaunsudrabiņu un citiem kultūras darbiniekiem, kā arī paneļa diskusijas starp jaunās un vecās paaudzes pārstāvjiem, piedaloties ik pa 2 locekļiem no ALJAs un ALAs. Kongresa laikā darbosies informācijas, kultūras un izglītības, kā arī finanču un biedru piesaistīšanas darba komitejas.

ALA vēl turpina saņemt darbību izbeigušo latviešu organizāciju arcīvus. Pašreiz nav telpu, kur tos novietot.

Baltiešu informācijas sanāksmē 15. un 16. aprīlī Vašingtonā darba kārtā būs sagatavošanās Eiropas drošības konferencei, apsveŗot visas iespējas.

Pārrunāja dažas Kultūras fonda darbības saskaņošanas iespējas ALAs un Latviešu nacionālās apvienības Kanadā starpā. ALA vēlējās atsevišķu skolu un jaunatnes daļu, kamēr LNAK to vēlas kopā ar paidagoģijas nozari. Šo jautājumu apskatīs ALAs valdes sēdē. Piekrita Kultūras fonda dažādu nozaŗu referentu skaita palielināšanai. KF ziedojumu vākšanas materiāli izstrādāti tādā veidā, ka tos varētu lietot abās zemēs. Ziedojumos Kultūras fondam ASV cer savākt 18.000 dolaru, bet Kanadā — 2000.

Analizējot dažādu ASV latviešu centru piedalīšanos ALAs darbā, atzina, ka visvājāk reprezentēta Ilinoja un Čikagas pilsēta, kur no pāri par 8000 latviešiem ALAs kartes izpirkuši tikai 175 vai ap 2%. Varētu vēlēties lielāku biedru skaitu arī Masačuzetā (līdz šim 7%) un Ņujorkā (12%). Delaverā ALAs kartes izpirkuši visi šajā pavalstī apzinātie latvieši.

Valde apstiprināja Kultūras fonda sastāvu: U. Grava (priekšsādis), T. Kronbergs (vietnieks), biroju un nozaŗu vadītāji — V. Klīve, E. Upenieks, T. Bērziņš un J. Mežaks. Humānitāro un sociālo zinātņu nozarē darbosies P. Norvilis, A. Plakans, E. Grīslis, B. Jēgers un divi locekļi no Kanadas. Technikas un dabas zinātnēs — J. Bebris, T. Šmits, N. Platais un viens no Kanadas. Rakstniecības nozarē — V. Zeps, H. Puriņš (vien no Kanadas). Preses nozarē — V. Irbe, L. Rumaks, J. Strautmanis un viens Kanadas pārstāvis. Tēlotājā mākslā — J. Zuntaks, N. Siļdegs un V. Sīmanis (viens Kanadas referents). Daiļamatniecībā O. Grīns, L. Kluce un 2 Kanadas pārstāvji. Mūzikas nozarē A. Strombergs, V. Dambrāne, G. Plostniece, V. Melliņa-Bumbule. Teātŗa mākslā — R. Vītola-Birzgale, Tauriņa, P. Ozols, viens Kanadas pārstāvis, bet paidagoģijā apstiprināja E. Avotu no Grand Rapidiem.

Budžetu 1972. gadam proponēja 123.000 dolaru apmērā, kas ir par 21.000 dol. vairāk kā iepriekšējā gadā. Izdevumu lielākais postenis ir mācības grāmatu izdošana, kam paredzēts 30.000 dolaru pret 18.000 dol. 1971. gadā. Par 6000 dol. pieauguši administrātīvie izdevumi, jo domāts par jauna ALAs darbinieka pieņemšanu, kas varētu aizstāt līdzšinējo ģenerālsekretāru B. Albātu, ja tas vēlē to ie pensijā. Par 2000 dol. vajadzēs palielināt līdzekļus arī Kultūras birojam.

Sēdē nebija klāt 6 valdes locekļi. Pārtraukumā ALAs valdes locekļi pasniedza priekšsēdim U. Gravam dāvanai rakstāmmašīnu ar latviešu burtiem. Nobeigumā sēdes dalībnieki pakavējās valdes locekļa U. Kariņa mājā.

— be

Krievu komūnistu...

(Pārnesums no 4. lpp.)

Komsomoļskas industriālos apgabalus. Pad. savienībai, kurai Āzijā pieder milzīgas zemes platības, liktenis piešķīris 7000 km garu kopēju robežu ar milzīgo Ķīnu. Attieksmes ar to nākotnē noteiks Pad. savienības likteni.

Ķīna attīsta plašu komūnistisku propagandu, kas Āzijas, Afrikas un Dienvidamerikas tautām labāk patīk nekā Pad. savienības. Pievienojot savai propagandai padomju kritiku, Ķīna tā netieši pārliecina, ka Pad. savienības komūnisms nav īsts komūnisms un ka tas sagrozīts. Ķīna arī cenšas izrādīties par mazo apspiesto valstu un tautu aizstāvi. Šādai Ķīnas politikai un propagandai ir redzami panākumi. Tā Ķīna jau gandrīz pilnīgi izspiedusi Pad. savienību no Afrikas, Āzijā tās ietekme pieaug arvien vairāk. Ķīna ti kā visur seko krieviem un cenšas tos izspiest ārā. Arī Vidējos austrumos Ķīna jau atradusi sev pamatu zem kājām. Tās ietekme tur jau tik liela, ka Ēģiptes prezidents Sadats vēl nesen uzaicināja arabu federācijā esošās valstis nodibināt tuvākas attieksmes ar Ķīnu. Pekinga jau agrāk atbalstījusi Palestīnas partizānus. Lībija, kas nesastāv arabu federācijā, jau atzinusi Pekingas komūnistu valdību un nodibinājusi ar to diplomātiskas attieksmes. Tagad Ķīnai Beirutā, Lībijas galvaspilsētā, būs otrs atbalsta punkts, no kura varēs ietekmēt šo pasaules daļu. Nav šaubu, ka arī te Ķīna centīsies mazināt Pad. savienības ietekmi. Kas Pad. savienībai sevišķi nepatīk, ir Ķīnas cenšanās iespiesties arī Eiropā, kur Ķīnas ietekme jau stipri manāma. Pad. savienības vispasaules proletāriāta vadītāja loma arī jau izspēlēta.

Tagad, kad Ķīna uzņemta Apvienotajās nācijās, attieksmes starp Pekingu un Maskavu vēl vairāk paasinājušās. Abas sevi uzskata par komūnistiskām un cenšas iegūt sev vairāk piekritēju. Līdz šim Pekingai bija jātur savi propagandisti daudzās vietās, bet tagad tā savai propagandai atradusi ideālu vietu — Apvienotās nācijas.

Varbūt dažreiz Ķīna ar Pad. savienību ies kopā, ja to prasīs viņu kopējā programma. Bet parasti būs tā, ka Ķīna bieži ignorēs padomju uzstāšanos vai asi apstrīdēs katru tās priekšlikumu vai ierosinājumu. Lai aizstāvētos, Pad. savienībai vajadzēs pārspēt Ķīnu ar asiem uzbrukumiem „buržuazijas pasaulei", bet to nevarēs. Varam droši paredzēt, ka Ķīnas ietekme komūnisma pasaulē pieaugs un Pad. savienības mazināsies. Viens ir skaidrs — Pad. savienība izaudzinājusi un izveidojusi sev naidīgu pretinieci. Reiz šis naids abas novedīs kara laukā, kur tad ar vienādiem ieročiem viens cīnīsies pret trijiem.

Ar Ķīnas ienākšanu Apvienoto nāciju organizācijā pēdējās stāvoklis kļūs grūtāks. Jau tagad Indijas-Pakistānas konflikts lieku reizi pierādīja, ka AN nespēj novērst karu. Tagad tās var izvērsties par pasaules arēnu, kur Ķīna un Pad. savienība izcīnīs savu „pēdējo cīņu" ideoloģijas frontē.

Fr. Strazdiņš

(12. turpinājums)

„Nu — parasti ir tā, ka pie tubrālībām ar daiļu dāmu piedevām ir patīkama ceremonija — bet nu man jāpaliek bešā."

Zaiga saprot, ka Veldre arī pats palīdz viņai virzīt gaitu pa vēlamo ceļu. Ja tā, tad viņai vairs nav jāslēpjas, un viņa saka:

„Kādēļ bešā — to jau var nokārtot!"

Viņi ir apstājušies un stāv viens otram pretī. Mežā Zaigai nav parasto augsto papēžu; viņa ir mazāka, un viņai jāskatās uz augšu, lai ieskatītos viņam acīs. Viņas acis sauc un aicina, un paklausot šim aicinājumam, Veldres galva lēni liecas lejup.

Un mirklī, kad viņu lūpas satiekas, Zaigai liekas, ka tāpat savienojas arī viņu dvēseles.

Bet tas ir tikai tajā mirklī. Pēc tam viņu skatieni atkal tausta, meklē, jautā — kas aiz visa tā slēpjas? Vēl jau nekas nav pateikts. Veldres acis ir kā divi zili ezeri saulainā dienā.

„Zaiga" — pirmo reizi viņš izrunā viņas vārdu, un viņa mutē šim vārdam ir nedzirdēti jauka skaņa. „Tagad varu tev pateikt, ko jau sen gribēju teikt: tu esi skaistākā sieviete, ko savā mūžā esmu redzējis. Zinu, ka šis skaistums nav man — bet varu vismaz priecāties ar acīm."

Brīdi Zaiga šaubās. Vai viņa drīkstētu būt tik atklāta? Bet viņa zina, ka bez viņas atļaujas Veldre tālāk neies. Un viņš jau ir pateicis pietiekami daudz, lai viņa varētu pateikt pārējo:

„Juri — tas ir tev — ja tu gribi —"

Nu viņam ir atkal tādas acis kā toreiz Ziemas svētkos. Tad Zaiga jūt viņa rokas ap savu augumu — mierīgas un drošas kā toreiz. Ar laimīgu nopūtu viņa pieplok viņam. Te ir viņas ceļa gals; mērķis ir sasniegts. Salda uzvaras apziņa pilda visu viņas būti. Turpretim Veldre vēl nav tik pārliecināts par savu uzvaru.

„Bet tev vīrs", viņš saka.

Zaiga purina galvu: „Man ir vīrs tikai vārda pēc. Mums vairs nav nekā kopēja."

„Jūs nedzīvojat kopā?"

Atkal Zaiga papurina galvu — un šoreiz tie ir skaidri meli. Bet tā ir visvieglākā atbilde, un daudz skaidroties tagad nav laika. Patiesību varēs izstāstīt citā reizē.

Pa to laiku Veldre jau risina tālāk Zaigas pasviesto domu: „Vai tev — abas meitas paliek nometnē?"

„Jā. Es būšu šonedēļ viena pati mājās."

„Man — man paliek nometnē visa ģimene —" Veldre vilcinādamies turpina. Jā, Zaiga jau zina, ka Austra ir nometnes saimniece, bet Jānis dzīvības sargs. Viņa arī zina, ko Veldre grib teikt, un viņa nobeidz viņa vietā:

„Tad atbrauc rītvakar pie manis!"

Meža krēslā Zaigas acis zaļi kvēlo kā kaķenei. Viņa piekļaujas vēl ciešāk: Veldre jūt visu viņas vijīgo augumu, un viņš atbild:

„Jā — es aizbraukšu!"

Atkal viņš skūpsta viņu, bet tagad tās nav vairs tikai viņu dvēseles, kas savienojas. Viņi ir tik tuvu kopā, un Zaigai šķiet, ka arī viņu augumi jau būtu savienoti. Un tomēr viņa neaizmirst, kur atrodas. Viņa atraujas mazliet atpakaļ un paskatās mazajā rokas pulkstenītī.

„Juri — mums taču jāiet uz nometnes atklāšanu!"

Šobrīd Veldrem tas liekas kaut kas pavisam tāls un nenozīmīgs.

„Vai mums jāiet?" viņš jautā.

„Ir jāiet. Ja kāds ievēros, ka esam pazuduši — tas radīs aizdomas."

Bet Veldre nespēj tagad rādīties cilvēkos. Viņam liekas, ka visi tūlīt zinātu, kas noticis.

„Labi, tad ej tu", viņš saka. „Es palikšu."

„Es tevi gaidīšu rītvakar!"

Vēlreiz viņu lūpas saskaras — šoreiz viegli un steidzīgi — tad Zaiga pazūd kā stirna starp kokiem.

Veld enu ir viens, un pēkšņi viss notikušais viņam liekas kā sapnis. Vai tiešām viņš nupat turēja rokās nesasniedzamo zvaigžņu meitu? Kā tas tā varēja notikt?

Šai dienai sākoties, Veldrem ne prātā nenāca, ka tā viņam varētu nest kaut ko ievērojamu. Protams, viņš zināja, ka nometnē satiks Zaigu — bet viņš zināja arī, ka Austra būs līdz, un ar to situācija kļuva pavisam citāda nekā skolā. Tāpēc pirmajā brīdī, Zaigu ieraugot, viņam nebija nekāda prieka; viņš jutās ļoti neērti un gribēja tikai ātrāk tikt prom. Bet kad Austra sāka runāties, viņš vairs nevarēja aiziet. Un kamēr viņš stāvēja Zaigas tuvumā, juta viņas smaržu, ievēroja katru sīkumu viņas izskatā — zili zaļo piekļāvīgo kokvilnas blūzīti bez piedurknēm, kas izcēla viņas nelielās, bet labi veidotās krūtis, plato jostu ap šmaugo vidukli un kuplos, zaļi raibos kokvilnas brunčus, kas deva viņas pašaurajiem gurniem sievišķīgāku apaļumu — tikmēr viņam aizmirsās Austra, aizmirsās ģimene, aizmirsās viss. Zaigas tuvums viņu vilka kā magnēts;; gluži neapzinīgi viņš bija pamanījies viņai blakus un gāja viņai līdz, nejautādams un nepētīdams, kurp viņu veda.

Bet ko tagad? Vēl nav par vēlu; vēl viņš varētu uzmeklēt Zaigu un atteikt rītdienas norunu. Taču Veldre zina, ka viņš to nekad nespētu izdarīt. Par to viņš var domāt tagad, kad viņš ir viens; tikko viņš redzēs Zaigu, viņam būs tikai viena doma: kaut ātrāk pienāktu rītdiena.

Veldre apsēžas zālē. Nē, viņš nekur neies. Viņš paliks tepat. Te ir labi; te ir klusums un miers, te viņu nepētī ziņkārīgi laužu skati, un viņam nav jāsatiek Austra. Viņš paliks te, kamēr beigsies nometnes atklāšana un visi izklīdīs. Tad arī Austra jau būs pie saviem pienākumiem virtuvē. Viņš ieies tur un pateiks, ka aizbrauc. Citu klātienes dēļ vairāk nebūs jārunā. Ja tomēr viņa brīnītos, kāpēc viņš tik ātri brauc mājās, viņš aizbildināsies, ka nejūtas labi karstā laika dēļ, un ar to viss būs nokārtots.

Tā Veldre paliek viens pats pusdienas tveices pielijušajā mežā. Viņš klausās kukaiņu balsīs un vēlreiz pārdzīvo visu. Nē, tā tomēr ir īstenība! Viņš vēl jūt Zaigas tuvumu, dzird viņas satraukto balsi: „Es tevi gaidīšu rītvakar!" Rītvakar...

11.

Pār zemi nolaidusies vasaras nakts. Tā nav tāda nakts kā dzimtenē, kad no pļavām kāpj valga migla, rudzu laukā griež grieze un dārzā dzirdama zemes vēzīša maigā urrināšana. Svešās zemes nakts ir karsta un tveicīga, pilna sienāžu sausās čirkstēšanas. Tā ieplūst pa atvērtajiem logiem arī istabā — reizē ar spožo augusta mēnesnīcu, kas apspīd divus cilvēku augumus platajā gultā. Logi nav aizklāti, jo šovakar šajā mājā nav lietota cilvēku radītā gaisma. Saulrieta sārtums pildīja telpu, kad zemes dēls atnāca pie zvaigžņu meitas, un viņi nemaz nemanīja, ka vakara blāzmu nomainīja mēness zilganā gaisma. Tagad ir nakts. Tā ir tikpat karsta kā diena, viņu kailie ķermeņi nejūt veldzi — bet viņu sirdīs ir miers. Zemes dēls un zvaigžņu meita ir satikušies. Un viņi abi ir atklājuši kādu jaunu, līdz šim nepazītu pasauli.

(Turpinājums sekos)

Mākslinieku vienības Latvis izstādē Sv. Jāņa baznīcā. No kreisās: Valdis Vare, Zigfrīds Jurševskis, Pēteris Palma, Ilze Prikule, Agris Anšmits, Emma Dzeguze, Alfreds Brūveris, Valentīns Pāvuls, Ausma Puķīte, Kārlis Langenfelds, mākslinieku vienības „Latvis" priekšn. Jānis Zuntaks, Ēriks Dzenis, izstādes atklājējs LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, Valija Mērniece, Eduards Dzenis, Rūdolfs Nulītis, Alfreds Jaunzems, Kārlis Kronbergs, Augusts Kopmanis un Adolfs Kerāns.
Foto: J. Ligers

TORONTO ZIŅAS

● DV nodaļas valdes sēdē 16. janvārī DV namā aprūpes daļas vadītāja A. Selga ziņoja, ka Ziemsvētku ziedojumu akcija devusi 2160 dol. Nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis aicināja sekmēt Baltiešu veterānu korpusa sarīkojumu, kas notiks 5. februārī DV namā. Vanadžu kopas priekšniece Rasma Zamlovska informēja par vanadžu kopas aktivitātēm, norādot, ka Ziemsvētku laikā apciemoti ilgāk slimojošie tautieši slimnīcās. Sakarā ar nodaļas biedru gada sapulci 13. februārī, uzdeva O. Kļaveniekam izraudzīt nominācijas komisiju.

● Vīru koris Viesturs visu gadu rūpīgi gatavojies savam gadskārtējam koncertam, kas notiks 5. februārī, plkst. 7 vakarā St. Lawrence Hall, 157 King St. E. Lai sagatavotu koncerta programmu, 47 Viestura dziedātāji pēdējā laikā divreiz nedēļā pulcējās Latviešu namā uz mēģinājumiem. Daļa no viņiem mēroja tālo ceļu no Sv. Katrīnām, kur 12 dziedātāju grupu apmācīja diriģents Viktors Rundāns. Citi koristi ieradās no Hamiltonas, Niagaras un pāri robežai no ASV, lai piedalītos kopmēģinājumos Toronto. Diriģents Jānis Barušs programmā uzņēmis H. Pavasara piecus tautas dziesmu sabalsojumus, kā Pūti, pūti, zilais vējš, Sēju jauku rožu dārzu u. c. un vienu oriģināldziesmu. Koncertā dzirdēsim arī J. Norviļa, J. Vītola, A. Purva un A. Feila oriģināldziesmas. Kā diriģents J. Barušs paskaidroja, programmā uzņemts arī tagadējā Latvijas komponista E. Goldšteina tautas dziesmu sabalsojums. Dziesmas iestudētas galvenokārt no DV apgādā izdotā dziesmu krājuma Vīru balsis III daļas, ko sastādījuši V. Ozoliņš un V. Aparjods. Izvēlētās dziesmas ir jaunas un nav Toronto vēl atskaņotas. Koncertprogrammas divas daļas būs veltītas tautas dziesmām, piedaloties solistam Imantam Barušam (tenors), bet trešā —oriģinālkompozicijām. Pēc koncerta saviesīga dzīve.

● Uz dziesmu svētkiem Vankuverā no Toronto pieteikušies dziedātāji no Dainas koŗa, Sv. Andreja draudzes koŗa un DV Toronto nodaļas vanadžu koŗa Zīle, līdz šim kopskaitā 40 dalībnieki. Diriģenta A. Purva vadībā, palīdzot diriģentei Austrai Plampei, kura vada vanadžu kori, jau notikuši divi kopmēģinājumi, 13. un 27. janvārī. Nākošais kopmēģinājums būs 10. februārī, plkst. 8. vakarā DV namā, kas būs vienīgais februāŗa mēnesī, jo šajā laikā ir daudz visādu sarīkojumu un koncerti koŗiem. Kopmēģinājumos aicināti piedalīties visi Toronto un apkārtnes koŗu dalībnieki, kas gatavojas šovasar piedalīties Vankuveras dziesmu svētkos no 30. jūnija līdz 4. jūlijam.

● DV Toronto nodaļas vanadžu koŗa Zīle koncerts, veltīts komponista V. Ozoliņa 75 gadu jubilejai, notiks Latviešu namā 19. februārī, plkst. 7 vakarā. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā būs dabūjamas DV grāmatnīcā.

● Toronto latviešu koncertapvienības otrais šās sezonas koncerts 24. februārī, plkst. 8,30 vakarā Bloor Collegiate zālē, 1141 Bloor St. W. Ingus Nāruns (čello). Pie klavierēm A. Bērzkalns. Iepriekš izziņotais Jāņa Kalniņa ērģeļu koncerts nenotiks, jo mākslinieks aizkavēts ierasties.

● Komponists un diriģents Arvids Purvs Toronto universitātes Trīsvienības kolledžā šajās dienās diriģēja Mendelsona kantati „Loude Coin" korim, solistiem un simfoniskam orķestrim. Koncertu organizēja Kanadas amatiermūziķu apvienība „CAMMAC", kas bija sastādījusi kori un orķestri no labiem, profesionālam līmenim atbilsošiem dziedātājiem un orķestrantiem. Mendelsona kantāti izvēlējās diriģents. Šādi koncerti notiek reizi mēnesī un ir pieejami arī interesentiem.

● Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš ar L. Auzānes-Tīcmanes komēdiju Mēs prasām brīvību, režisora H. Miķelsona iestudējumā, pēc divām izrādēm 29. un 30. janvārī Toronto, viesosies Montrealā 5. februārī un Hamiltonā 20. februārī.

● Karaliskais Ontario mūzejs (ROM) iegādājies audējas Veltas Vilsones liela formāta, 2 jardus gaŗu moderni ornamentētu sienas segu, kas ieguva 100 dol. godalgu Ontario daiļamatniecības izstādē Ontario zinātņu centrā novembrī.

● Studenšu korporāciju kopas gadskārtējo tējas vakaru 22. janvārī Latviešu namā, piedaloties 200 apmeklētājiem, atklāja kopas seniore Dr. Ināra Bērziņa-Soutar (Imeria). Mūzikālajā daļā spēlēja Arturs Jansons (vijole), ar Inesi Černavsku pie klavierēm, atskaņojot Hendela sonatu, bet A. Jansons vēl Monti Čardašu. Sarīkojuma mērķis bija iegūt līdzekļus ik gadus pieškiŗamai studiju stipendijai, kādam no-lūkam bija sarīkota arī izloze, kuŗai gleznu bija dāvinājusi Ilze Prikule (Imeria). To laimēja R. Bregzis, bet Valtera Ziediņa (Fr. Lettica) velti, Omara Heijama dzeju greznā sējumā, — A. Šteinberga. Jāņa Bērziņa (Lettonia) franču šampanieša pudeli laimēja F. Buķis.

● Mācītāja R. Ekšteina rīkotais pārdomu vakars Latviešu namā 27. janvārī bija pulcinājis ap 70 dalībnieku. Pirmoreiz šajā ciklā rādīja filmu, kuŗā redzēja vecos Maskavas dievnamus, arī krievu baptistu draudzes dievkalpojumu, bērnu pulkus Ļeņingradā, kuŗus veda „izglītot" pretreliģiskos mūzejos. Filmas galvenais nolūks bija parādīt, kā bībele atrod ieeju zemēs aiz dzelzs aizkara. Izrādei sekoja māc. R. Ekšteina uzruna par tematu: Jaunajā gadā saki „jā" dzīvei. Nākošais pārdomu vakars 17. februārī, plkst. 8 vakarā. Temats: Vai Jēzus bija pacifists.

● Gadskārtējais Kanadas latviešu sportistu un sporta darbinieku kongress notiks sestdien, 5. februārī, plkst. 3 pēcpusdienā Latviešu namā, ievēlot latviešu sporta dzīves vadītājus un valdi. Latviešu sporta apvienības Kanadā valde vairākus gadus bija saistīta ar sporta stadiona izbūvi Sidrabenē, bet ar darba paveikšanu turpmāk varēs nodoties saviem tiešajiem uzdevumiem un veidot tālāk latviešu sporta dzīvi.

● Māc. Ā. Čops salaulājis Silviju Plīsi ar Robertu Argjū (Argue). Līgava agrāk bija Toronto latviešu biedrības tautas deju kopas Diždancis dalībniece. Viņa turpinās studijas biokīmijā Toronto universitātē, tāpat līgavainis.

● Čikagas Piecīšu viesizrādē, ko Kolumba zālē Toronto 29. janvārī bija izkārtojusi Toronto latviešu biedrības dāmu komiteja, bija pulcējušies vairāk kā 400 apmeklētāju, bet tās pašas dienas vakarā, kad bija kabarē programma, apmeklētāju skaits bija vēl lielāks. Publikai patika viņu priekšnesumi, ko liecināja biežie aplausi. Piecīši, kā parasti, pasmīdināja par mūsu trimdas dzīvi, stāstot, mūzicējot un padziedot, brīžiem arī visai „piparoti".

● DV bibliotēkai Toronto Draudzīgā aicinājuma ietvaros grāmatas vēl dāvinājuši: Biruta Senkēviča, Osvalds Liepa, Arnolds Nulītis, Vitolds Kārkliņš, Pēteris Rudzītis un St. Leimanis. Kopējais grāmatu skaits bibliotēkai tagad ir 2500 sējumu. Bibliotēkas vadītājs E. Plūme sagaida jaunus ziedojumus no dalībniekiem, kas ieradīsies DV delegātu sapulcē Toronto.

Atbalstīsim savus kultūras darbiniekus

ATKLĀTA MĀKSLINIEKU VIENĪBAS LATVIS GLEZNU IZSTĀDE TORONTO

Latviešu kultūras dienas Toronto ievadīja mākslinieku vienība Latvis ar savu biedru gleznu izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās. Izstāde turpināsies līdz 8. februārim.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs, atklājot šo Kultūras dienu pirmo sarīkojumu Toronto, uzsvēra, ka latvieši svešumā spēs pastāvēt kā nacionāla vienība tikai tad, ja pieliksim vislielākās pūles latviešu kultūras kopšanā un tās saglabāšanā. Tēlotāja māksla ir viena no tām mūsu kultūras sastāvdaļām, kas arvien bijusi stipra un rosīga — to pierāda arī šīs izstādes kvalitāte, uzsvēra T. Kronbergs un tālāk atzīmēja, ka mākslinieki, kaut individuālisti, apvienojuši lielāko daļu šejienes latviešu mākslinieku savā vienībā Latvis. Šī vienība pauž latvisko garu, bet reizē tā runā arī visiem saprotamu internacionālu valodu. Daudzi no vienības biedriem ieguvuši ievērību Kanadas mākslas pasaulē, daudzinot latviešu vārdu un reizē ar to kalpojot mūsu nacionālpolitiskiem mērķiem un centieniem.

Nobeidzot savu uzrunu, LNAK valdes priekšsēdis aicināja latviešu sabiedrību sekmēt latviešu kultūras darbinieku darbu, kaut vai izdaiļojot savu māju ar latviešu gleznotāju darbiem.

Mākslinieku vienības Latvis

(Turpinājums 24. lpp.)

Gatavojas tehnisko zinātņu kongresam

Toronto latviešu biedrības inženieŗu un tehniķu kopas gada sapulcē 20. janvārī Latviešu namā bija pulcējušies 11 biedri. Sapulci vadīja O. Dzērvītis, protokolējot Ed. Tiltiņam. Ar klusuma brīdi godināja nesen mirušo bij. kopas priekšsēdi A. Podnieku. Kopas valdes priekšsēdis V. Sabanskis nolasīja Inženieŗu apvienības ārzemēs priekšsēža N. Zoldnera (Otavā) Jaungada vēlējumu. Savā ziņojumā viņš norādīja, ka aizvadītā gadā notikušas 9 sanāksmes ar referātiem, kas pulcinājušas 250 dalībniekus. Biedru skaits līdzšinējais — 95. 12 kopas biedri darbojas technisko zinātņu kongresa rīcības komitejā. Inženieŗu ballei nav bijusi gaidītā atsaucība, kādēļ tās turpmāka rīkošana jāapsveŗ. Draudzīgā aicinājuma atcerei TLB sestdienas skolai ziedoti 25 dol.

Kasieris K. Buliņš ziņoja, ka uz 1. janvāri kasē bijis 289,26 dol., kas sastādās galvenokārt no biedru naudas iemaksām. Līdz gada beigām biedru naudu samaksājuši 52 kopas biedri. Kopas priekšsēža vietnieks A. Liepkalns informēja, ka inženieŗu ballei bijis jāpiemaksā 28,50 dol.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza priekšsēdis L. Vēveris. J. Švanka ierosmē sapulce izteica pateicību kopas amatpersonām par veikto darbu. Pārvēlamo kopas valdes locekli A. Liepkalnu ievēlēja no jauna ar aklamāciju. Tāpat arī līdzšinējo revīzijas komisiju (L. Vēveri, Ed. Tiltiņu un O. Kļavenieku).

Technisko zinātņu kongresa rīcības komitejas priekšsēdis J. Švanks ziņoja par veiktajiem kongresa priekšdarbiem. Kongress notiks no 12.—14. maijam Toronto. Tā budžets sabalansēts uz 3550 dol. O. Kļavenieka ierosmē pārrunāja iespējas saņemt kongresa organizēšanas izdevumu segšanai materiālu atbalstu no Ontario provinces valdības vai Toronto pilsētas pašvaldības.

V. Sabanskis ziņoja, ka 11. februārī Inn on the Park viesnīcā notiek vācu inženieŗu apvienības balle, kuŗā ielūgti arī kopas biedri.

O. K.

Savi

GRA

● Vislielā
bas zīmju
Rapidos i
draudze, tā
locekļu sk
sākumā pra
dienes apg
lai Garezers
Pa vienai
dājusies sk
srēlnieku k
dos, bet di
vietējā DV
tenojies kād
jums, lai d
zācijas kat
atbalstīšanai
summas sa

● Bij. Vie
kas pildīja
amerikāņu
nieku tikša
ierosinājusi
pidos izveid
teja, jo šeit
rotas bijušo
Atcere par
Grand Rapi
bas namā,
rammu un
nās līdz 1.
biņa, 826
Grand Rap
tālr 616-3
Puriņš, 94
E. Grand
49503, tālr.
vāku infor
pastu. Varē
jušo viestur

● Grand
me dedzinā
līti 2. janv
Pastara īpa
mā skauti
Riekstu, J.
tu vadītāju
cējās pie s
tājam J.
par strēlnie
jām. Skaut
vada P. E

● DV ap
jais karnev
ruārī plkst.
biedrības n
lamazū s
ansamblis
mu: Televī
ju mūziku
viņa. Kara
brīva, pensi
maskās —

● Erika Z
trīs dēliem
kas apmeklē
Vienības dr
jau pagājuš
ziķu sacens
sētā, no vis
nas skolām
va pirmo
paraugam s
lis Andris,
paša veida
Odesas pils
Rietummičig
piedalījies
žādo mūz
grupās. An
izvirzījies p
citiem šinī
zinības med
vierēm spēl
ņa brālis E
vēl 7 citus
Andris apm
skolas 7. un
8. klasi.

Sakarā ar
svētkiem",
stāvji un ci
no kreisās:
dziesmu sv
nieks T. Be
seniors R.
A. Piterāns

Savienotajās Valstīs

GRAND RAPIDI

● Vislielāko Gaŗezera dalības zīmju skaitu (31) Grand Rapidos izpirkusi Vienības draudze, tā iepretim draudzes locekļu skaitam pārsniedzot sākumā prasīto summu no vidienes apgabala draudzēm, lai Gaŗezers būtu izmaksāts. Pa vienai dalības zīmei iegādājusies skolotāju kopa un srēlnieku kopa Grand Rapidos, bet divas dalības zīmes vietējā DV apvienība. Nav īstenojies kādreizējais ierosinājums, lai draudzes un organizācijas katru gadu Garezera atbalstīšanai uznemtu zināmas summas savā budžetā.

● Bij. Viestura darba rotas kas pildīja sardžu dienestu amerikāņu zonā Vācijā, dalībnieku tikšanos pēc 25 gadiem ierosinājusi iepaša Grand Rapidos izveidota rīcības komiteja, jo šeit dzīvo paorāvs šīs rotas bijušo dalībnieku skaits. Atcere paredzēta 27. maijā Grand Rapidu latviešu biedrības namā, ar attiecīgu programmu un mielastu. Pieteikšanās līdz 1. martam pie N. Šubiņa, 826 Kendalwood N. E. Grand Rapids, Mich., 49505, tālr 616-361010178, vai P. Puriņš, 941- Benjamin N. E. Grand Rapids, Mich. 49503, tālr. 616 - GL4-6230. Tuvāku informāciju izsūtīs pa pastu. Varēs piedalīties arī bijušo viesturiešu piederīgie.

● Grand Rapidu skautu saime dedzināja Ziemsvētku egli 2. janvārī brīvā dabā A. Pastara īpašumā. Meža klusumā skauti ar vadītājiem A. Riekstu, J. Apsīti un mazskautu vadītāju J. Rumbergu pulcējās pie svētku eglītes, vadītājam J. Apsītem pastāstot par strēlnieku Ziemsvētku kaujām. Skautu vecāku padomi vada P. Eriņš.

● DV apvienības gadskārtējais karnevāls notiks 12. februārī plkst. 8 vakarā Latviešu biedrības namā. Viesosies Kalamazū skatuves darbinieku ansamblis ar jautru uzvedumu: Televīzijas raidītājs. Deju mūziku spēlēs Mēs trīs un viņa. Kara invalidiem ieeja brīva, pensionāriem un visiem maskās — puscena.

● Erika Zušmaņa ģimenē no trīs dēliem, vecākais Eriks, kas apmeklē vidusskolu un ir Vienības draudzes ērģelnieks, jau pagājušā gadā jauno mūziku sacensībās Holandes pilsētā, no visām Rietummičigenas skolām vijoles spēlē ieguva pirmo vietu. Tagad viņa paraugam sekojis vidējais brālis Andris, piedaloties tādā paša veida sacensībās Lake Odesas pilsētā, kur no visas Rietummičigenas 15. janvārī piedalījies 901 dalībnieks dažādo mūzikas instrumentu grupās. Andris kornetes spēlē izvirzījies par labāko starp 90 citiem šinī grupā, iegūstot atzinības medaļu. Andrim uz klavierēm spēlēja pavadījumu viņa brālis Eriks, kas pavadījis vēl 7 citus jaunos mūziķus. Andris apmeklē junioru vidusskolas 7. un Vienības draudzes 8. klasi.

● Vienības draudzes locekļu sadraudzības vakaru 15. janvārī bija noorganizējusi draudzes dāmu komiteja. E. Brūna lasīja fragmentu no Arn. Rasas grāmatas Ceļojums uz ķēniņu zemi, pēc tam ar T. Valdmani sniedzot laikmetīgu skeču par notikumiem trimdas dzīvē. Dāmu komiteju vada E. Medne.

● Ziemsvētku eglīšu sarīkojumu sezonu pabeidza teātŗa kopa, pakavējoties kopējā saimē 15. janvāŗa vakarā Latviešu biedrības namā. Bija gādāts arī par atjautīgu programmu. Vidējās un vecās paaudzes vidū gluži labi jutās jaunieši, kas pašlaik iestudē atsevišķu izrādi.

● „Apaļo gadu" aprisē, DV Grand Rapidu apvienības vanadžu kopas un Vienības draudzes dāmu komitejas ierosmē, 22. janvārī grandrapidieši godināja ilggadējo sabiedriskā darba talcinieci un vanadžu kopas priekšnieci Elvīru Brūnu. Būtu grūti atrast tādu nozari, vai organizāciju, kuŗā viņa nebūtu piedalījusies. Darbs ar jauniešiem, tautas deju mācīšana, lugu iestudēšana, nereti pašai līdzi tēlojot, darbojoties arī DV organizācijā un draudzē, daļēji raksturo gavilnieces veikumu. Jubilāres sumināt̄āji, skaitā ap 60, bija pulcējušies Latviešu biedrības namā. Pēc māc. J. Lazdas vadītā svētbrīža gavilnieces darba vērtējumu sniedza skolot. B. Maine, tālāko norisi vadot DV apvienības priekšniekam A. Balodim. Ar grāmatām, ziediem un citām veltēm gavilnieci sveica draudžu un organizāciju pārstāvji. Jubilāre dzimusi 1907. g. 25. janvārī Bārkavā, darbojusies par skolotāju dzimtā pagastā, mazpulkā, vadījusi aizsardžu pulciņu, mācot tautas dejas, vadot režiju un modinot jauniešos interesi sporta nodarbībās. Šie dažādie veikumi daļēji izpaudušies bēgļu posmā Vācijā un ar atjaunotu sparu atsākti Sav. Valstīs, Grand Rapidos. Apbalvota ar ALAs goda rakstu un DV organizāc. nozīmi zeltā. Rakstveida apsveikumu bija sūtījis ALAs izglītības birojs, tāpat Latviešu skolotāju b-ba un vietējā teātŗa kopa.

V. Z.

KLĪVLENDA

● Klīvlendas latviešu biedrība 22. janvārī rīkoja Sv. Gregorija skolas lielajā zālē kultūras dienu, kuŗu atklāja biedrības priekšnieks A. Piterāns. Sarīkojuma programmu vadīja M. Zandbergs. Tā sākās ar Amerikas latviešu apvienības valdes pārstāvja V. Daigas referātu: Kultūras problēmas tagad un nākotnē. Ar priekšnesumiem piedalījās meiteņu vokālais ansamblis Aija un tautisko deju kopa Pastalnieki kokļu ansambļa pavadījumā. V. Hermanes un A. Jaunzemes dzejoļus deklamēja Garezera sacensībās godalgotie dalībnieki R. Šulce un H. Mazariņš. Grāmatu galdu bija iekārtojis V. Kampars. Latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis V. Rutenbergs izsniedza piešķirtos pabalstus: Apvienotās draudzes skolai $300, baptistu draudzes skolai $70, Mārtiņa Lutera draudzes skolai $40, gaidu vienībai Venta un skautu vienībai Daugava katrai $50, bet Garezera vidusskolas skolēnu stipendijām un latviešu valodas kursu studentiem $150. Korporāciju kopas vecākais R. Krūmiņš paziņoja, ka kopa piešķīrusi $500 stipendiju viena skolēna sūtīšanai uz Minsteres ģimnaziju Vācijā un 200 dol. latviešu valodas kursu apmeklētājam.

J. E

ROČESTRA

● Rīgas (28.) gaidu vienības 10 gadu atceri ievadīja Latvijas un gaidu himnas, kam sekoja priekšniecēs Dr. B. Ānas atskats par vienības darbību. Kalnus negāžam, bet darām iespējamo latviskās stājas saglabāšanai svešumā, teica runātāja. Vienības guntiņu pulciņu vada Dz. Sniedze. Svētkus ar savu klātieni pagodināja tāļi ciemiņi — Latviešu gaidu priekšniece M. Vilka no Toronto un Amerikas jendas priekšniece M. Eferte no Bostonas, vēlot gavilniecei spraigu darbošanos un iecerētā īstenošanu. Sekoja rinda vietējo apsveicēju: Fr. Kalniņš (Krusta draudze), I. Rozenberga (draudzes dāmu komiteja), A. Vilka (draudzes svētdienas skola), A. Īzaks (DV), N. Krēsliņa (vanadzes), A. Niedols (Līgas koris), I. Meļķe (bij. guntiņas un gaidas) un V. Puķjāne (gaidu un guntiņu vecāki). Vai visi sveicēji saviem laba vēlējumiem pievienoja aploksnes, kas vienībai sekmēs ieceres par piedalīšanos šovasar lielajā nometnē Kanādā. Svētku tālākā norisē priekšniece Dr. B. Āna raksturoja vienības nodarbību četras izpausmes, sevišķi uzsverot aktīvitātes brīvajā dabā. Notika arī tā saucamais pētījumu gājiens starp sapulcētiem svētku dalībniekiem, izlases veidā asprātīgi raksturojot kā uzvārdu, tā vārdu nozīmi. Tieši te guntiņas un gaidas uzrādīja teicamas zināšanas, interesi un trāpīgu pieeju. Izlozei vērtīgas mantas bij gatavojušas vai dāvājušas kā pašas vienības dalībnieces, tā arī viņu vecāki un citi labvēļi. Bija dziesmas, klavieru priekšnesumi, rotaļas un mielošanās pie kafijas galdiem. Kupli apmeklētais sarīkojums aizrita jaukā un cerīgā gaisotnē, liecinot, ka guntiņu un gaidu vienībā iesaistītai jaunatnei ir daudz kā sakāma un īstenojama latviskās stājas uzturēšanai svešumā.

A. Sed.

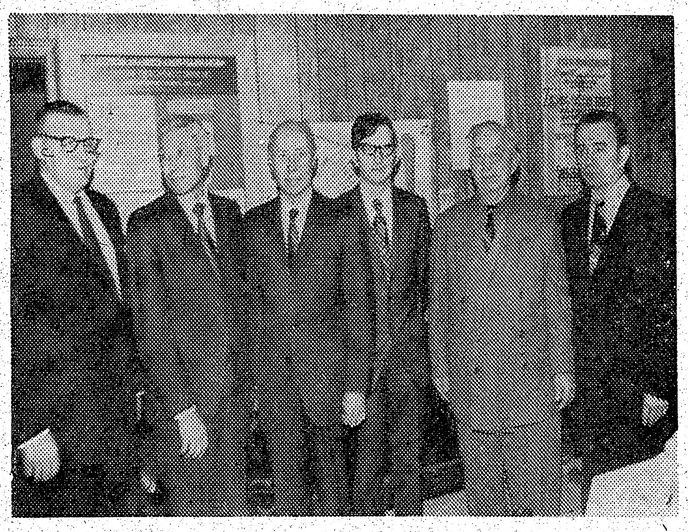

Sakarā ar Klīvlendas apvienotās draudzes jaunā nama „spāru svētkiem", ievērojamas summas nodeva vietējo organizāciju pārstāvji un citi labvēļi. Uzņēmumā — draudzes labvēļi un vadība, no kreisās: Latviešu kreditsabiedrības vadītājs K. Norvelis, 4. dziesmu svētku padomes priekšsēdis J. Bungs, draudzes priekšnieks T. Berkulis, draudzes mācītājs I. Gaide, korporāciju kopas seniors R. Krūmiņš un Klīvlendas latviešu biedrības priekšnieks A. Piterāns. Foto: A. Nešpors

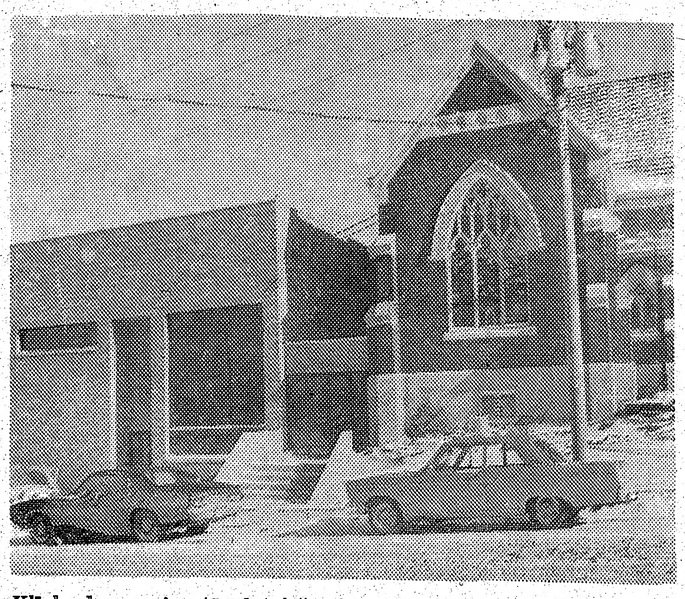

Klīvlendas apvienotās latviešu draudzes jaunais nams, kuŗu cer pabeigt pavasarī. Foto: A. Nešpors

Grāmatas latviešu skolām

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS GRĀMATU APGĀDA PIRMAIS GADS

Amerikas latviešu apvienības apgāds pirmajā darbības gadā pārdevis grāmatas un mācības līdzekļus par 8845 dolariem, bet par ALAs žurnālu ieņemts 6800 dolaru, redzams šī apgāda pārskatā, ko izdalīja 22. janvāŗa valdes sēdē.

ALAs sekretāriātā Vašingtonā telpas bija kļuvušas par mazām un bija jāatrod atrisinājums, kur novietot skolas grāmatas, ko ALA bija izdevusi iepriekšējā gadā. Grāmatu skaits vairojās katru gadu, telpu īre pieauga un brīvas vietas kļuva arvien mazāk. 1970. gada otrā pusē izdevās sarunāt Kārli Ķilkutu Ņubransvikā, Ņudžersijā, kas savā mājā solījās iekārtot ALAs grāmatu noliktavu un šīs grāmatas izsūtīt pasūtinātājiem.

Nedēļu pirms 1970. gada Ziemsvētkiem no ALAs biroja Vašingtonā uz Ņubransviku pārveda 12.234 grāmatas, ap 38.000 dolaru vērtībā. Toreiz diena gadījās braucienam neizdevīga. Lija sala lietus. ALAs nozīmētais jaunais apgāda vadītājs A. Lejiņš bija pie smagās mašīnas stūres. Jaunieši bija palīdzējuši Vašingtonā iekraut grāmatas mašīnā. Nobraucot no Ņudžersijas ātrceļa un maksājot par nobraukto ceļa gabalu pie izbraukšanas būdiņas, mašīnai apstājās motors. Motoru nevarēja iedarbināt. Ar policijas palīdzību mašīnu ar grāmatu kravu nogrūda ceļa malā. Apgāda vadītājs ar autobusu devās uz Ņujorku, lai nākamā rītā atgrieztos un mēģinātu grāmatas nogādāt uz jauno noliktavu. Nākamajā dienā īrēto smago mašīnu sagatavoja braukšanai un grāmatas nogādāja Ķilkuta mājas pagrabā.

Jaunajā noliktavā grāmatas novietotas uz daudziem plauktiem. Tās sakārtotas pēc klasēm — jaunākajām pirmajos plauktos, vidusskolas — aizmugurē. Turpat novietoti arī dažādi mācības līdzekļi. Visvairāk pasūtinot Latvijas karti. Pasūtinājumi pienāk gan tieši apgādā, gan uz ALAs biroja adresi Vašingtonā.

ALAs apgāds izdevis ne vien mācības grāmatas, bet arī dažādus palīglīdzekļus skolām. Dažas grāmatas, kas apgādiem citās zemēs nav gājušas, ALAs apgāds ieguvis par pazeminātām cenām, izsūtot tās latviešu skolām ASV. Pagājušo gadu 243 sūtījumos izsūtītas 3220 grāmatas skolām un grāmatu galdiem vairākos kontinentos.

Ir grūtības atrast grāmatu sastādītājus un ilustrētājus jaunai mācību vielai. Mazais metienu skaits latviešu skolas grāmatas ievērojami sadārdzina, jo pašizmaksa ir augsta. Pagājušo gadu apgāds izdevis divas jaunas grāmatas, bet spiestuvē vēl atrodas trešā. Tuvākā nākotnē iespiedīs 5 citas. Jauno grāmatu financēšanai izlietoti apgāda līdzekļi, bet ja to pietrūks, ALAs valde atļāvusi apgāda vadībai griezties pie latviešu kreditsabiedrībām.

Apgāds izdod arī ALAs žurnālu 2000 eks., tā izsūtīšanu veicot Augstuma spiestuvei Linkolnā. Atbildīgais redaktors Jānis Blumbergs kārto arī abonentu lietas. Mazāk panākumu bijis skaņu lentēm un platēm. Pagājušo rudeni iznāca latviešu simfoniskās mūzikas plate, ko ALA gatavoja Latvijas 50 gadu jubilejas gadījumā. Platē ieskaņoti divi L. Apkalna un viens J. Kalniņa darbs, Štutgartes simfoniskā orķestŗa izpildījumā.

K. Ķilkuts tuvojas pensijas gadiem. Par saviem nākotnes nodomiem viņš izsakās: „Apgādam vajadzētu sākt pārdot arī literāros darbus, jo latviešu grāmatu izplatītāju nav daudz. Daži apgāds pārdod tikai savus izdevumus, bet visu apgādu grāmatas var iegādāties tikai pie nedaudz pārdevējiem. Skolas grāmatu izsūtīšana neaizņem visu manu brīvo laiku. Varētu ar mazas spiedes palīdzību iespiest arī dažas skolas burtnīcas, kas iznāktu lēti un parocīgi."

— be.

Bostonā 8. janvārī pirmo reizi notika veco latviešu strēlnieku sarīkojums. Šim gadījumam kollekcionārs Eižens Dzelzkalējs bija iekārtojis plašu skati, ar daudz vērtīgiem materiāliem un dokumentiem. Foto: O. Akmentiņš

Grāmata par Baltijas valstīm

(Pārnesums no 3. lpp)

par Piļsudski, bet sīki apraksta sarežģīto politisko stāvokli Austrumeiropā ap 1. pasaules kara laiku un pēc tā, Versaļas miera konferences aizkulises, kur notika tirgošanās ar jaundibinātām valstīm, raksturo dažādus tā laika politiķus. Pie tam autora tēlojums ir ļoti saistīgs, dzīvs un var interesēt lasītāju arī bez speciālām zināšanām vēsturē.

Ne visiem ir zināms fakts, ka Piļsudskim ir lietuviska izcelsme no tēva puses, kuŗu viņš pats nenoliedz, bet pat pasvītro. Piļsudskis uzskata sevi par lietuvieti šī vārda plašākā vēsturiskā nozīmē, t. i. par vecās, slavenās apvienotās Polijas - Lietuvas valsts pilsoni, par lietuvi ar poļu kultūru. Pēc viņa domām lietuvju un poļu intereses ir nešķiramas, cieši saistītas kā pagātnē, tā nākotnē. Pēc Piļsudska un viņa domu biedru ieskatiem nacionālitāti noteic ne šauri etniskais elements, valoda, bet „likteņa kopība" (Schicksals gemeinschaft), kopējas tradicijas un intereses. Pēc Piļsudska pārliecības, Polijas un Lietuvas ūnija pagātnē, par spīti visiem tās trūkumiem, devusi abām tautām 3 gadu simteņus slavenas vēstures attīstības; tā izglābusi lietuvjus no senprūšu likteņa, aizsargājusi lietuvjus no Teutoņu ordeņa un Maskavas pārspēka.

Piļsudskis ir dzimis Viļņas novadā un apmeklējis ģimnaziju Viļņā, kur valdīja nesaudzīga pārkrievošana. Tur Piļsudskis iemanto neuzticību pret Krieviju uz visiem laikiem. Viļņu viņš tur par savu dzimto pilsētu. Pēc tam viņš studē Charkovā un Tērbatā, bet studijas pārtrauc izsūtīšana uz 5 gadiem uz Sibiriju, jo viņš bija iejaukts 1887. gada sazvērestībā pret caru Aleksandru III.

Lasot grāmatu, rodas iespaids, ka viens no galveniem Piļsudska politisko neveiksmju cēloņiem ir fakts, ka viņa politisko programmu pārāk ietekmē Polijas vēsturiskās tradicijas: atmiņas par Polijas ciešajām saitēm ar Lietuvu kopš 1386. g. Šī poļu un lietuvju „kopvalsts" savā ziedu laikā gan sniedzās „no jūras līdz jūrai", bet ir Piļsudskis, ir grāmatas autors aizmirst, ka minētā kopvalstī pirmo lomu spēlēja poļi, un lietuvji to nespēja aizmirst. Piļsudskis neievēroja faktu, ka lietuvju tautā bija attīstījušās spēcīgas nacionālisma idejas, kuŗas nevarēja samierināties ar agrāko lietuvju stāvokli Polijas un Lietuvas ūnijā. Lietuvju jaunās paaudzes daļa pat nīda visu polisko. Tādēļ Piļsudskim neizdevās izveidot labas attieksmes ar Lietuvu, un Lietuvas jautājums bija viens no galveniem cēloņiem viņa federācijas plānu neveiksmei. Piļsudskis veltīgi cer radīt jaunu Polijas un Lietuvas apvienību, kuŗu saistītu abu tautu saimnieciskās un militārās aizsardzības intereses; tanīs būtu apvienotas dažādas tautas, kuŗas varētu brīvi attīstīt savu nacionālo kultūru. Piļsudska neveiksme skar arī mūsu, — latviešu likteni. Grāmatas autors pasvītro, ka Piļsudskim nav poļu nacionālistu šovinistisko ideju (kādas ir viņa politiskajam sāncensim Dmovskim). Jau 1902. g. Piļsudskis asi nosoda poļu garīdznieku pārpoļošanas tieksmes lietuvju apdzīvotā territorijā un vienas poļu daļas nicīgo nostāju pret lietuvju nacionālo kultūru.

Piļsudska politiskā aktīvitāte sākas jau 1. pasaules kaŗa priekšvakarā. Dzievanovskis pasvītro, ka Piļsudskis ir reālpolitiķis, kuŗš ir gatavs lietot visus līdzekļus savu mērķu sasniegšanai. Šie mērķi ir — vispirms Polijas neatkarība — un pēc tam plašas valstu savienības dibināšana.

Jau 1914. g. janvārī Piļsudskis savā priekšlasījumā Parīzē paredz ne tikai 1. pasaules kaŗu, bet arī tā sekas: 3 monarchiju sabrukumu. Līdz ar to Austrumeiropā iestātos chaotisks stāvoklis, un tādēļ būtu iespējams atjaunot neatkarīgo Polijas valsti — nu arī citas mazākas tautas šinī telpā varētu iegūt neatkarību. Paredzot šādas iespējas, Piļsudskis iestājas 1. pasaules kaŗā kopā ar saviem nelielajiem brīvprātīgo pulkiem — Austro - Ungārijas pusē (viņa neuzticība krieviem ir pārāk liela!). Ir jāapbrīno viņa reālpolitiķa spējas vēlāk 1918. gadā atbrīvoties no šīs Polijā nepopulārās un sabrukušās sabiedrotās — un kļūt par poļu tautas nacionālo vadoni, atbīdot sāņus savus politiskos pretiniekus ar krievu orientāciju (Durovska partiju). Vācu valdība izdara politisku kļūdu, apcietinot Piļsudski, un kad 1918. g. novembrī viņu atbrīvo no vācu cietuma, poļi sumina viņu kā nacionālo varoni. Piļsudskis kļūst jaunās Polijas valsts galva un armijas virspavēlnieks.

Piļsudska stāvoklis ir ļoti grūts. Polijai draud briesmas no vāciešiem, bet it sevišķi no sarkanarmijas un komūnistu propagandas. Pēc 3 monarchiju (Krievijas, Vācijas un Austro - Ungārijas) sabrukuma Centrālajā un Austrumeiropā bija radusies it kā „tukša telpa". Kad vācieši sāk atkāpties no ieņemtajām territorijām, tur grib iesoļot sarkanarmija.

Piļsudska idejas ir pilnīgi pretējas Ļeņina idejām, kuŗš prasīja tautu pašnoteikšanos tikai cara režīma laikā, bet Ļeņins aizstāv centrālizētas valsts ideju, kad Krievija kļuva „komūnistiska (. . . „mēs nekādā ziņā neesam mazo valstu aizstāvji" . . .). Grāmatas autors pasvītro, ka cara Krievijā krievi sastādījuši tikai 43% no visa iedzīvotāju skaita.

★

Sakarā ar vispārējo chaosu autors min arī stāvokli trīs Baltijas valstīs. Vācu militārā vara centusies aizkavēt igauņu un latviešu pagaidu valdības organizēt nacionālas armijas daļas, gaidot, ka minētās tautas lielinieku uzbrukuma gadījumā aicinās vāciešus palīgā. Autors domā, ka Latvijā nacionālās valdības stāvoklis bijis bīstamāks nekā Igaunijā, jo Latvijā sarkanarmijai bijis stiprāks vietējā proletāriāta atbalsts. Rīkojumā Padomju armijai Latvijā bijis teikts: „Latvija ir vārti, pa kuŗiem krievu revolūcija iesoļos Rietumeiropā." Līdz ar to notikumu turpmākajā attīstībā autors redz it kā divkauju starp Ļeņina un Trocka plāniem par komūnistisku imperiju Eiropā — un Piļsudska idejām — radīt neatkarīgu, demokratisku republiku savienību Austrumeiropā. Piļsudskis cenšas sasniegt to ar diplomatiju un militāru varu.

Autors apskata dažādas federālisma idejas Eiropā ap Versaļas miera konferences laiku. (T. Masarika, igauņu politiķa Pustas u.c.). Viņš citē arī Hugo Vītola domas (H. Vītols „La mer Baltique et les Etats Baltes") par savienības nepieciešamību starp trīs Baltijas valstīm sakarā ar to ģeografisko un politisko stāvokli, jo tām esot kopēji ienaidnieki un draugi.

Autors tēlo Versaļas miera konferences atmosfairu ar tās aizkulišu intrigām, dažādiem projektiem u. c. Demokratiskās rietumu valstis („Antante") līdz 1. pasaules kaŗam neinteresējās par nacionālām problēmām Vidus- un Austrumeiropā, bet kaŗa laikā tās sāka atbalstīt tautu pašnoteikšanās principus, lai saskaldītu savu pretinieku valstis, nedomājot par šīs politikas sekām. Versaļas konferencē mazo tautu prasības pēc neatkarības likušās lielvalstīm „nepatīkams kavēklis", kas traucēja tās nodarboties ar „daudz svarīgākām lietām". Krievijas turpmākais liktenis nodarbina lielvalstis. Krievu emigrantiem bijusi pat sevišķa politiska komiteja Parīzē ar dažādu politisku grupu pārstāvjiem. Krievu emigrantiem bijuši arī tuvi personīgi sakari ar daudziem lielvalstu diplomātiem. Visi šie emigranti propagandējuši „vienas lielās, nedalāmās Krievijas" ideju. Krievu komiteja izplatījusi Versaļas konferences dalībnieku starpā dažādus memorandus — starp citu arī pret Baltijas valstu atzīšanu „de iure", jo Baltijas territorija esot nepieciešama Krievijai no politiskā, militārā un saimnieciskā viedokļa.

(Turpinājums sekos)

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai paciņām SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS

INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, pa daļu no parastās vērtības. Tas ir apmēram tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un iegādājušies mantas $200 vai $300 vērtībā, dažreiz pat vairāk.

PILNĪGA GARANTIJA un APDROŠINĀTS. TIKAI INTERTRADE Express Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās 3 nedēļu laikā.

Sakarā ar US dolara vērtības pazemināšanu, speciālā rubļa vērtība tagad ir $2.32. ŠĪ CENA IR VIŠS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, piektā stāvā
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.
ĪLGI GAIDĪTAIS,
PILNĪGI JAUNAIS
ZHIGULI VAZ 2101 US$ 3,275.00
MOSKVITCH 412 IE Luxury Model ... US$ 3,275.00
MOSKVITCH 408 IE US 3,009.00
ZAPOROZHETS ZAZ 966 US$ 2,012.50
Ierobežots daudzums.
NEGAIDIET — PASŪTINIET TŪLĪT
Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
Pieprasiet mūsu speciālo apkārtrakstu.
Mums ir 23 gadu prakse šai uzņēmumā un tūkstošiem apmierinātu klientu.

✝

Mūsu sirsnīgais draugs

Eduards Pēteris Liepiņš

* 1902. g. 18. okt. Alsviķu pag.
† 1972. g. 13. janv. Alexandria, Ont.

Dziļās sērās

A. un I. Ameriks, T. un L. Muzikants, E. Vērsēns Toronto

Ak, teci jel saulīt',
Uz dzimteni steidz . . .

Privāti pārdodama
divu dzīvokļu māja ar iespējām izbūvēt trešo.
Tuvu visām ērtībām (iepirkšanās centriem un satiksmei)
Zvanīt Toronto 255-3366

Pārdodams
Nīcas tautas tērps
slaidam augumam.
Uz vēlēšanos arī saktas.
Lūdz zvanīt 922-3387 vai 922-4425

Hamiltonas DV nodaļas karnevāls

Pastalnieki Pigbridžā

sestdien, 19. februārī, pl. 7.30 vakarā.

RAINBOW ROOM TELPĀS
(King un Sanford ielu krustojumā)

Spēlēs RUNČI TRIMDĀ.

BUFETE ▪ ATSPIRDZINĀJUMI ▪ PĀRSTEIGUMI

Ieeja $3.00, studentiem $1.50

Visus laipni ielūdz
nodaļas vanagi, vanadzes un jaunatne

Voldemāram Ozoliņam veltīts dziesmu vakars

Dzīvojot rūpju pilnajā ikdienā, daudz cilvēku sāk pazust no atmiņas, īpaši tie, kas dzīvo tālu no lielajiem latviešu sabiedrības centriem. Veselība, materiālie līdzekļi un lielie attālumi neļauj atjaunot sakarus ar tautiešiem.

Pie tādu cilvēku kategorijas, liekas, pieder mūsu pazīstamais komponists Valdemārs Ozoliņš. Viņa vārds latviešu skaņražu saimē figurējis jau vairāk nekā 45 gadus, un viņa devums latviešu tautas dziesmu pūram pastāvēs tik ilgi, cik pati latviešu tauta.

Komponists V. Ozoliņš ASV nesen atzīmēja savu 75. mūža gadu. Kā mazu pateicību par viņa darbu, DV Toronto nodaļas vanadžu koris Zīle 1972. gada 19. februārī Latviešu namā rīko skaņradim par godu dziesmu vakaru. Par V. Ozoliņa dzīvi un darbu referēs komponists Imants Sakss. Programmā dzirdēsim DV vanadžu kori Zīle diriģentes Austras Plampes un viņas palīdzes Dr. S. Treilones vadībā.

Pirmajā daļā klausīsimies V. Ozoliņa īpaši šim vakaram aranžētās dziesmas, bet otrā — dažādas koŗa un solo dziesmas. Komponists labprāt būtu bijis vakara dalībnieku vidū, bet veselība un citi apstākļi viņam to lieguši. Ticēsim, ka latviešu sabiedrība uz brīdi aizmirsīs savas ikdienas rūpes, apmeklēs sarīkojumu un pārstaigās V. Ozoliņa tālās darba gaitas.

V. Ozoliņš dzimis 1896. gada 5. novembrī Vestienes pagastā lauksaimnieka ģimenē. 1914. gadā trauksmainais jauneklis iestājās Pēterpils konservatorijā studēt mūziku, vēlāk pārejot uz Maskavu. Nodibinoties neatkarīgai Latvijai, viņš 1921. gadā iestājas Latvijas konservatorijā, nobeidzot kompozicijas klasi. V. Ozoliņa vārds latviešu komponistu saimē parādās 6. vispārējo latviešu dziesmu svētku laikā 1926. gadā. No sacensībām iesūtītiem 48 darbiem žūrijas komisija godalgo V. Ozoliņa komponēto dziesmu jauktam korim Papardes Zieds. Ar šo dziesmu jaunais komponists gūst popularitāti latviešu tautā. Gatavojoties 7. vispārējiem dziesmu svētkiem 1931. gadā, V. Ozoliņu ievēl Latvijas dziedāšanas biedrības padomē, kuŗai uztic atbildību par visiem dziesmu svētku sarīkojumiem.

Jāpiezīmē, ka šinī laikā V. Ozoliņš ir gados jaunākais skaņradis visā latviešu komponistu saimē.

Septītie vispārējie dziesmu svētki nostiprina jaunā komponista popularitāti. Viņš figurē ar trim jaunām oriģināldziesmām, kas visas raksturīgi atklāj autora dvēseles galvenos vaibstus. Ar 1931. gadu V. Ozoliņa darbus ātrodam gandrīz katrā dziesmu svētku repertuārā.

Liekas, V. Ozoliņš bijis un arī visu mūžu palicis jaunekļīgs romantiķis, kuŗa dziesmās dominē jūsma, melodiskums un graciozi viegls izteiksmes veids. E. Melngaiļa iespaids tautas dziesmu apdarē, kā liekas, nav noliedzams, bet imitācija nav saskatāma. V. Ozoliņš palicis sava ceļa gājējs. Komponists devis latviešu tautas dziesmu pūram daudz koŗa dziesmu, divas no tām plaši pazīstamas, tās zina katrs, kas savā mūžā piedalījies kaut vai vienā korī: — Latvija daiļā un Dzērves un ērglis. Bez V. Ozoliņa latviešu tautas dziesmu druva būtu daudz nabadzīgāka.

V. Ozoliņš atstāja Latviju 1944. gadā un apmetās uz dzīvi Vācijā. Arī šeit komponē un vada Blombergas un Giftenes nometņu latviešu koŗus. Pēc pārvietoto personu nometņu likvidācijas komponists pārceļas uz ASV.

V. Ozoliņa darbs nesaistas ar komponēšanu vien, viņš ir sakārtojis un Daugavas Vanagu apgādā izdevis dziesmu krājumu — Vīru balsis, kas aptver 93 dziesmas. Kā mūzikas konsultants daudz pūļu pielicis Latgaļu tautas dziesmu krājuma sakārtošanā, kas iznāca 1968. gadā, pieminot brīvās Latvijas 50 gadus.

Bez koŗa dziesmām V. Ozoliņš devis apmēram 140 solo dziesmu un daudz monogramu orķestrim.

Vēlēsim diženajam komponistam vēl daudz ražīgu gadu!

T. Puisāns

Septiņi centi kultūrai

LATVIEŠU APVIENĪBAS AUSTRĀLIJĀ ZINĀTNES NOZARES REFERĀTI 21. KULTŪRAS DIENĀS

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, Kultūras dienu laikā notika Latviešu apv. Austrālijā zinātnes nozares rīkotie referāti. Referātu rītu atklāja un vadīja apvienības zinātnes nozares sekretārs mag. iur. Jānis Lazdiņš.

Dr. Kārlis Ābele referēja par tematu: Latviešu sabiedriskā rosība emigrācijā: atstari un atbalsis daiļliterātūrā. Referents konstatēja, ka sabiedriskiem darbiniekiem daiļliterātūrā parādīta maza atzinība, tie vairāk izsmieti nekā uzslavēti. Vērojama īstenības un pārspīlējumu sajaukums dažādās proporcijās, vīpsnāšana vai pat dzēlīga smīnēšana. Runāšana sarīkojumos nosaukta par tukšu mucu bungošanu, „runas vīri" ir izsmejošs apzīmējums un vairākās vietās rādīts, ka runāšana atbaida sarīkojumu apmeklētājus. Literātūrā atrodami tādi izteicieni kā „priekšā grozās visādi zostēviņi", „muld tavu muldēšanu" u.t.t.

Sabiedriskiem darbiniekiem piedēvētas arī tādas negātīvas īpašības kā godkārība, skaudība un nenovīdība. Liekulību bieži saista kopā ar superpatriotismu. Ziedojumu vākšana nav populāra; no vācējiem tā prasa uzticības un izturības pārbaudījumu. Bieži arī šie cilvēki mūsu daiļliterātūrā nozākāti un padarīti smieklīgi.

Referents centās meklēt iemeslus šādai rakstnieku negātīvai nostājai pret mūsu sabiedriskajiem darbiniekiem un atzina, ka viens no iemesliem varētu būt, ka ir daudz grūtāk literārā darbā kādu nostādīt pozitīvā nekā negātīvā apgaismojumā, jo tad darbs zaudē mākslas vērtību, iznāk salkans. Otrkārt, literāti uz sabiedrisko darbu raugās visai skeptiski, jo ar ļoti maziem izņēmumiem vairums rakstnieku sabiedriskā darbā nepiedalās. Savu iespaidu arī atstāj dzīve nenormālos apstākļos. Daiļliterātūrā vīpsnāts arī par citiem, ne tikai sabiedriskiem darbiniekiem. SA M — smieklu un aplausu mašīna — varētu aizstāt visus sarīkojumus u.t.t. Viņš minēja vairākus rakstniekus, kuŗu darbos ir šī negātīvā nostāja, kā arī tos, kur sabiedriskie darbinieki parādīti kaut cik pozitīvā apgaismojumā. Tādi ir Tālivaldis Ķiķauka, Guntis Zariņš, Voldemārs Kārkliņš, Anšlavs Eglītis, Artūrs Skuja, Jānis Sarma, Aivars Ruņģis — atrod arī ko pozitīvu, un Jāzeps Lelis — viens no kritiskākajiem.

Debatēs kultūras un sabiedriskie darbinieki izteica domas, ka radīt literāru darbu ar negātīviem tipiem ir daudz vieglāk nekā ar pozitīviem, un ja starp sabiedriskajiem darbiniekiem tādi gadās, tad viņi ir pateicīga viela visu izsmiešanai kādā literārā darbā; mūsu sabiedrība augsti inteliģenta un tai nekā jauna nevar pateikt, tādēļ runātājiem ļoti grūts uzdevums; mums nav noteiktu mērķu un bieži vien ir dots ļoti maz laika, lai runu sagatavotu, un tādēļ iznāk „muldēšana"; periodikā tādu negātīvo nostāju nemana, tur sabiedriskie darbinieki drīzāk nostādīti „rožainā gaismā". No debatēm radās iespaids, ka sabiedriskie un kultūras darbinieki neko daudz neuztraucas par to, ko par viņiem raksta mūsu daiļliterātūrā, jo tur jau īstā vārdā neviens nav saukts, katrs var domāt, ka tas uz viņu neattiecas. Viņi arī atzina, ka ir pielaistas kļūdas, un bez tādām neiztiks arī nākotnē. Svarīgi tomēr, ko saka dienas prese, jo tur notikumi aktuāli un personas reālas.

Otrs referents bija prof. Dr. E. Dunsdorfs. Viņš runāja par Brīvās pasaules latviešu kultūrālās rosības financēšanas problēmām, vispirms norādot, kādas pašlaik ir kultūras darba financēšanas iespējas. Referents bija aprēķinājis un uzskatāmi ar tabulām parādījis, ka vidēji katrs latvietis savam centram (centrālai organizācijai) gadā maksā: ASV — kopā 50 c, no tiem kultūrai 10 c; Kanadā — kopā 37 c., kultūrai 7 c. Austrālijā — kopā 34 c. no tiem kultūrai 9 c. Skaitļi Austrālijā attiecas uz pēdējiem 4 gadiem. Vācijā centrālās organizācijas no tautiešiem neprasa nekā, jo vācu valdība piemaksā 100 c. gadā uz galviņu. Naudu izlieto galvenā kārtā skolu vajadzībām, laikraksta Latvija atbalstam un administrātīviem izdevumiem.

Pēc tam referents tuvāk iepazīstināja ar stāvokli Austrālijā, kur pašreiz dzīvo 26.000 latviešu. Pēdējos 4 gados LAA un DV kopējās ziedojumu akcijās caurmērā gadā ievākts 8900 dol. No tā LAA saņem 1350 dol. un pārējais paliek DV. No šiem 1350 dol. Kultūras fonds saņem 750 dol. un tā kā KF pašam ienākumi caurmērā gadā ir 1775 dol., tad kopā sanāk 2525 dol. gadā.

Tālāk prof. Dr. E. Dunsdorfs teica, ka pēc J. Platā aprēķina ASV un Kanadā visu latviešu kopējie ienākumi caurmērā esot 120.000.000 dol. gadā. Bet viņš šo aprēķinu atzina par koriģējamu, jo J. Platais rēķinājis, ka ASV dzīvo tikai 50.000 latviešu un Kanadā — 12.000, kas nav pareizi. Attiecīgajiem skaitļiem jābūt 100.000 un 18.000, tādēļ kopējais ienākums būtu jādubulto. L. Streips aprēķinājis, ka latviešu kopienākumi brīvajā pasaulē ir 300.000.000 dol. Arī tas jākoriģē, jo L. Streips rēķina, ka brīvajā pasaulē dzīvo 100.000 latviešu, bet patiesībā ir 170.000. Tomēr L. Streipa kopskaitlis, 300 milj. dolaru, ja to attiecina uz pelnītājiem, ir tuvu patiesībai. Austrālijā dzīvojošo latviešu ienākumi 1971. gadā bijuši 35.000.000 dol.

Referents jautāja; cik mēs varētu dot kopējām sabiedriskām vajadzībām? Lai mūsu varēšana būtu kaut cik aptuvena mūsu došanai un otrādi, prof. Dr. E. Dunsdorfs ieteica izbeigt ziedojumu vākšanu un tās vietā likt latvju nodevu. Viņš paskaidroja, kāda ir starpība starp ziedojumu, nodevu un nodokli. Šī latvju nodeva būtu obligāta visiem, kas atzīst sevi par latviešiem. Austrālijā dzīvo 8000 ģimeņu un apmēram 2000 vieninieku. Ja puse no tiem, t.i. 5000 maksātu katrs 10 dol. gadā, tad sanāktu 50.000 dol. gadā. No šīs summas DV saņemtu tikpat, cik līdz šim saņēmuši, t.i., 7500 dol. un pāri paliktu 42.500 dolaru gadā.

Reizē ar to rastos arī divas galvenās problēmas: kā naudu pārvaldīt, kā to izlietot? Referents domāja, ka naudas pārvaldīšana jānodod speciālistu rokās — mūsu kreditsabiedrībām. Kur tādu nav, tur tās jānodibina, bet par līdzekļu izlietošanu viņam nekādu ieteikumu nebija.

Debates iesākās ļoti dzīvi, bija daudz jautājumu referentam un arī diezgan daudz visādu iebildumu. Izskanēja doma, ka rosīga darbība notiek atsevišķos centros un tur organizāciju kasēs ieplūst daudz līdzekļu, tā ka uzdotie skaitļi vēl neatspoguļo patieso stāvokli. Cik dzīvi debates bija sākušās, tikpat pēkšņi tās arī pārtrūka, jo izbeidzās debatēm paredzētais laiks un referentam bija jādodas pildīt citus pienākumus. Žēl, debatēs varbūt būtu noskaidrojies, vai LAA ierosinājumam par ziedojumu vākšanas akcijas pārkārtošanu ir kāds sakars ar prof. E. Dunsdorfa latvju nodevu un vai šāda nodeva tiešām iespējama. Tagad tas palika tikai kā prof. Dr. E. Dunsdorfa personīgs ierosinājums LAA zinātnes nozares referātu rītā.

Ed. Šmugajs

Labākā dāvana katram gadījumam

30 gleznu krāsainās reprodukcijas vienā grāmatā

Janis Gailis

Dr. Hugo Vītola ievads un apcere par Jani Gaili.
Prof. Dr. Georga W. Webera komentāri. Šī grāmata ir vesela izstāde, ar kuŗu jāiepazīstas, lai pazītu mākslinieku pašu un skatītu viņa darbus.

CENA $25.00

Dabūjama un pasūtināma Daugavas Vanagu grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

Nujorkas skautu grupa pēc gatavošanās savam 23. gadskārtējam sarīkojumam 27. februārī Salas bazmīcas zālē darba pārtraukuma laikā, no kreisās: Ivars Irbe, Reinis Laiviņš un Aivars Gobiņš; otrā rindā — Juris Ulmanis, Kārlis Zāmurs un Mārtiņš Zālīte. Foto: I. Zālīte

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas koklētāju ansamblis ir tas, kuŗa sastāvā izauguši daudzi jauni koklētāji. Mēģinājumi notiek pēc mācībām. Ansambli vada Kārlis Staško, ierodoties no Ošavas. Uzņēmumā — ansamblis mēģinājumā instruktores Ingrīdas Bērziņas (labajā pusē) vadībā. Foto: J. Liģers

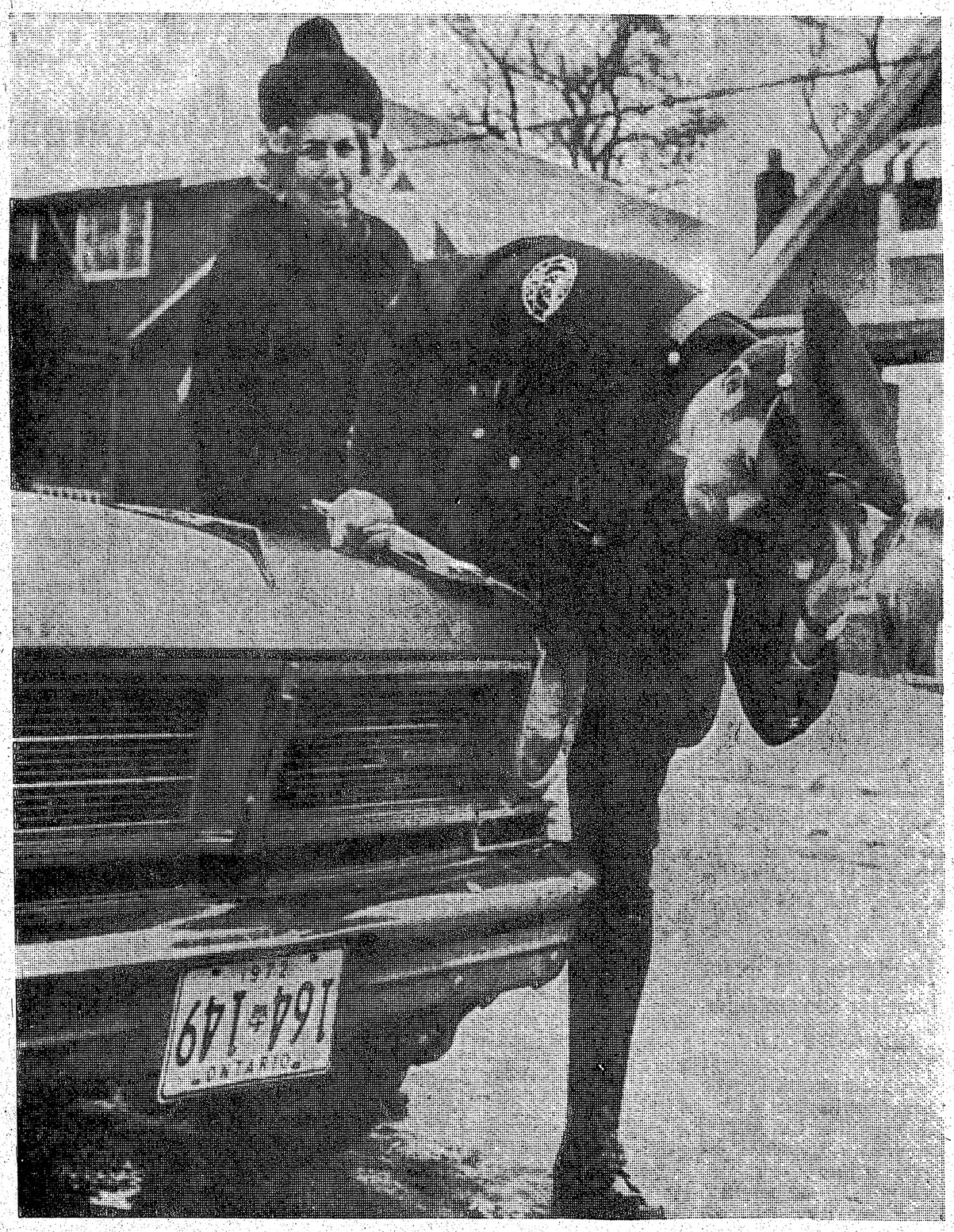

Augšējā attēlā, ko bija sniedzis laikraksts Toronto Daily Star, redzama DV Toronto nodaļas vanadžu koŗa dirigente Austra Plampe, kuŗai izsniegts jaunais auto numurs, kas izgatavots apgrieztā veidā. Viņa to saņēmusi izsniegšanas birojā Toronto austrumos, Danforth Ave. Šajā birojā autoīpašniekiem līdz šim izsniegti jau četri komplekti šādu numuru. Uzņēmumā — policijas ierēdnis pārbauda apvērsto numuru.

Das Bild war auch im "Journal".

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

5. februārī pl. 7.30 vak. DV namā Toronto Baltiešu kaŗa veterānu korpusa gadskārtējais sarīkojums — balle.
5. februārī — pl. 7 vak. vīru koŗa „Viesturs" gadskārtējais koncerts un balle St. Lawrence Hall, King un Jarvis ielās.
6. febrī — Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību 21. gadasvētki Sv. Andreja baznīcas telpās. Kopējs dievkalpojums pl. 3 pēcp.; sekos svētku akts.
12. februārī — pl. 6.30 vak. Latviešu namā Latviešu katoļu vienības dāmu komiteja rīko gadskārtējo „Pankūku vakaru" ar priekšnesumiem.
12. februārī DV gadskārtējais karnevāls DV namā plkst. 8 vakarā.
19. februārī — pl. 7 vak. Latviešu namā DV Toronto vanadžu koŗa koncerts un balle.
24. februārī pl. 8.30 Bloor Collegiate institūtā, 1141 Bloor St. W., Toronto latviešu koncertapvienības otrais koncerts. Ingus Nāruns (čello), pie klavierēm A. Bērzkalns.
26. febr. pl. 7.30 Latviešu namā T.L.B. karnevāls „Greizā spogulī."
26. febr., pl. 7 vak. Latviešu namā nama dāmu komiteja rīko „Pankūku balli" ar jautriem priekšnesumiem.
22. aprīlī pl. 7 vak. — Sv. Andreja baznīcā — draudzes koŗa 20 gadu jubilejas koncerts ar solistu un simfoniskā orķestŗa piedalīšanos. Garenais skaņdarbs L. Apkalna „Kingiras Rekviēms".
6. maijā pl. 8 vak. — Bickford Park High School — Sidnejas latv. teātris — Kaleidoskops.
7. maijā pl. 4 p.p. — Bickford Park High School Sidnejas latv teātris — Luga.
24. septembrī—A.L.T. Vašingtonas ansambļa viesizrāde — A. Straumaņa „Tagad ir citādi" Bickford Park skolas auditorijā, Toronto.

HAMILTONA

19. februārī: DV karnevāls „Pastalnieki (hillbillies) Pigbridžā" 7.30 vakarā Rainbow Room telpās. Spēlēs Runči trimdā.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.

m a k s ā

5¼% par noguldījumiem
6% par ilgtermiņa noguld.

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

JAUNAIS TELEFONS
924-2551
924-2552

Latviešu nams Toronto
Meklē
NAMA PĀRZINI
VĒLAMS
PRECĒTS PĀRIS.
Lūdz rakstīt valdes priekšsēdim: E. Briedis, 132 Church Ave., Willowdale, Ont.

Draudzīgā aicinājuma diena Toronto latviešu skolā. Pa labi — Latviešu preses biedrības Kanadas kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs sveic skolas saimi, iepazīstinādams skolēnus un vecākus ar mūsu trimdas laikrakstu nozīmi. Pa kreisi — 4. klases audzēkņi deklamē Nikolaja Kalniņa „Mātes valoda". No kreisās: Sandra Ķuze, Gundega Ozoliņa, Valdis Martinsons, Alberts Zubāns un Tālis Briedis. Foto: J. Liģers

Jaunatne mudināma lasīt latviešu laikrakstus

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA AKTS SESTDIENAS SKOLĀ UN ĢIMNAZIJAS DRĀMATISKĀ PULCIŅA IZRĀDE

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas Draudzīgā aicinājuma aktā 29. janvārī bez skolas saimes bija ieradušies arī bērnu vecāki un viesi. Pēc māc. A. Brieža vadītā svētbrīža akta dalībniekus uzrunāja skolas pārzine A. Martinsone, aicinot skolēnus mīlēt latviešu grāmatu. Latviešu preses biedrības Kanadas kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs vērsa uzmanību uz latviešu preses gadu, jo šogad aprit tieši 150 gadu, kopš sāka iznākt pirmais latviešu laikraksts — Latviešu Avīzes. Runātājam bija saglabājies laikraksta Līdums vēsturiskais 1918. gada 20. novembŗa numurs, kuŗā apcerēts Latvijas valsts proklamēšanas akts tā paša gada 18. novembrī. M. Lorbergs apgaismoja mūsu laikrakstu mērķus, aicinot jaunatni lasīt latviešu laikrakstus un mudināja vecākus tos lasīt bērniem priekšā, ja tie vēl nebūtu pietiekami iemācījušies lasīt latviski.

Sekoja skolēnu priekšnesumi, deklamācijas, skolēnu koŗa dziesmas diriģentes A. Skudras-Kārkliņas vadībā un K. Staško vadītā skolas kokļu ansambļa atskaņojumi, pavadot arī koŗa dziesmas. Pēc svinīgā akta skolēni devās klasēs un sāka mācību stundu. Mācību gaitu varēja vērot arī bērnu vecāki.

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš kultūras dienu ietvaros 29. un 30. janvārī Latviešu nama zālē sniedza L. Auzānes-Tīcmanes 3 cēlienu komēdijas Mēs prasām brīvību izrādi režisora H. Miķelsona iestudējumā. Katru no abām izrādēm noskatījās ap 300 apmeklētāju. Pirms izrādes par Draudzīgā aicinājuma ideju runāja ģimnazijas 4. klases audzēknis Andris Liepiņš, pateicoties visiem skolas labvēļiem, mātēm un tēviem, kas devuši jauniešiem iespēju palikt latviešiem un mācīties latviešu valodu. Viņš teica, ka latviešu skolu spēs celt ne tikai materiāls atbalsts, bet arī vecāku iededzinātā dzirksts savos bērnos, lai tie būsu ar savu tautu un centstos pēc latviešu skolas, kas varētu izveidoties par pilntiesīgu skolu Kanadas skolu sistēmā. „Ziedosim savas sirdis un rokas darbam, kas ceļ mūsu tautas un tēvzemes godu, lai vienotā tauta tiektos uz vienu mērķi — par brīvu Latviju, tās laimi un labklājību, tagad un gadu simtus," teica Andris Liepiņš.

o

Pēc izrādes ģimnazijas direktrise V. Slavieša pateicās visiem, kas Draudzīgā aicinājuma dienā atcerējušies ģimnaziju ar garīgo un materiālo atbalstu, cerot, ka atbalsts būs arī nākotnē. Vislielākais ziedojums tomēr ir cilvēks, kas sevī nes mūsu senču gribas spēku. „Lai gribas spēks mūs vieno dzīvot, strādāt un skandēt latviešu valodu," teica direktrise. Pievēršoties jaunatnei, V. Slavieša atzina: „Latviešu jaunatnē ir pozitīvas nodarbības un mēs ceram, ka viņa droši dzen stigu uz latviešu kultūru un pēc gadiem to nodos mūsu sirmajai kultūras krātuvei."

Ģimnazijas vecāku padome pēc izrādes bija sarīkojusi azaida galdu, pie kā pakavējās sarīkojuma apmeklētāji un skolas saime.

Sarīkojumā izlozēja Otto Grebžes un Jūlija Popeļa dāvinātās gleznas, I. Felkenbergas, A. Lejas un L. Pauzeres ziedotos rakstainos spilvenus un A. Korbas šokolādes kārbu, kuŗu tās laimētājs veltīja lugas tēlotājiem par jauko izrādi. Lugas autore Lidija Auzāne-Tīcmane, kas bija klāt abās izrādēs, ziedoja savas lugas honorāru ģimnazijai. Lugu viesizrādē sniegs 5. februārī Montreālā, 20. februārī Hamiltonā, 8. aprīlī Otavā, 29. aprīlī Bostonā un 6. maijā Bafalo. — **re.**

PADOMNIEKU KOMITEJĀ BALTIEŠUS PĀRSTĀVĒS IGAUNIJAS KONSULS I. HEINSO

Lai palīdzētu sagatavot no 2. — 4. jūnijam Lieltoronto notiekošo konferenci „Ontario Heritage," kas būs veltīta provinces daudzkultūru sabiedrības analizei un nākotnes plānošanai, provinces valdība izraudzījusi padomi ar 22 locekļiem. To vārdus paziņoja preses un etnisko grupu pārstāvju sanāksmē 20. janvārī Ontario parlamenta Makdonalda mājā, kur no latviešiem piedalījās Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs. No ieceltajiem padomniekiem viens nāk no baltiešu vidus — jaunais Igaunijas goda konsuls Toronto Ilmars Heinso.

Provinces premjērs Viljams Dēviss (Davis) sanāksmē paskaidroja, ka „Ontario Mantojuma" konferencē ikviens provinces iedzīvotājs varēs pievērst uzmanību mūsu kultūrālā mantojuma bagātajai daudzveidībai un diskutēt jautājumus, kas ietekmē mūsu kultūrālo attīstību un identitāti kā tagadnē, tā nākotnē." Premjērs norādīja, ka pārrunājamo jautājumu skāla būs plaša, ieskaitot Ontario kultūrālo identitāti, minoritāšu kultūru ietekmi uz provinces skolu sistēmu, valodu politiku un valdības lomu daudzkultūru sabiedrībā.

Konferencē, ko rīko iekšlietu ministra (resp. provinces sekretāra) un pavalstniecības ministra Dž. Jaremko (Yaremko) resors, pulcinās 1000 līdz 1500 personu, kas pārstāvēs ne tikai neangļu un nefranču etniskās grupas, bet arī britu grupas un frančus.

T. Kronbergs piezīmē, ka viena padomnieka izraudzīšana no baltiešu vidus bijusi „jāizcīna", un tāpat ukraiņi „izcīnījuši" sev otru pārstāvi. No atsevišķām tautībām padomniekos bez angliem un frančiem vēl pārstāvēti poļi, itālieši, slovaki u.c.

I. Heinso apsolījis pārējos baltiešu pārstāvjus periodiski aicināt apspriedēs, lai informētu par konferences sagatavošanas gaitu.

Arī Kanada atzīs Bengladešu

● Līdzīgi citām valstīm, arī Kanada drīzumā oficiāli atzīs jaunās valsts Bengladešas suverēnitāti. Ārlietu ministrs Šarps izteicies, ka Pakistāna nav draudējusi Kanadai ar Britu kopvalsts atstāšanu, ja tā atzīs Bengladešu, kaut izteikusi šo brīdinājumu Anglijai. Bengladešas atzīšanē iniciātores ir Dānija un Austrālija.

LNAK valdes priekšsēdis Tālivaldis Kronbergs (pa kreisi) sarunā ar Ontario provinces prem. jēru Viljamu Dēvisu un provinces valdības sekretāru un pavalstniecības ministru Džonu Jaremko. Foto: JAK

Miris Arnolds Šīmanis

Čikagā 27. janvārī miris mākslinieks Arnolds Šīmanis, mūsu laikraksta Čikagas redakcijas vadītājas Ilzes Šīmanes dzīvesbiedrs. Viņš jau agrāk slimojis ar sirdi un pēdējā laikā pārcietis arī operāciju. Nelaiķa izvadīšana notika 31. janvārī.

Krievu subversīvā rosība Meksikā

I. MEKSIKAI JĀKĻŪST PAR OTRU VIETNAMU

Pirms apmēram 20 gadiem, kad ASV militārās bazes un aizsardzības organizācijas vēl bija izvērstas visapkārt Pad. savienībai, Kremlis nikni kliedza par „kapitālistisko ielenkumu", kas it kā apdraudot „lielo padomju dzimteni". Tie laiki sen pagājuši. Tagad tā ir pati Maskava, kas cenšas savu sāncensi ielenkt no visām pusēm.

Sarkanā Kuba pēc Kremļa atzinuma ir pārāk niecīga baze. Loks ap ASV tāpēc jāpaplašina ar Dienvidamerikas zemēm — Čīli, Venecuēlu, Kolumbiju un citām, bet jo sevišķi ar Meksiku dienvidos un Kanadu ziemeļos. Džons Barrovs savā grāmatā „The Soviet Plot to Destroy Mexico" spilgti apraksta mēģinājumu pārvērst šo ASV dienvidkaimiņu par „otru Vietnamu".

Grāmatas saturs īsā atstāstījumā ir šāds:

Pagājušā gada 12. martā Meksikas valdība pēkšņi sasaukusi piecu augstāko valstsvīru appriedi. Izlūkošanas dienesta vadītājs tajā sīki ziņojis, kā padomju ārējā čeka (KGB) izplānojusi uzsākt Meksikā pilsoņu karu un sagraut šo valsti. Tikai pašā pēdējā brīdī Meksikas izlūkošanas vīru rokās nonākuši galvenie sazvērestības pavedieni, kopā ar sazvērnieku vārdiem, ziņām par ieroču noliktavu atrašanās vietām, apmācību centriem un tā tālāk. Pateicoties ātrai pretrīcībai, apķīlāti milzīgi spridzekļu un ieroču vairumi un apcietināti grautiņa rīkotāji.

Apspriedes atzinums bijis, ka pret pilsoņu kara īstajiem organizētājiem jāieņem stingra stāja un ka pirmais politiskais sitiens jāvērš pret Pad. savienības sūtniecību un tās ierēdni Nečiporenko.

Meksikāņi labi zinājuši, ka visu sacelšanās plānu izstrādājis un sācis īstenot tieši šis čekists — Oļegs Maksimovičs Nečiporenko. Meksikā viņš ieradies jau 1961. gadā. Būdams patīkama izskata tumšmatis un atgādinādams dienvidnieku, viņš te atradis daudz draugu. Domāja, ka viņš kādas spāņu pilsoņu kara bēgles dēls. Padomju sūtniecības namu viņš pārvērtis par īstu cietoksni. Jumta torņos naktīs dežūrējuši vīri ar ložmetējiem. Telpu logi apgādāti ar automatiskām elektroniskām fotografēšanas un novērošanas ierīcēm. Pati čeka atradusies ēkas trešajā stāvā.

Maskava devusi Nečiporenko rīkojumu mazāk vākt parastās spiegu ziņas, bet ķerties tieši pie lietas un gatavot apvērsumu. Meksiku tā bija atzinusi par auglīgu zemi subversīvai darbībai. Jau 1959. gadā te bija izdevušies streiki un nemieri. Toreiz visus pasākumus bija vadījis čekas ierēdņu Nikolaja Remizova un Nikolaja Aksenova piekukuļotais strādnieku vadonis Demetrio Valeho (Vallejo), saņemdams par savu darbu 80.000 dolaru.

Šoreiz Nečiporenko pasākumu izplānojis plašākos apmēros. Spiegošanai valdības iestādēs viņš izmeklējis un novietojis skaistas meičas. Vienkāršāko darbu veikšanai savervējis krietnu skaitu agrāk atlaisto ierēdņu. Brīvprātīgos savācis no Meksikas un Pad. savienības kultūrālo sakaru institūta studentiem, iesaistot un pārliecinot tos gan ar filmām, gan grāmatām, gan naudu. Par galveno sacelšanās vadoni no pašu meksikāņu vidus izraudzījis 31 gadu veco skolotāju Fabriciju Gomesu Sousu (Fabricio Gomez Sousa).

Vēlēdamies braukt uz Maskavu, Sousa jau 1963. gadā ieradies padomju sūtniecībā un nonācis Nečiporenko kabinetā. Uzrunāts spāņu valodā, viņš atbildējis: „Es runāšu tikai ar krieviem."

Izrādījies, ka neaptēstais meksikānis jau sen ticējis komūnismam. Nečiporenko, pārliecinājies, ka ieguvis „lietas koku", to apgādājis ar biļetēm un naudu. Maskavā viņš pamatīgi apmācīts. Sousam uz Maskavu sekojuši citi komūnisma „audzēkņi", arī no Meksikas universitātēm, bet tā prasījusi vēl un vēl. Meksika esot tās svarīgākais mērķis.

Meksikā atradies arī komūnistu „galvenais stābs" Amerikas kontinentā, ar „komandieri" Borisu Pavloviču Kolomjakovu priekšgalā. Sūtniecībā viņam jau 1966. gadā padoti 57 darbinieki, vairumu no tiem iesaistot dažādos pagrīdes pasākumos ASV un citur, bet 20 ierēdņu Nečiporenko tiešā vadībā rūpējušies tikai par revolūcijas sagatavošanu Meksikā.

Pēdējiem visvairāk darba bijis 1968. gadā, vispasaules Olimpiādes laikā, kad izraisījās kreiso studentu nemieri. Tie sākās ar Kubas revolūcijas atceres svinībām, bet vēlāk izvērtās tik plaši, ka draudēja panākt drīzumā atklājamās Olimpiādes izjaukšanu. Izjaukt Olimpiādi viņiem tomēr neizdevās. Sadursmē ar policiju nemiernieki zaudēja 26 kritušos. Policijai izdevās sagūstīt arī vietējos vadoņus. Pārējie kustību izbeidza.

Bet līdz ar krievu sportistiem uz Maskavu aizbraukuši arī daži sūtniecības čekisti. Tur kāds no tiem sapulcinājis visus iespējamos spāņu valodas pratējus, to vidū arī Sousu, un cik vien mācēdams, drāmatiski apgaismojis pirmsolimpiādes notikumus Meksikā. Simtiem studentu esot apšauti, tūkstošiem sabāzti cietumos. „Cīnītāji!" tas sauca. „Studentus apkauj uz ielām kā insektus!... Bet mums nav vīru, kādi bija Pančo Vila (Pancho Villa) un Emilians Sapata (Emiliano Zapata), kas tos aizstāvētu!"

Tad Gomess Sousa lūdzis atļauju klātesošos meksikāņus sapulcināt uz atsevišķu apspriedi. Tajā viņš vienkārši paziņojis, ka teorētizēšanas laiks beidzies un nekavējoties jāķeras pie revolūcijas sagatavošanas.

Čekas atbalstā Sousa tā oficiāli kļuvis par revolūcionāru vadoni. Kopā ar saviem domu biedriem viņš pēc tam apmeklējis Kubas un Ziemeļvietnamas sūtniecības Maskavā, bet lielākas atsaucības savai lietai no tām tomēr nesaņēmis. Čeka tad ieteikusi apmeklēt arī Ziemeļkorejas sūtniecību. Pretēji pirmajām, tā meksikāņus sagaidījusi atplestām rokām. Drīz Sousam bijis ziemeļkorejiešu solījums uzņemt revolūcionārus savā zemē, lai kādu laiku tos tur apmācītu sacelšanās taktikā un technikā.

Izbraukšanai uz Ziemeļkoreju saradušies 50 vīru. Ceļa naudai Sousa saņēmis 25.000 dolaru. Daļu tās viņš izsniedzis 4 citiem, kas nozīmēti braukšanai atpakaļ uz Meksiku, lai vēl vervētu palīgspēkus.

Visu to aranžējusi čeka, bet ārēji vajadzējis radīt iespaidu, ka pēc drāmatiskā ziņojuma par masveidīgo studentu apšaušanu pirmsolimpiādes nemieros paši meksikāņi spontāni izveidojuši iedvesmotu cīnītāju grupu, lai sagatavotu revolūciju. Maskavai nebijis izdevīgi nonākt diplomātiskā konfliktā ar Meksiku. Atklāta nostāšanās revolūcionāru pusē varētu beigties ar Kremļa plāniem vissvarīgākās sūtniecības Amerikas kontinentā likvidāciju.

SK

(Turpinājums sekos)

Gaidāmi kardināļa Mindcentija memuāri

Kardinālis Jozefs Mindcentijs, kam pērngada septembrī atļāva atstāt Ungāriju pēc tam, kad kardinālis bija solījis nekad tajā neatgriezties, devis interviju rietumvācu svētdienas izdevumam „Welt am Sonntag", kurā stāsta par savu „atzīšanos 1949. gada tiesas procesā Ungārijā.

Intervijā kardinālis Mindcentijs norāda, ka „atzīšanās" panākta, viņu ilgāku laiku tik intensīvi fiziski un psiholoģiski sagatavojot iztiesāšanai, ka „atzīšanās" notikusi bez viņa gribas kontroles. Tikai pēc notiesāšanas viņš atskārtis, ka „atzinies" neticami sagrozītos faktos. Kā zināms, kardināli apvainoja par spiegošanu un nodevību, piespriežot mūža cietumsodu. 1956. gadā Ungārijas brīvības cīnītāji sacelšanās dienās viņu atbrīvoja, un kopš tā laika viņš patvērās ASV sūtniecībā Budapestā.

Minētajā intervijā Mindcentijs arī norādīja, ka viņš drīzumā pabeigs savus memuārus, kuros raksta arī par ASV sūtniecībā pavadītajiem gadiem. Kardinālis Mindcentijs pēc īsas apmešanās Romā pārcēlies uz Austriju un dzīvo Vīnē.

—ms

Draudzes 25 darbības gadi

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze šogad atskatās uz 25 darbības gadiem. Patiesībā tā ir krietni vecāka, bet 1946. gads draudzes dzīvē bijis zīmīgs. Šī gada janvāra pilnsapulcē draudze pārorganizējās un pieņēma jaunu satversmi, pievienojās ULCA Ņujorkas sinodei, vecais mācītājs Kārlis Podiņš aizgāja pensijā un ievēlēja jaunu mācītāju Richardu Zariņu. Šī gada decembrī latviešu dievkalpojumus pārcēla no metodistu baznīcas Jāņa ielā Grīničas ciemā (tas tagad apzīmējams kā mākslinieku rajons) uz Holy Trinity luterāņu baznīcu Manhatenā.

Šogad Ņujorkas draudze var atcerēties arī sava ilggadējā mācītāja Kārļa Podiņa 100. dzimšanas dienu. Jau agri sācis braukāt uz bureniekiem. 1895. gada 12. augustā 24 gadus veco K. Podiņu kuģis ievedis Ņujorkā. Trīs gadus vēlāk viņš beidza studijas, tika ordinēts presbiterāņu baznīcā, kur darbojās jūrnieku misijā. Viņš arī pulcināja latviešus uz luterāņu dievvārdiem. Ar 1917. gadu tie notika Jūrnieku baznīcas institūta kapellā pie Hudsonas ietekas Manhatenas lejasdaļā. Pēc 15 gadiem — 1933. g. mācītājs otrreiz aizbrauca uz Latviju, apmeklēja dziesmu svētkus un spredikoja Rīgā un Liepājā. Ar 1933. gada rudeni draudze sāka lietot Jāņa ielas baznīcu.

Draudze pārorganizējās 1935. gadā. Mācītājam mainījās darba apstākļi, tāpēc viņš varēja vairāk laika atlicināt latviešiem. 1943. gadā mācītājs cieta auto katastrofā, un to ievietoja slimnīcā kritiskā stāvoklī. Tomēr 1945. gadā draudze svinēja sava mācītāja 50 gadu darbības jubileju.

Tagad Ņujorkas draudzē darbojas trīs mācītāji: māc. R. Zariņš kopš 1946. gada, A. Ozols sākot ar 1951. gadu un O. Gulbis ar 1959. gadu. Mācītājs K. Podiņš mira ar trieku 1951. gada 26. jūnijā.

Ņujorkas draudzē 25 gados kristīti 823 bērni, iesvētīti 920 jaunieši, laulāti 545 pāri, bet miruši 679 cilvēki. Visvairāk kristības bijušas 1952. gadā, kad nokristīti 46 bērni. No kristītiem 789 dzimuši ASV, 21 Vācijā, 7 Latvijā, 3 citur Eiropā, bet pa vienam Kiprā, Venecuēlā un Japānā.

Iesvētītie 595 dzimuši Latvijā, 174 Vācijā, 28 citur Eiropā, 149 ASV. Latvijā dzimušu iesvētāmo vairs nebija 1968. gadā, bet Vācijā dzimušie mācībā sākuši nākt 1961. gadā.

No 545 laulātiem latviešu šu starpā bijušas 433, jauktas laulības 122 gadījumos, bet ziņu nav par tām laulībām, kas noslēgtas ārpus draudzes, kaut arī ar bijušiem draudzes locekļiem. 25 gados Ņujorkas mācītāji pēdējā gaitā pavadījuši 246 mirušos, kas nav bijuši draudzes locekļi. To vidū ir agrāk iecelojušie tautieši, jūrnieki, draudzes locekļu piederīgie, kam bijusi cita ticība, bet nebija savas ticības aprūpes. Tāpat Ņujorkā bijuši tautieši, kas te pakavējušies caurbraucot, bet pēdējā gaitā tie bija jāpavada. Citi draudzē nebija vēlējušies iestāties. Līdz ar to Ņujorkā miruši 928 latvieši.

Visvairāk iesvētīto bijis 1959. gadā — 60 jaunieši, 1952. g. laulāti 38 pāri, bet visvairāk mirušo 1971. un 1966. gadā — 55 mirušie. Ņujorkas draudzē ir pāri par 3500 draudzes locekļu, no tiem ap 2900 iesvētīto.

— be

Ņujorkas skauti un gaidas gatavojas savam 23. gadskārtējam sarīkojumam 27. februārī Salas baznīcas apakšējā zālē. Šāgada sarīkojuma vadmotīvs: Gadskārtas tautas dziesmās un dejās. Paredzēta arī izloze. Augšējā uzņēmumā guntiņas Ilze Padega un Zinta Krūze gatavo adījumus loterijai. Apakšā — mazskauti Voldemars Ķimenis uz Armins Rūsis.

Foto: I. Zālīte

Atbalstīsim latviešu skolas

Mans draugs, uz kuŗu pusi
Tev nesas jaunais prāts?
Uz krustceļiem tu stājies,
Ik ceļš tev saka: nāc!

Nāc! . . . aicina neskaitāmi ceļi — trimdas ceļi. Pa kuŗu izvēlēsies iet mūsu bērni un jaunatne? Vai viņi ies pa to ceļu, kas viņus aizvedīs tālu prom no latviešu sabiedrības un latviešu tautas? Vai viņi nogriezīsies pa ceļu, kas viņus vedīs uz tēvzemes mīlestību un latvietību?

Pa kuŗu ceļu mēs gribam, lai mūsu latviešu bērni un jaunatne iet?

Ja viņiem nebūs dota iespēja mācīties par Latviju un latviešu kultūru un tradicijām, tad viņi zudīs latviešu tautai, viņi asimilēsies šejienes sabiedrībā un sevi vairs neuzskatīs par latviešiem. Cik ilgi latvieši pastāvēs trimdā, ja atļausim mūsu bērniem un jaunatnei izvēlēties iet pa šo ceļu? Ja vadīsim viņus pa latviskām takām, mācot par viņu tēvu zemi un tās kultūru, valodu un likteni, tad latviešu tautai vēl būs nākotne.

Latviešu skolas trimdā dara vislielāko darbu bērnu latviskā audzināšanā. Skolas solos sestdienās sēž pat tādi bērni, kas mājās lielāko daļu runā angļu valodā — pat ar saviem vecākiem. Tomēr latviešu skolā viņi iegūst latviskās zināšanas un sadraudzējas ar latviešu bērniem.

Kas notiktu, ja šīs latviešu skolas nebūtu? Vai katrs vecāks spētu saviem bērniem iemācīt visu to, ko latviešu skolā bērni iegūst?

No latviešu skolas skolēniem izauguši daudzi jauni latviešu skolas skolotāji un neskaitāmi rosīgi sabiedriski darbinieki. Tā ir jaunatne, kas savu latvisko izglītību un izjūtu guvusi trimdas latviešu skolā. Vai šīs paaudzes jaunieši būs pēdējie, ko varēsim uzskatīt par īstiem latviešiem?

Neļausim mūsu bērniem un jaunatnei aiziet no latviešu tautas. Atbalstīsim viņu latvisko izglītību un audzināšanu. Atbalstīsim latviešu skolu!

Baiba Šmita - Kalēja

Jaunieši,

kas vēlētos praktizēties vietējo notikumu reportāžā, it sevišķi par jaunatnes dzīvi, aicināti sazināties ar Latvija Amerikā redakciju, tālr. 465-7902.

Valentine Hermane

***

Vakardienu
Velti meklēt,
Aizgājušo
Velti saukt,
Atcerēties
Visu skaisto,
Neļaut sirdi
Sāpēm grauzt.

Pateicies
Par katru brīdi,
Nezīlē,
Ko nesīs rīts,
Katru mirkli
Gaidot smaidi,
Mirklos dzīves
Virknējums.

JAUNATNEI

Tonija Krūka

„Raganas" jaunkundze

(Nobeigums)

Amoliņa kundzei līdz pat pēcpusdienai bija jādomā par meitenes piezīmi. Kad viņa atkal ar pārējām mātēm stāvēja skolas pagalmā, vērojot otras klases „brīvlaišanas ceremoniju", Amoliņa kundzei klusībā bija jāatzīstas, ka viņai itin labi patika disciplīnētās rindas un spodrās kurpes.

„Uz redzēšanos!" Raganas jaunkundze noteica.

„Uz redzēšanos!" bērni novilka visi vienā balsī.

Pagriezusi skolēniem muguru, skolotāja pienāca pie mātēm.

„Vai Amoliņa kundze ir šeit?" Viņas balss bija asa kā arvien.

„Jā, es tā esmu," Amoliņa kundze atbildēja. „Kas noticis?"

„Jūsu Ieviņa ir brīnumbērns. Viņa ir brīnumbērns lasīt neprašanā."

Skolotājas kaulainā roka ieslīdēja kostīma jakas kabatā un viņa izvilka baltu papīra strēmeli.

„Ieviņ, panāc šurp," galvu nepagriezusi, viņa sauca.

Ieviņa pienāca un piespiedās pie mātes.

„Lasi!" Un meitenes acu priekšā nostiepās baltais papīra gabals.

„U-u-pe-em-a . . ." Ieviņa mēģināja saburtot, bet Ramanes jaunkundze iebāza to atpakaļ kabatā un izvilka otru strēmeli.

„Lasi šo," viņa ķērca.

„La-a . . ." meitenes balss aizlūza un, paslēpusi galvu mātes azītī, Ieviņa sāka raudāt.

„Ar raudāšanu nekas nav līdzēts. Tev jāizbeidz rotaļāties un jāsāk mācīties. Es ceru, ka arī jūs tam pievienojaties," skolotāja strupi noteica, novilka sava kostīma jakas stūrus, pagriezās un aizsoļoja.

Amoliņa kundze šai brīdī vēlējās, kaut zeme atvērtos un viņa varētu tur no kauna paslēpties. Kad vakarā viņa par to stāstīja vīram, Amoliņa kungs lasīja laikrakstu un mierīgi maisīja tēju.

„Tev vajadzēja dzirdēt, kā viņa ar mani runāja. Man no kauna gribējās zemē ielīst."

„Jā, starp citu, kur tad ir Ieviņa?" Amoliņa kungs pacēla galvu no laikraksta.

„Savā istabā. Pārraksta kļūdainos vārdus deviņdesmit astoto reizi. Vai tu nedomā, ka tas ir necilvēcīgi?" Amoliņa kundzes balss uztraukumā drebēja.

„Varu derēt, ka Ramanes jaunkundze gan neguļ uz grīdas un neiet — Kas dārzā," Ieviņas tēvs noteica un turpināja laikraksta lasīšanu.

„Ja tu to saki, lai apvainotu Veldres jaunkundzi,—" Amoliņa kundze noskaitās un ar skaļu troksni novāca vakariņu traukus.

Lejot karsto ūdeni uz traukiem, Ieviņas māte nolēma nākamajā dienā gaidīt meiteni uz ielas stūŗa, nevis skolas pagalmā. Ceturtdienas pēcpusdienā Aizpura kundze beidzot atcerējās, kur viņa bija sastapusi Ramanes jaunkundzi.

„Atcerieties vecās, pussabrukušās ēkas Daugavmalā, pretim Zaķu salai, tur viņa dzīvoja gadiem. Pagājušo gadu pilsētas kungi nolēma tās nojaukt, bet Ramanes jaunkundze ir nedomāja izvākties. Mājas īpašnieks to piespieda tiesas ceļā. Viņu izlika uz ielas. Tur viņa sēdēja savā vecajā zvilnī ar grāmatām un neskaitāmiem stādiem visapkārt. Nabaga cilvēks, visu mūžu ziedojusi svešiem bērniem, un beidzot izmet uz ielas. Pilsētas valde bija apžēlojusies un sagādājusi mazu dzīvoklīti tepat šīs skolas tuvumā," Aizpura kundze nobeidza.

„Izlikta uz ielas? Ko tas nozīmē?" Mājup ejot Ieviņa jautāja mātei.

„Tas nozīmē, ja mājas saimnieks ar varu liek kādam atstāt dzīvokli," māte atbildēja.

„Vai Raganas jaunkundzi izmeta no dzīvokļa uz ielas?" Meitene neatlaidās.

„Ramanes jaunkundze," māte pārlaboja. „Viņu sauc Ramanes jaunkundze. Tu nedrīksti lietot tik neglītu vārdu. Tas ir rupji un nepieklājīgi. Jā, viņai dzīvoklis bija jāatstāj."

„Mums skolā ir vēl labāki vārdi, un mēs tagad mēģinām izdomāt, kā viņai atriebties par pagājušo nedēļu."

Māte klusēja. Pie veikala durvīm Ieviņa palūkojās patrepē, ko dara viņas atradenis — kaķēns, bet tā tur vairs nebija.

„Vai arī kaķis ir izlikts no sava dzīvokļa?" Meitene domīgi jautāja. „Kur viņš gan varētu tagad būt?"

Sestdienas rītā Ramanes jaunkundze pielaida nelabojamu kļūdu. Viņa paziņoja bērniem, ka Veldres jaunkundze būs pirmdien atpakaļ. Bērni gan vēl sēdēja solos taisnām mugurām, bet gaisā bija jūtams saviļņojums, kas kuŗu katru brīdi draudēja izlauzties uz āru.

„Citiem maniem zēniem un meitenēm vienmēr paticis klausīties stāstos no Jaunsudrabiņa Baltās grāmatas. Pēc starpbrīža es jums tos palasīšu".

Starpbrīdī otras klases bērni tikai runāja, kā atriebt Raganas jaunkundzei.

„Piekausim viņu," Aleksis ieteicās. „Gaidīsim pie stūŗa, kad viņa iet mājās, un apmētāsim to ar akmeņiem."

„Mūs var apcietināt," Ieviņa iebilda.

„Man ir labāka ideja," ierunājās Aizpuru Reinis. „Novilksim virvi durvju priekšā, kad viņa vērs durvis, tā nokritīs un nolauzīs kaklu."

„Nē, viņa ir par vecu. Viņa ir daudz par vecu, lai tai darītu sāpes," Ieviņa noteica.

„Stāds!" Iesaucās Lauma. „Iznīcināsim viņas stādu!"

Pēkšņi visiem par pārsteigumu Ieviņa piecēlās un pieauguša cilvēka balsī ierunājās :„Aizmirsīsim un piedosim. Viņa šodien iet projām. Mēs arī nebijām nekādi eņģelīši," bet Lauma tik turpināja spiegt: „Stādu, iznīcināsim Raganas stādu!"

Zvans iezvanīja stundu sākumu. Lauma pirmā aizslīdēja citiem priekšā un pirmā ieradās klasē. Bez domāšanas viņa noplūca skolotājas stādam visas lapas. Kad bērni un Ramanes jaunkundze ieradās klasē, podā uz loga bija tikai kails stumbrs. Ramanes jaunkundze apsēdās uz krēsla klases priekšā un atvēra grāmatu.

„Šai grāmatā Jānis Jaunsudrabiņš apraksta savu bērnību. Jūs dzirdēsit daudz neparastu vārdu, ko pilsētā nelieto, bet tāpēc jūs ejat skolā, lai mācītos," skolotājas balss skanēja mierīgi un patīkami. „Pasaulē ir tūkstošiem bērnu, kas vēlētos iet skolā, bet viņiem tas ir liegts."

Ramanes jaunkundze noņēma acenes. „Pasaule nav rotaļu laukums. Skolā un mājā jācenšas izaudzināt labus pilsoņus, kārtīgus latviešus, tādus, kas grūtā brīdī varētu aizstāvēt savu zemi. Ja es biju stingra, tad tikai jūsu dēļ, jo cerēju, ka vismaz daži no jums pieaugs, kaut vai par vienu centimetru, arī tas mani darītu lai — — ", bet tad skolotājas acis pavērās uz loga pusi un kailo stādu. Viņas balss aizlūza, un viņa apstājās pusvārdā. Ramanes jaunkundze piecēlās un piegāja pie stāda.

„Palūkojieties šeit," viņas pirksti drebēja, aizkarot kailos zarus, „tas ir, par ko es runāju. Būt izglītotiem vien nepietiek, mums jābūt arī civilizētiem. Mēs nedrīkstam iznīcināt to, kas dzīvs, tas mums ir jāsaudzē. Lai kuŗš no jums to darījis, mana vienīgā vēlēšanās, lai šī persona to savā sirdī nožēlotu," un vēl taisnāku muguru kā jebkad agrāk, bet lēnākā gaitā, viņa aizgāja pie rakstāmgalda. Bērni gaidīja, kad skolotāja lasīs viņiem priekšā, bet Ramanes jaunkundze bija aizvērusi un nolikusi „Balto grāmatu" pie citām savām mantām.

Pēc skolas bērniem vairs nebija jāstājas rindā. Katrs varēja iet, kā un kur viņam patika. Daži gāja ārā nodurtām galvām, daži ar nožēlu, daži priecīgi. Tikai Ieviņa palika pēdējā. Viņa stāvēja pie kailā stāda un irdināja ar pirkstiem zemi. Ramanes jaunkundze izņēma no rakstāmgalda savas pēdējās lietas.

„Te tavas bildītes, viņa sacīja un izstiepa roku. „Nāc un nes tās mājās."

Ieviņa piegāja pie rakstāmgalda, paņēma bildītes, ielika skolas somā, bet no somas izņēma lasāmgrāmatu, atvēra to un sāka lasīt. Meitene lasīja skaļi un tekoši. Nobeigusi stāstiņu, viņa atšķīra grāmatas pēdējo lappusi, izņēma līmējamo bildi — lielu sarkanu rozi — un nolika uz skolotājas galda. Tad viņa pagriezās un izgāja no klases.

SIMBOLI

Runājot par simboliem, gribējās atrast šī vārda noteiktu definējumu. Diemžēl, latviešu enciklopēdijā tāda vārda neatradu. Mazā Oksfordas vārdnīcā teikts — emblēma vai zīme, kas kaut ko reprezentē. Kādā no Vebstera vārdnīcām paskaidrots — priekšmets, kas atgādina vai izteic morālu vai intelektuālu domu, kuru cilvēki ar līdzīgiem uzskatiem pieņem par vienotāju savas idejas izteikšanai.

Vēsture māca, ka simboli bijuši jau pirms Kristus — pagānu laikos. Sarakstītas daudzas grāmatas, kas nodarbojas ar agrāko laiku simboliku. Šā raksta nolūks nav izsekot simbolikai līdz tās pirmsākumiem, par cik tas būtu iespējams, bet pārdomu ierosināšanai — runāt par vienu no pašreiz visvairāk redzamiem simboliem: „miera simbolu" (Peace Symbol).

Jau kopš Marksa komūnisti lieto runas veidu, ko ļaužu masas tulko citādi nekā paši komūnisti, — arī simbolikā. Tā izplatītais „miera simbols" ir izteiksmes veids ar divējādu nozīmi, kas masās kļuvis ļoti izplatīts.

Kā šis simbols radies? Tā autors, kā to tagad redzam, ir kristīgās baznīcas nīdējs, kreisais filozofs Bertrands Rasels. Šo simbolu viņš lietoja, kad četrdesmito gadu beigās vadīja pret ASV atbrunošanās demonstrācijas Aldermastonā, Anglijā. — Pamatā ar tam pirmo burtu savienojums no vārda Nuclear Disarmament. Jūrniekiem sazinoties ar karodziņiem, uz augšu paceltas abas rokas nozīmē burtu N. Viena roka vertikāli uz augšu un otra vertikāli uz leju nozīmē — D. Izejot demonstrācijās, šādi izskaidrotais simbols bija ar atzarojumiem uz leju, līdzīgi Nerona krustam.

B. Rasels ar savu sievu piederēja pie tā sauktās fābiānu sabiedrības. Tās galvenais mērķis ir internacionālais sociālisms, kas pēc fābiānu sabiedrības vadītāja (John Sracheу) izteiciena ar laiku pārveidosies par komūnismu. B. Rasels apsveica revolūciju, deklarēdams, ka pasaule ir nolādēta. „Gaišais punkts" ir vienīgi Trockis un Ļeņins.

Kāda ir šī miera simbola izcelsme un patiesā nozīme? Jau pagānu laikos, kad bija neskaitāms daudzums elku dievu ar tikpat daudz sektēm, viena no ēģiptiešu sektēm, tā sauktā templārā, par savu simbolu izvēlējusies kazas galvu. Zonderevs savā bībeles bilžu vārdnīcā, izsekojot aizvēsturiskam semītu alfabētam, salīdzinot zīmes ar 5 punktiem (divi ragi, divas ausis un kazas bārda), kreisā raga galā atradis tagadējo „miera simbola" zīmi. Ap Kristus dzimšanas laiku šī zīme bijusi arī uz Hebrew naudas zīmēm. Vidus laikos tā nosaukta par raganas vai kraukļa kāju kā populārs velna simbols.

Konstantinopoles patriarchs piektā gadu simtenī pēc Kristus savos dokumentos atstājis aprakstu par Nērona krusta rašanos. Kristīgās ēras sākumā, 67. gadā pēc Kristus dzimšanas, Nērons, nevarēdams paciest Sv. Pēteŗa kristīgo aktīvitāti, notiesājis viņu ar piesišanu krustā. Savā pēdējā vārdā Pēteris lūdzis piešķirt viņam citādu nāves veidu nekā Kristum, jo neesot cienīgs saņemt tādu pašu nāvi. Nērons to apsolījis. Licis salauzt krusta šķērskoku ar galiem uz augšu. Pēteris pienaglots un, nostatīts ar galvu uz leju, sadedzināts. Kopš šī laika šāds krusts nosaukts par Nērona krustu.

Nepilnu gadu pēc tam, kad kristiešus vajājot bijis izliets daudz asiņu, Nērons izdarījis pašnāvību, pārgriežot sev rīkli. Vēl pēc tam, kad Tītus karapulki iebrukuši un izpostījuši Jeruzālemi, tiem uz vairogiem bijis Nērona krusts. Sakropļotu svētā gara simbolu — balodi, galvas vietā liekot komūnistu sitienam savilktu dūri un ķermeņa vietā Nērona krustu, spāņu komūnists Pablo Pikaso lietoja savos propagandas gleznojumos.

Šinīs laikos Nērona krusts plaši lietots. To var redzēt dažkārt pat uz banku čekiem, nemaz nerunājot par apģērbiem un dekorējumiem uz logiem, durvīm, automašīnām un citur. Berklejas mācītājs 1967. gadā to pasniedzis nelaikīm bīskapam A. Paikem, kas to licis svētīt Kenterberijas sarkanajam dekānam Mičelam Ramsejam.

A. Vaitaks (Whittaks) savā grāmatā par simboliem konstatējis, kā šai laikmetā kāškrusta zīmei nav vairs nozīmes. Senos laikos tā bijusi populāra no Vakareropas līdz Indijai un Ķīnai. To uzskatīja par panākumu simbolu, ko savā laikā pārņēma arī Hitlers.

Tanī pašā A. Vaitaka grāmatā sarkanā krāsa minēta par anarchijas un komūnistu politisko krāsu. Kamēr Hitlers savam karogam uz sarkanās krāsas uzlika kāškrustu, sarkanais komūnisms izvēlējās velna simbolu — sirpi un āmuru. Āmurs jau kopš aizvēsturiskiem laikiem uzlūkots par iznīcinātāju simbolu. Par sirpi Mekī (Mackey) vārdnīcā paskaidrots, kā tas bijis laika dieva Saturna spēka simbols, kas sarauj dzīvības pavedienu un izbeidz cilvēces eksistenci.

Protams, no visiem simboliem sekmīgākais komūnistiem ir jaunais miera simbols. Komūnisti „mīl" mieru. Ļeņins jau pirms četrdesmit gadiem deklarēja, kā vārds „miers" nozīmē komūnistu pasaules kontroli.

Ja jau par simboliem runājam, pieminēsim vēl vienu, ārēji nevainīgu simbolu. Tas ir tā sauktais puķes spēka jeb „Flower Power" simbols. Kāds gan puķei varētu būt spēks? Kamdēļ nav izraudzīts kādas citas puķes zieds, kas noteikti būtu izskatīgāks? Sevišķi jaunieši to iecienījuši kā izrotājumu tērpiem, mašīnām un citur. Tas tādēļ, ka citām puķēm nav tāda spēka kā vienkāršam baltam ziedinam. Ja paskatās uz magones galviņu, tās virsa ir ļoti līdzīgā veidojumā kā puķes spēka simbols. Katram ir zināms, ka no magoņu sēklām iegūst stipro hašišu, kas jau aizdzinis neskaitāmi daudz jauniešu kapā.

—ls.

DV Toronto nodaļas šacha sekcijas dalībnieki sacenšas šacha spēlē DV namā. Otrs no kreisās sekcijas vadītājs N. Brasliņš. Foto: V. Cinis

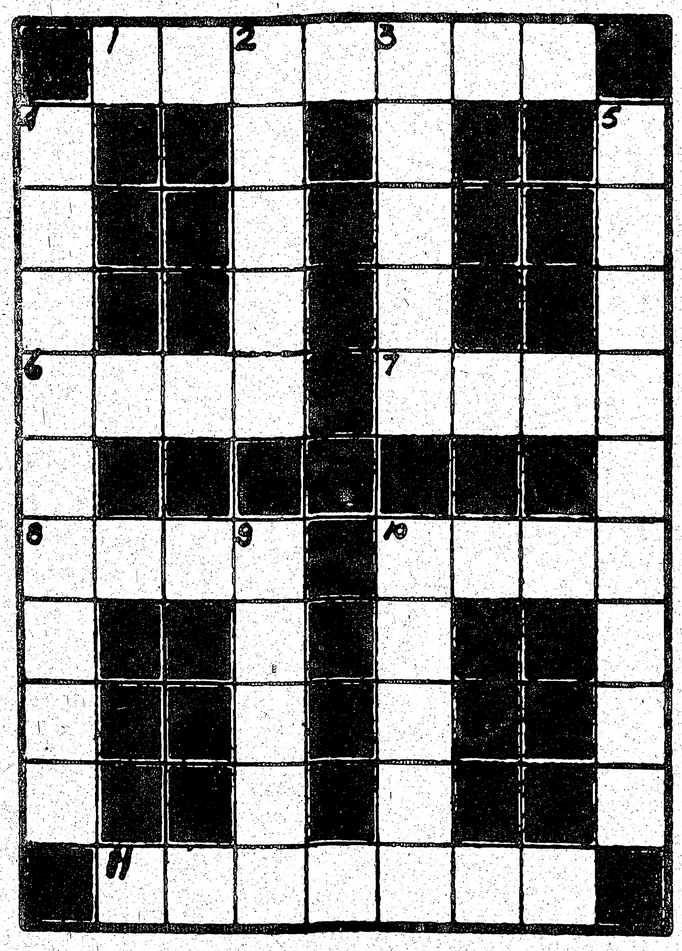

Līmeniski: 1. Gaišreģis. 6. Stiept. 7. Žigli. 8. Gušņa. 10. Veļi. 11. Latviešu dziedātāja, Stateniski: 2. Komandēt. 3. Strēķis. 4. Atauga. 5. Izrēķināt. Varoņteikas. 10. Ēd.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums. Līmeniski: 1. Līrikis. 6. Pēda. 7. Suķe. 8. Tito. 10: Līga. 11. Vainags. Stateniski: 2. Rasma. 3. Ķīķis. 4. Labpatika. 5. Tīdemanis: 9: Ozoli. 10: Ludza.

Arī skiti lietoja kaņepīti

Grieķu vēsturnieks Hērodots veltījis ziņām par skitiem pussējumu savos rakstos, pauzdams par šo tautu, kas beigusi eksistēt apmēram 2. g. s. pr. Kr., neticami briesmīgas vēstis. Tā Hērodots apgalvo, ka skiti saviem kritušajiem ienaidniekiem nocirtuši galvas, izmantodami galvaskausus vīna dzeršanai; viņu karagājienos piedalījušās arī sievietes; skitu augstmaņiem mirstot, viņu uzticamākie kalpi bedrē nožņaugti, lai varētu kungam „kalpot viņsaulē" u. c. nepatīkamas lietas. Ka Hērodota ziņas laikam bijušas patiesas, liecina nesenie izrakumi Dienvidukrainā.

Padomju archaiologi netālu no Ordžonikidzes pilsētas atklājuši neizlaupītu skitu valdnieku kapu, kas saturējis vīrieša, sievietes un bērna skeletu un lielu daudzumu zelta plāksnīšu, ar ko skiti izrotājuši apģērbu, brīnišķīgi darinātu zelta kakla rotu un citas rotas lietas. Kakla rota bijusi grieķu zeltkaļu darbs, rādot zirgu un kumeliņu attēlus, stilizētus ziedus un spārnotus greifus, cīnoties ar zirgiem. Izrakumos piedalījušies ar Rietumvācijas aarchaioloģe Renāte Rolle, pirmā rietumu zinātniece, kurai krievi kopš 1920. gada atļāvuši piedalīties izrakumu darbos Pad. savienībā.

Kā minētā kara, tā citi atklājumi Melnās jūras piekrastē un gar Kīnas robežām, liecina, ka leģendās par skitu mežonīgumu karalaukā un viņu pārējām ierāžām ir patiesība. Sieviešu kapenēs atrastie šķēpi, loki un bultas rāda, ka karagājienos vīriem blakus cīnījušās arī sievietes, kas apstiprina Hērodota ziņas, ka pirms iziešanas pie vīra, skitu sievietei bijis karā jānogalina vīrietis. Skiti, protams, nav pavadījuši laiku vienīgi karojot, viņi kopa arī zemi un lopus. Altaju kalnos atrasti bronzas trauki, kas saturējuši kaņepju sēklu paliekas. Vai viņi gatavojuši no tām kaņepju sviestu vai arī lietojuši apreibināšanās vajadzībām — kas to tagad uzzinās. Izrakumi liecina arī, ka lauksaimniecība skitu territorijā bijusi tik labi attīstīta, ka skiti savu ražu mainījuši pret rotas lietām, kas tiem bijušas lielā cieņā.

S. A.

SĪKĀS ZIŅAS

● Kanadiešu civiltiesībnieku apvienība Kampa vadībā iesniegusi Ontario izglītības ministram R. Velčam prasību izbeigt ticības mācību provinces pamatskolās. 45 pieprasītāju grupā ir arī televīzijas komentātors Pjērs Bertons, apvienotās baznīcas māc. Donalds Džilīzs, Toronto advokāts Borovejs u. c. Džilīzs norādījis, ka ticības mācība skolās nestiprina baznīcu darbu, bet vājinot to. Ministrs Velčs civiltiesībniekiem atbildēja, ka ticības mācību izņems no skolu programmas, tiklīdz tai vietā izveidos citu morāles un ētikas mācību.

● Jūnijā gaidāmajam „Heritage Ontario" kongresam Ontario valdība jau izraudzījusi 22 locekļu padomdevēju komiteju, kurā ieiet arī Denison Mines Ltd. prezidents S. Romans. Provinces sekretārs Jaremko paziņojis, ka projektam piešķirtie 50.000 dolari drīzumā būs izlietoti. Kongress notiks no 2. — 4. jūnijam Skyline viesnīcā, Etobikokā, Toronto, jo šī esot vienīgā viesnīca, kas piemēro ta kā mazu, tā lielu grupu sanāksmēm. Kongresā, starp citu, pārrunās minoritāšu kultūru atspoguļošanos skolu sistēmā, valodu nozīmi un valdības uzdevumus daudzkultūru tautā. Runas tulkos franču un angļu valodā. Kongress pieejams visiem, izņemot grupām, kas to varētu izmantot savu īpato mērķu propagandai.

—ns

● Arī Kanada apsver pāreju uz metrisko mēru sistēmu, bet var vēl paiet 10 gadu, iekām to pilnībā iedzīvinās. Šai sakarā 1970. g. nodibinātā komisija savā pirmajā apspriedē pulcējās tikai šāgada janvārī. Komisija nolēma vispirms par pārejas vēlamību ievākt ziņas rūpniecības koncernos, tad pārējās rūpniecības nozarēs, kas varētu aizņemt 3 gadus.

Hamiltonas Kristus draudzes darbs

Hamiltonas ev.-lut. Kristus draudzes gada sapulcē 23. janvārī māc. E. Pavasars ziņoja, ka draudzes locekļu skaits ir 802, no kuŗiem 139 bērni. Aizvadītajā gadā notikuši 73 dievkalpojumi, no kuŗiem 19 bijuši bērnu. Kristīts viens bērns, laulāts viens pāris, iesvētīti 17, miruši 6. Dievgaldnieku kopskaits bijis 298, pret 280 gadu iepriekš. Bībeles klases apmeklējuši 15 jaunieši (vecākā klasē — 6, jaunākā — 9). Gundega Upīte vada kopējās jaunatnes sanāksmes. Svētdienas skolas bērnu skaits ir 48,ieskaitot Bībeles klases. Darbojas 12 skolotāji. Skola sniegusi priekšnesumus ģimenes dienā un Ziemsvētkos, kā arī kuplinājusi ar dziesmām dievkalpojumus. Draudzes kori un jaunatnes ansambli vada dirigente Alma Skudra - Kārkliņa, bet koŗa priekšnieka amatu veic Ž. Lapuķis. Jaunatnes koris daudzkārt dziedājis draudzes vakaros un citos sarīkojumos. Draudzes grāmatu galdu pārzina A. Adītājs

Gada pārskata nobeigumā māc. E. Pavasars pateicās Hamiltonas DV nodaļai par laikraksta Latvija Amerikā abonēšanu slimajiem, kā arī draudzes dāmu komitejai, kuŗa šo laikrakstu līdz ar 5 eks. Ceļa Biedrs abonē līdzīgām vajadzībām.

Draudzes priekšnieks V. Dāboliņš ziņoja, ka draudze sniegusi atbalstu latviešu skolai, gaidām, skautiem un citām latviešu grupām. Baznīcā izdarīti vairāki remontdarbi un uzlabojumi. Par saistību nekārtošanu ar draudzi 11 locekļi izskaitīti no draudzes sarakstiem. Pašreizējā gada nodeva ir 34 dol. vīriešiem un 26 dolari sievietēm.

Draudzes dāmu komiteju vada Biruta Golta. Tajā darbojas 29 locekles. Notikuši 4 draudzes vakari, 2 garīgi koncerti un Ziemsvētku tirdziņš. Ziedojums nosūtīts Delmenhorstas iemītniekiem Vācijā. Ģimenes dienā apsveikti draudzes locekļi, vecāki par 75 gadiem, un apciemoti vecāki draudzes locekļi viņu 75., 80., 85. un 90. gadu jubilejā.

BSK

Hamiltonas vanadžu kopai jauna priekšniece

Hamiltonas vanadžu kopas gada sapulci 25. janvārī atklāja kopas ilggadējā priekšniece Nora Pulciņa, ziņojot, ka kopā pašreiz 65 vanadzes, to vidū 9 jaunietes. Notikušas 6 kopas sanāksmes un 3 vakarēšanas, sarīkots Zaķīšu tirdziņš-bazārs un pēcpusdienas tēja. Kopā ar nodaļu izkārtots biedru vakars, karnevāls, šaušanas sacīkstes, DV 2. globālo dienu izskaņa Lielupē un nodaļas gadasvētki. Atbalstīti skauti, gaidas, latviešu skola, Minsteres ģimnazija Vācijā un trūkumā nonākušie tautieši. Apmeklēti tautieši slimnīcā un veco ļaužu mītnēs, sveiktas vecās māmuļas Ģimenes dienā.

Lai sadraudzētos un iepazītos tuvāk ar citu kopu vanadzēm, sarīkots eglītes vakars, kuŗā ieradušās vanadzes no Toronto, Bramptonas, Sv. Katrīnām un Druvas nodaļas. Latviešu vārda popularizēšanai vietējā sabiedrībā, vanadzes piedalījušās Hamiltonas un apkārtnes sieviešu padomes Ziemsvētku tirdziņā ar bagātu svētku galdu un paskaidrojumiem par latviešu tradicijām un tautas tērpiem. Dažas vanadzes piedalījušās arī demonstrācijās Toronto, protestējot pret Kosīgina vizīti Kanadā. Nosūtītas vairākas protesta vēstules Kanadas valdībai. Vanadzes piedalījušās arī jaunatnes un sporta svētku rīkošanā, DV 2. globālo dienu organizēšanas darbā un citu pienākumu veikšanā.

Nora Pulciņa tālāk informēja par 20 vanadžu salidojumu, kas notiks 18. martā DV namā Toronto, bet B. Šmita-Kalēja — par pirmo jaunatnes sanāksmi tajā pašā dienā.

N. Pulciņai pēc 10 gadu darbības Hamiltonas kopas priekšnieces amatā, atsakoties no saviem pienākumiem, par kopas priekšnieci ievēlēja E. Šteinu, bet par palīdzēm A. Grīnbergu un L. Kalvāni. Sekretāres uzdevumus uzņēmusies A. Robežgruntniece, bet sakarniece būs E. Ozere, kuŗa kopā ar A. Vilku veiks arī saimnieces pienākumus. Vakarēšanas pārzinās L. Āboliņa. Par delegātēm Kanadas vanadžu salidojumā Toronto izraudzīja N. Pulciņu, E. Ozeru, A. Robežgruntnieci, E. Šteinu, E. Sniķeri un A. Vilku.

Nodaļas karnevālam 19. februārī šogad izvēlēts nosaukums Pastalnieki Pigbridžā. Dekorācijas gatavos nodaļas jaunatne.

Pavasaŗa sarīkojumam 16. aprīlī būs nosaukums: Kad purenes zied. 6. februārī rakstniece Tonija Krūka viesosies ev.-lut. Kristus draudzes vakarā ar referātu, kuŗā aicinātas piedalīties visas vanadzes. BŠK

TORONTO DV NODAĻA RĪKO

1972. g. 12. februārī pl. 8 vakarā

DV NAMĀ

Karnevālu

PILNA BUFETE ■ H. ARRO DEJU KAPELLA ■ MASKU GODALGOŠANA ■

Ieeja $3.00, maskās puscena.

Visi laipni aicināti *NODAĻAS VALDE*

†

Mākslinieks

Arnolds Šimanis

aizgājis mūžībā 1972. gada 27. janvārī Čikagā

Latvija Amerikā redakcija un apgāds

Sporta apskats

„JEAN MAYNERICK"

BASKETBOLA LĪGA TORONTO

Svētdienas basketbola līgas senioru grupā šogad visu vienību sastāvi ir spēkos ļoti līdzīgi un neiespējami minēt uzvarētāju. Pagājušā gadā uzvarēja pirmo reizi Toronto DV. Pirmā spēlē DV uzvarēja lietuviešu Aušru ar 88:80, bet pirmā puslaikā veda lietuvieši ar 47:45. Spēlē pret Trident vienību DV guva uzvaru ar 96:65 punktiem, puslaiks 41:24. Nepatīkamu zaudējumu nācās saņemt pret Andīs komandu. DV bija vadībā spēles sākumā, bet pirms pirmā puslaika beigām ievainoja DV izcilo spēlētāju Pēteri Misikoviču un tas nespēja spēli turpināt. Reizē ar Misikoviča aiziešanu no laukuma zuda DV uzvaras izredzes un nācās zaudēt ar 78:105 (37:49). Pirmās spēļu kārtas pēdējā spēlē DV ļoti grūtā cīņā pieveica igauņu Kalevu ar 79:74 (43:35).

Pagaidām pirmā vietā atrodas Andīs, bet otrā vietā ir DV vienība.

Jaunatnes grupā risinās tikpat līdzīgas spēles, un iepriekšējo spēļu norise rāda, ka ikvienas vienības uzvara ir gūta tikai ar vislielāko piepūli.

Jaunatnes grupas pirmo spēļu kārtu Toronto latviešu YM CA nobeidza bez zaudētas spēles, uzvarot lietuviešu Vītis ar 62:48, puslaiks 36:21. Vītis spēlētāji bija ļoti ātri un techniski labi. Diemžēl, viens no Vītis spēlētājiem lietoja pārāk bieži neatļauti elkoņus, izsaucot gandrīz nepatīkamu incidentu. YM CA bija vadībā visu spēles laiku, bet otrā puslaikā vairākkārt zaudēja bumbu ar paviršām piespēlēm un steigā izmestiem autiem, dodot iespēju lietuviešiem samazināt rezultāta starpību.

YMCA spēlēja: E. Jaunzariņš — 16, P. Tomass — 14, A. Ozoliņš — 10, L. Tobiss — 10, V. Pālens — 8, R. Valdmanis — 2 un P. Dadzis — 2.

*

Jean Maynerick svētdienas basketbola līgas otrajā spēlē Toronto latviešu YMCAs jaunatnes vienība spēlēja ar pagājušā gada meistarvienību — igauņu Kalev.

Spēles sākums bija ar nelielu latviešu zēnu pārsvaru, bet trūka veiksmes punktu gūšanā, kaut izdevību bija daudz. Ceturksnis beidzās latviešu labā ar 14:12. Otrā ceturksnī sevišķi veiksmīgs kļuva gaŗais igauņu centrs Kongats, kas skaitās kā labākais vidusskolu „centrs" Ontario. Latviešu zēni nespēja viņa metienus aizkavēt, un otrā ceturksnī viņš viens pats ieguva 17 punktus. Puslaikam beidzoties, igauņi veda ar 37:31.

Otrā puslaika pirmā puse bija atkal veiksmīga latviešu zēniem un trešā ceturkšņa beigās zaudētais bija atgūts, un latvieši veda ar 48:45. Īsti drāmatiska cīņa risinājās spēles beigu posmā, kad latviešu zēniem trīs reizes zaudējot piespēles, igauņi izlīdzināja rezultātu un 30 sekundes pirms spēles beigām veda ar 1 punktu. Latviešu labā piešķirtais sods nedeva rezultātu. Vienības vadītājs E. Pilskalnietis pieprasīja spēles pārtraukumu „timeout", laimīgā kārtā bumba bija mūsu zēnu rokās. Septiņas sekundes pirms spēles beigām V. Pālens saņēma groza tuvumā jauku piespēli un viņa gūtais grozs deva uzvaru. Spēle beidzās ar 67:66.

YMC spēlēja: P. Tomass — 27, V. Pālens — 14, A. Ozoliņš — 12, L. Tobiss — 7, I. Kopštāls — 4, A. Fogels — 3.

Igauņu spēlētājs Kongats guva 29 punktus.

Ž. Zentiņš

„JEAN MAYNERICK" — SVĒTDIENAS BASKETBOLA LĪGAS SACĪKŠU KALENDĀRS

Senioru grupā Toronto DV spēlēs: 6. februārī, plkst 2,30 ar ukraiņu Trident, 20. februārī 1 p.p. ar poļu Andis, 5. martā, plkst. 1,30 ar igauņu Kalev.

Spēles notiks Winston Churchil kolledžiātā.

Jaunatnes grupā Toronto latviešu YMCA spēlēs: 13. februārī, plkst 2.30 ar igauņu Kalev Winston Churchil zālē.

LABĀKAIS PUNKTU GUVĒJS

Toronto latviešu YMCA basketbolists A. Daugulis, kas bija vairākus gadus labākais spēlētājs savā pilsētā, ar labiem panākumiem spēlē Kingstonas universitātes basketbola vienības pamatsastāvā un parasti ir labākais punktu guvējs. Pirms pāris dienām, spēlējot pret Toronto universitāti, Andris Daugulis bija atkal savas vienības sekmīgākais punktu „mednieks" ar 27 iegūtiem punktiem.

Ž. Zentiņš

VOLEJBOLS KANADĀ

Toronto latviešu sporta klubs piedalās Ontario apgabala volejbola meistarsacīkstēs senioru A, intermediate A un intermediate B līgās. Senioru A vienības pamatsastāvs ir teicams, bet, diemžēl, dažādu apstākļu dēļ, vienība nav vēl bijusi spēlēs pamatsastāvā un tāpēc spēļu rezultāti nav tādi, kā tos vienības vadītājs E. Skujiņš bija iecerējis. Pirmā spēļu kārta bija pat jāuzdod bez spēles. Pirmā spēle senioru A grupā TL SK bija pret Gvelfu, zaudējot ar 7:15, 11:15 un 10:15. Nākošā spēlē pret Kičeneru uzvarēja ar 15:4, 15:7 un 15:3.

Intermediate A grupā TLSK spēlējot ar Koreans zaudēja galvenā kārtā tāpēc, ka I. Kopštāls ievainoja kāju un bija spiests palikt skatītājos. Rezultāts: 15:9, 8:15 un 6:15. Otrā spēlē pret ukraiņu Youth guva uzvaru ar 15:9 un 15:10.

Intermediate B grupā TLSK uzvarēja Kanadas aviācijas vienību divos setos, bet zaudēja Squires ar 1:2 setiem.

Intermediate A līgā TLSK zaudēja Mohawk ar 15:11, 16: 18 un 13:15, un Dinamo vienībai ar 10:15, 15:10 un 13:15.

Intermediate B līgā TLSK uzvarēja Bled vienību ar 15:13 un 15:13, bet zaudēja Peterboro vienībai ar 15:10, 15:17, 13:15.

Ž. Zentiņš

KANADAS LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARSACĪKSTES

Kanadas latviešu meistarsacīkstēs šogad piedalās Toronto DV, TLSK un Toronto Latviešu YMCA ar senioru un jaunatnes vienībām.

DV jau gadiem bijis neapdraudēts meistars senioru grupā, bet jaunatnes grupā dominējusi YMCA ar TLSK pārmaiņus. Ja DV uzvaru varētu kāda vienība šogad apdraudēt, tad tā varētu būt vienīgi YMCA, bet tikai ar vienu piezīmi, ja tā varētu dabūt kopā visus savus labākos spēlētājus vienā reizē, jo tie izkaisīti pa vairākām universitātēm ārpus Toronto, vismaz finālā. Senioru grupas meistarsacīkšu pirmā spēle bija TLSK un YMCA vienību starpā.

Ja TLSK bija spējis uzstādīt gandrīz visu savu „garnitūru", tad YMCA bija ieradusies bez vairākiem saviem labākiem spēlētājiem, atvietojot tos ar rezervēm. Pirmais puslaiks rādīja, ka YMCA uzvaras izredzes ir pavājas, kaut arī TLSK beidza puslaiku savā labā ar nelielu punktu starpību — 36:31.

Otrā puslaikā YMCA spēlēja daudz labāk. E. Pilskalnietis ar A. Liepu veidoja pārdomātu spēles veidu un arī aizsardzībā YMCA bija daudz labāka. Jau otrā puslaika sākumā YMCA pārņēma vadību un neatdeva to līdz spēles beigām, uzvarot ar 62:52. Atjautīgs punktu guvējs, kā arvien, bija V. Pālens.

YMCA spēlēja: V. Pālens — 23, E. Pilskalnietis — 13, A. Liepa — 7, A. Dārznieks — 7, I. Plampe — 6, J. Jansons — 6.

TLSK: A. Ansons — 19, I. Kopštāls — 14, I. Pērkons — 9, A. Lakstīgala — 6, J. Udrovs — 4, I. Kivlis, J. Fogels,, J. Lūsis, A. Valdmanis.

★

Meistarsacīkšu pirmā tikšanās bija Toronto latviešu Ym-

(Turpinājums 24. lpp.)

RELIĢISKĀ DZĪVE

Godkārīgais kristietis

Viens otrs lasītājs šajā virsrakstā saskatīs pretrunu. Godkārība un kristiānisms taču nesaskan. Bet tā ir aizspriedumu valoda. Teorijā mēs šādu apvienojumu negribam pielaist, bet praksē mēs tomēr esam godkārīgi. Kur ir tāds cilvēks, kas negribētu būt „kaut kas" savā dzīvē!

Nedomāsim tagad par godkārību parastā nozīmē, bet par kristieša godkārību. Evaņģija nolūks ir no mums „kaut ko" izveidot, tas ir, padarīt mūs par labiem un vērtiem cilvēkiem. Un šeit nāk iekšā „kristīgā" godkārība. Kam tādas nav, tas ir nožēlojams kristietis. Kam nav vēlēšanās būt labam un vērtam, tas tāds nekad nebūs. Labai, vērtai, tikumiskai dzīvei papriekšu iet laba, vērta, tikumiska griba. „Cik daudzreiz es esmu gribējis. . ., bet jūs negribējāt,", sacīja Jēzus par Jeruzālemes iedzīvotājiem. Bez mūsu piekrišanas arī Dievs nevar mums palīdzēt.

To saucam par kristīgu godkārību, proti, vēlēties būt labam, tikumiskam, godīgam cilvēkam. Šādus cilvēkus nekristieši sauc par sapņotājiem, nepraktiskiem cilvēkiem. Bet vai mēs visi nesapņojam „valējām acīm"? Patiesību sakot, lieli darbi parasti seko lieliem sapņiem. Jāzeps Vecā derībā ir klasisks piemērs. „Redziet, šeit nāk tas sapņotājs," sacīja Jāzepa brāļi, un viņiem bija taisnība. Pa lielākai daļai katrā sapņotājā ir „kaut kas", kas tiem palīdz sapņus pārvērst īstenībā. Tādi nebīstas no grūtībām. Viena otra neizdošanās rada viņos lielāku apņemšanos, kas savukārt vairo viņu spēkus. Prof. H. Drumonds saka, ka neviens cilvēks nespēj daudz padarīt, ja viņš nezina (ja viņš nav sapņotājs), ko viņš vēlas panākt. Kas nemērķē, tam nav izredzes mērķi trāpīt.

Vairums cilvēku samierinās ar savu „likteni". Viņiem nav nekādas vēlēšanās. Sajūsmas viņi nepazīst. Viņu dzīves dienas viena no otras ne ar ko neatšķiras. Viņi negribot būt „godkārīgi"!

Tā domājot, mēs paši sevi pieviļam. Kristus līdzība par talantiem runā par labu godkārīgajam kristietim. Tanī mēs redzam uzņēmības novērtējumu. „Kūtrais kalps" pazaudēja pat savu daļu, kamēr pārējie divi kalpi blakus saviem sasniegumiem izpelnījās sava kunga atzinību un uzslavu. Viņi bija godkārīgi, tas palīdzēja viņiem talantus vairot.

Kristīgā godkārība ir teicama. Tā atnes svētību tam, kas pēc tās tiecas, un labums ir visiem, kam ir darīšana ar šādu godkārīgu kristieti. Tādi nemeklē savu labumu vien, bet tie meklē arī citu cilvēku labumu. Tādi nekāro valdīt, bet kalpot. Un tāds ir Dieva prāts, jo Jēzus sacīja: „Cilvēka dēls nav nācis, lai Viņam kalpotu, bet lai Viņš kalpotu. . ." Jaunā derība skubina kristiešus kļūt līdzīgākiem Dieva dēlam, Jēzum Kristum, un to bez kristīgās godkārības nevar sasniegt.

Tādēļ, kristieti, apņemies, saņemies, neatlaidies, izturi! Tici Dievam, un tici arī pats sev! Neaizmirsti, ka Dievs tic tev, ka tu vari būt labs un vērts, un tu tāds būsi, ja tu kā bērns ar savu Debestēvu staigāsi roku rokā!

SMAIDI!

Uz okeana plosījās vētra. Pat lielo jūras milzeni vētra mētāja kā skaidiņu. Kuģis valstījās no vieniem sāniem uz otriem, drebēja un krakšķēja. Propellers vairāk griezās pa gaisu nekā ūdeni. Pāniskas bailes bija pārņēmušas pasažierus. Tiem likās, ka kuŗu katru brīdi tvaikonis līdz ar viņiem pazudīs zem viļņiem. Tie izraudzīja vienu jaunu cilvēku, lai tas ietu pie kapteiņa pārliecināties, vai ir vēl kāda cerība izglābties. Jaunais cilvēks ar lielām grūtībām pēc kāda laika sasniedza kapteini. Bet tur vētra kauca tik stipri, ka viņš nevarēja pateikt kapteinim savas nākšanas iemeslu, un nevarēja sadzirdēt neviena vārda no tā, ko kapteinis viņam teica. Kad kapteinis beidzot ieraudzīja, ka jaunā cilvēka acīs ir izmisums, viņš saprata bez vārdiem, kas viņam bija jautāts. Viņš pasmaidīja. Kad izsūtītais bija atgriezies pie citiem pasažieriem, viņš sacīja: „Es redzēju kapteiņa seju, viņš smaidīja. . ." Viens pats kapteiņa smaids piepildīja cilvēku sirdis ar jaunu cerību.

Tik daudz cilvēku dzīvo pesimisma pusē. Pasaule tiem iet bojā, un arī viņi paši iet bojā. Viņi nedzird jūsu vārdus. Jūsu pamācības tiem nelīdz. Bet jūs varat pasmaidīt!

Smaidi dzīves vētrās; smaidi dzīves grūtos brīžos; smaidi nepatikšanās; smaidi, kad citi tevi nesaprot un pārprot; atkal un atkal smaidi — un tev pašam būs vieglāk dzīvot.

Leonards Krūmāis

NEMIERS

Vai glāsts tas bija, maigi čuksti,
vai lāsti, nievas, vārdi launi,
kamdēļ tik strauji sit sirds puksti?

Skat, zvaigznes margo — debess raksti —
pēc nakts arvien nāk rīti jauni.
Kāds dīvains nemiers skāris mani,
kas dvēselē vien sāpes nes
un nerimstas kā tāli zvani,
kas vēstis nes no pagātnes.
Vai sauca kāds, bet kur ir jāiet —
Nakts drūmas vēdas klusi auž,
kas zudis, pēc tā nevaicājiet,
pēc kā sirds alkst, lai sapņi pauž . . .

Bet neaust rīts, ko sen jau gaidu,
kas nestu to, pēc kā sirds alkst;
ir nemiers aizēnojis smaidu —
bez prieka veldzes dvēsle salst . . .

PAVIRŠĪBA

Vienas pakava naglas trūkuma dēļ pazuda pavaks. Viena pakava dēļ bojā aizgāja zirgs. Viena zirga dēļ pazuda jātnieks. Viena jātnieka dēļ kauja tika pazaudēta. Vienas pazaudētas kaujas dēļ visa valsts aizgāja bojā. Un tas viss notika tādēļ, ka, zirgu apkaļot, tikai vienu naglu pameta neiedzītu pakavā.

Kāds strādnieks nepilnīgi piegriež skrūvi okeana braucēja kuģa tvaika katlam. Piepeši okeana vidū notiek eksplozija, un simtiem cilvēku nogrimst dzelmē kopā ar tvaikoni. — Kādu dienu dzelzceļnieks, sliežu pārmijējs, aiz mazas neapdomības uzlaiž ātrvilcienu uz nepareizām sliedēm, un iznākumā — briesmīga katastrofa.

Kādu dienu uztrauktā māte iedod savam slimajam bērnam zāles no nepareizas pudeles un „iemidzina" savu bērnu uz mūžību, turpretim viņa gribēja savu bērnu redzēt veselu un spirgtu. Garu garo sarakstu mēs varētu uzrakstīt, kad mazi, neapdomāti, steidzīgi, paviršī darbi un darbiņi beidzas ciešanās, postā, nāvē.

Kristietis nedrīkst būt paviršs. Viņa Meistars tāds nebija. Liela atbildība gulstas uz mūsu pleciem arī dzīves sīkumos. Neviens no mums nedzīvo izolētu dzīvi kā Robinsons Krūziņš vientuļā salā. Mazs trūkums, maza kļūda, maza vājība, mazs vārds, nelaikā un nevietā izrunāts ,var radīt nelabvēlīgus rezultātus. Tikai puteklītis, bet, acī iekļuvis, rada nepatīkamas sāpes. Paviršības sekas var būt bēdīgas.

Drusku vairāk uzmanības, drusku vairāk apdomības, un paviršības grēks ies mazumā. „Kas vismazākā lietā parāda uzticību, tas arī būs uzticīgs lielās lietās . . .", sacīja Jēzus.

LŪDZU KLAUSIETIES
raidījumu 16. gadagājumā
Toronto Latviešu misijas radio

BRĪDIS AR DIEVU

katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Av.

6. februārī dievkalpojums pl. 11 no rīta. Māc. Māris Ķirsons no ASV. Pl. 5 pēcp. draudzes jauniešu saiets. Līdz ņemami groziņi.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

6. februārī pl. 3 dievkalpojums; pl. 1.30 iesvētes mācība.

13. februārī pl 11 dievkalpojums; pl. 12.30 iesvētes mācība.

20. februārī pl. 3 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce. Iesvētes mācība nenotiks.

27. februārī pl. 3 dievkalpojums. Iesvētes mācība pl. 1. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas gadskārtējais bazārs.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

6. februārī pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma iesvētīšanas mācību stunda.

13. februārī pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma nodarbību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

20. februārī pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

BRAMPTONĀ

27. februārī pl. 1,30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

6. februārī pl. 1.30 pēcp. draudzes darbinieku svinīgā solījuma dievkalpojums.

8. februārī (otrdien) pl. 2 pēcp. pensionāru sanāksme draudzes namā.

13. februārī pl. 9.30 no rīta Svētdienas skolas un jaunatnes dievkalpojums.

20. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums angliski, pl. 1.30 pēcp. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

30. janvārī dievkalpojums nenotiek.

Draudzes gada sapulce 5. februārī.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

6. janvārī pl. 3 dievkalpojums; pēc dievkalpojuma baznīcas lejas telpās draudzes vakars. Tomijas Krūkas referāts: Mūsu jaunatnes dzīves jēga trimdā— nacionālismā vai kristietībā. Dziedās draudzes jaunatnes koris „Dzintars" dir. A. Kārkliņas vadībā.

Pasaulei vajag

mazāk vārdu, vairāk darbu; mazāk skaudības, vairāk draudzības; mazāk karu, vairāk miera; mazāk revolūcijas, vairāk evolūcijas; mazāk kungu, vairāk kalpu; mazāk pātagas, vairāk laipnības; mazāk likumības, vairāk mīlestības; mazāk vieglprātības, vairāk nopietnības; mazāk brēku, vairāk smaidu; mazāk ņēmēju, vairāk devēju, mazāk ticīgo, vairāk kristīgo.

Tikai idejas

Tas dzīvo ilgi, kas dzīvo labi. Nelietīgi pavadīts laiks ir pazaudēts laiks.

*

Ļaunu darbu nevar izlabot ar klusēšanu vai aizmiršanu.

*

Vārdi ir sēkla, no kā izaug darbi, un neviens iepriekš nezin, cik lieli tie izaugs.

*

Tie, kas Dieva tikai bīstas, vēl Dievu nepazīst, jo Dievs ir mīlestība, un no mīlestības nav jābīstas.

*

Kamēr vēl neesam grēku padarījuši, sātāns ir kārdinātājs, bet kad grēks ir padarīts, sātāns paliek par tirannu.

*

Dievlūdzēju ir daudz, bet Debesis atbild tikai lūdzējām sirdīm, bet ne lūpām.

*

Tas nav nekāds gods, ka esam bagāti, un tas nav nekāds kauns, ka esam nabagi.

*

Lai tāds nerunā par brīvību, kas nav iemācījies valdīt pār sevi.

*

Iegravē savu vārdu ar labiem darbiem cilvēku sirdīs, ne akmeņos.

*

Patiesība ir kā lāpa, jo vairāk to kustina, jo spožāk tā spīd.

*

Dievkalpojumi dievnamos ir nenozīmīgi, ja tie neveido baznīcēnus dievišķīgus un debešķīgus.

*

Cilvēkam nav iespējams palikt labākam, ja viņš tikai sevi ņem vērā.

Ceļš pie laimes

Ja gribi būt laimīgs savā personīgajā dzīvē, tad esi akurāts, bezbailīgs, centīgs, drošsirdīgs, enerģisks, godīgs, humāns, izpalīdzīgs, laipns, nesavtīgs, omulīgs, piedevīgs, rūpīgs, saprātīgs, taisnīgs, uzmanīgs cilvēks. — Ja gribi, lai arī citi tautieši būtu laimīgi, tad esi aktīvs, draudzīgs, godprātīgs, iecietīgs, kārtīgs, lojāls, piemīlīgs, sirsnīgs, simpatisks, tālredzīgs, vērtīgs savas tautas locekļis.

Aizvadītais gads. Augš
Daudzi no
J. Grebežs,
kreisās —
Daugulis.

SAIMNIECĪBA UN FINANCES

Uzticība kreditsabiedrībām

Novērojumi rāda, ka daļai no mums vēl trūkst izpratnes par latviešu kreditsabiedrībām. Kamdēļ? Sarunās atklājies, ka iemesls tam ir pienācīgās informācijas trūkums. Daudzus ietekmē arī naudas aizdevēju reklāma. Turpretim kreditsabiedrības, strādājot tikpat kā bez reklāmas un bez pārvalžu personāla algām, spēj saimniekot vienīgi naudas aizņēmēja resp. noguldītāja labā. Kreditsabiedrību darbība atrodas pašu biedru ziņā, tie lemj par procentu likmēm, sadala uzkrāto peļņu, ievēl brīvprātīgos pārvaldes darbiniekus u. t. t. Demokratiskā struktūra un biedru vairākuma griba kreditsabiedrībā ir noteicošā vara.

Atbilde jautājumam — vai tas, kurš neuzticas kreditsabiedrībām, ir zaudētājs — atrodama Dīrbornas (Mich.) federālās kreditsabiedrības priekšnieka D. Makkinona runā „Patiesība likuma apiešanā", kuŗa publicēta kreditsabiedrību mēnešrakstā. Savu atzinumu ievadījumā Makkinons saka: „Kreditsabiedrības cīnījušās grūti un ilgi, kamēr pieņemts likums „Patiesība aizdevumā" (Truth In Lending). Bet izrādās, ka tam maz nozīmes, kamēr nebūs likuma „Patiesība sarunās" (Truth In Conversation). Pieņemtais likums „Patiesība aizdevumā" prasa aizdevējam pilnīgi atklāt piešķirtā kredita maksu, pamatotu uz gada procentu likmi. Protams, likums nespiež aizņēmēju izlasīt noteikumus, tas arī neprasa, lai aizdevējs mudinātu aizņēmēju izlasīt un pilnīgi saprast parakstītos noteikumus. Likums arī nesaka, ko aizdevējs vai pārdevējs drīkst teikt mutvārdos. Vienīgi no aizņēmēja paša atkarājas, vai viņš likumu, kas tika pieņemts viņa labā, arī izmanto.

Lai pārbaudītu teoriju, ka daudzi aizdevēji sniedz neakurātu un vienpusīgu informāciju procentu aprēķināšanā, finanču darbiniekiem uzstādīts šāds jautājums:

„Mēs esam nodomājuši pirkt jaunu auto; kādus procentus ņemiet par aizdevumu?"

Atbilde: „Mēs aizdodam auto iegādei $3.000 dolaru uz 7%".

Kad jautāts: „Kamdēļ kreditsabiedrība aizdevumu izsniedz par 12%, atbilde bijusi: „Kreditsabiedrība būs aprēķinājusi gada procentu likmi (Annual Percentage Rate). Mums šādā veidā būtu jāmaksā 16%."

Šī ir viena no godīgākajām atbildēm, ko banka pateic, ja tieši to prasa. Ja otrs jautājums nebūtu pieminēts, būtu palikusi atbilde par 7% aizdevuma likmi, kas būtībā maldina. Paļaujoties uz atbildēm un zinādams savas kreditsabiedrības procentu aprēķinus (A.P. R.), vai nu tie būtu 12% vai citādi, naudas aizņēmējam varētu rasties ieskats, ka kreditsabiedrība viņam tomēr aprēķina augstākos procentus.

Kas tad ir „gada procentu likme" (Annual Percentage Rate), ar kuŗu operē kreditsabiedrības?

Tie ir augļi resp. procenti, ko aizņēmējs maksā tikai par nesamaksātā parāda daļu, kas paliek pāri pēc termiņmaksājuma. Citi aizdevēji turpretim procentus aprēķina no visas sākuma summas (vēlākos maksājumos arī par jau nomaksāto summu), kas turpinās līdz parāda nomaksai.

Nav likuma, kas aizliegtu aizdevējam citēt citādi bazētas procentu likmes kā tas minēts likumā „Patiesība aizdevumā" (Truth in Lending). Par to kāds augstāks „Federal Reserve Board" ierēdnis izteicies rakstiski: „Lai gan šāda praktizēšana nepārkāpj likumu, mēs piekrītam, ka tā nav vēlama."

„Mums ikvienam aizņēmējam jāsniedz pilnīgs paskaidrojums. Ja mēs to nedarām, zaudējam par labu tiem, kas sniedz nepilnīgas atbildes," nobeigumā saka D. Makkinons.

Latviešu kreditsabiedrības Klīvlendā, Milvokos, Bostonā, Čikagā, Detroitā, Grand Rapidos, Kalamazū, Losandželosā, Mineapolē, Sietlā, Ņujorkā, Sanfrancisko, Filadelfijā, Toronto, Londonā, Montrealā, Hamiltonā, Melburnā un Sidnejā ir pašu latviešu rīcībā. Ja jums vajadzīgs aizņēmums, noguldījuma vai parāda pārskaitīšana no kādas citas kreditiestādes, griezieties pie savas kreditsabiedrības vai rakstiet savai tuvākai sabiedrībai, jo daudz, kas iespējams nokārtot arī sarakstes veidā.

Vilis Miķelsons

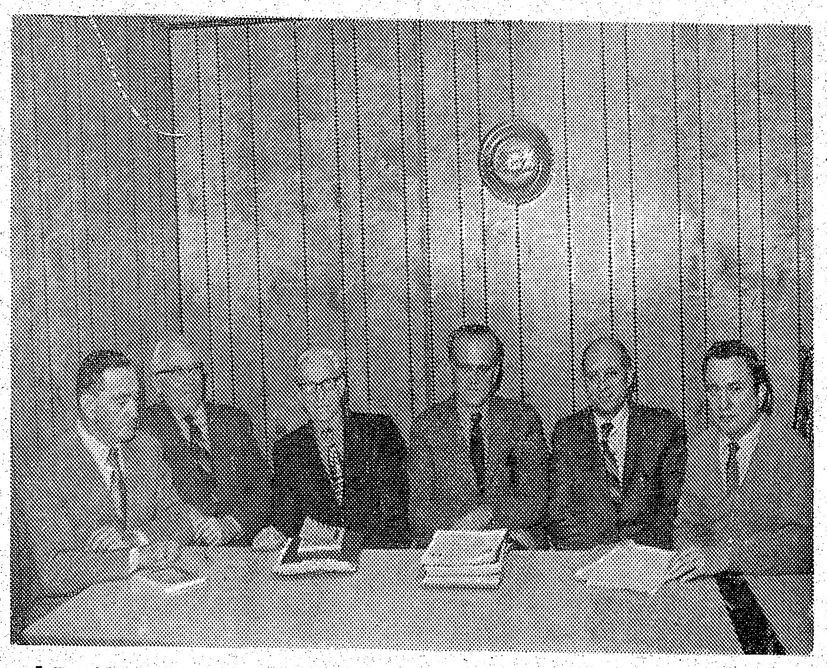

Grand Rapidu - Kalamazū latviešu kredits biedrības valde, no kreisās: valdes loceklis J. Venners, Kalamazū nodaļas vadītājs A. Blankenburģis, valdes loceklis O. Jirgensons, priekšsēdis T. Zeltiņš, vicepriekšsēdis Dr. Z. Zadvinskis un kasieris V. Tarbunas. Iztrūkst sekretārs P. Zāģeris.

Foto: F. Ritums

ĀTRĀS PALĪDZĪBAS DEPARTAMENTS

Toronto pastāv departaments pakalpojumiem negadījumos (Department of Emergency Services), kuŗa pārziņā ir arī pilsētas ambulanču dienests. Savā darbībā departaments iedalās trīs nozarēs: pakalpojumu, apmācības un ambulanču. Darbības koordinācijai izveidota centrāla kontroles sistēma, kas pārzina arī kā privāto, tā publisko ambulanču kustību pilsētā. Pastāv tieši telefona savienojumi ar lidostām, provinces un Toronto, kā arī jātnieku policijas iecirkņiem, ugunsdzēsēju depo, slimnīcām, skolām u. c. vietām.

Departamenta pakalpojumu nozare negadījumos ir lielākā civilās aizsardzības organizācija Kanadā. Tā atrodas Aurorā, Ontario, darbodamās pēc koordinēta plāna, ko laiku pa laikam revidē.

Visaktuālāk departamenta darbība izpaužas ātrās palīdzības sniegšanā Toronto un ambulanču apkalpes apmācīšanā anatomijā, fizioloģijā, asiņošanas apstādināšanā, lauztu locekļu pārsiešanā u. c. ātrās palīdzības rīcībā, arī slimo kopšanā. To panāk ar lekcijām, demonstrācijām un praktiskām apmācībām ārstu un māsu vadībā.

Departamentu vada komisārs J. H. Pollards.

—ns.

Toronto pilsētas 1972.g. īpašuma nodoklis

PAGAIDU MAKSĀJUMS

Saskaņā ar 1972. g. Toronto pilsētas valdes lēmumu iedzīvināts Nr. 10 - 72. likums. Īpašumu nodoklis maksājams sekojošos termiņos:

Visos iecirkņos	Pirmais maksājums	Otrs maksājums	Trešais maksājums
	2. februārī	29. martā	25. maijā

Pirmie trīs maksājumi aplēsti par 1972. pusgadu pēc iepriekšējā gada maksājumu likmes. Nodokļa pēdējo trīs maksājumu paziņojumu īpašnieki saņems gada vidū. Šādā veidā nodoklis sadalīts sešos maksājumos, iepriekšējo trīs vietā.

Visi pagaidu maksājuma paziņojumi jau izsūtīti. Īpašnieki, kas vēl to nebūtu saņēmuši, lūgti sazināties ar Tax Information Counter, City Hall, vai pa tālruni 367-7115.

NODOKLIS MAKSĀJAMS

Nodoklis maksājams vietās, kas uzrādītas nodokļa maksājuma paziņojumā. Ievērojiet arī, ka bankas pieņem nodokļa maksājumus līdz maksājuma termiņam. Maksājumi ar Prepayment Certificates jākārto pilsētas valdē personīgi vai pa pastu.

W. M. CAMPBELL,
City Treasurer.

Aizvadītais 1971. gads Londonas (Ontario) latviešu kreditsabiedrībai bija desmitais darbības gads. Augšējā attēlā — valdes kredītu piešķiršanas komisijas un revīzijas komisijas locekļi. Daudzi no viņiem darbojušies visus desmit gadus. Uzņēmumā pirmā rindā no kreisās: Dr. J. Grebežs, S. Lācis, R. Bārziņš (valdes priekšsēdis), F. Arnds un H. Laviņš; otrā rindā no kreisās — A. Beitāns, G. Liepiņš, A. Vickops, A. Preimanis un V. Miķelsons. Iztrūkst V. Daugulis.

Foto: F. Arnds

RUNO ATBILD

VAI ĀRPOLĪTIKAS TUVREDZĪBA?

Lasot Jāņa Lejiņa „Mana dzimtene" atreferējumu šajā laikrakstā, uzkrīt mūsu ārpolitikas tuvredzība visā Latvijas patstāvības posmā. Andrieva Niedras politikas rezultātā ne tikai Latvijā, bet arī pārējās kaimiņu tautās apstākļi šodien varēja būt pavisam citādi. Kāpēc šis ceļs netika iets? Kāpēc mūsu laikraksti šo jautājumu neiztirzā?

P. Korsts, ASV.

Ja domāta J. Mežaka recenzija par Jāņa Lejiņa atmiņu grāmatu „Mana dzimtene", L. A. 25. decembŗa numurā, tad grūti saprast, kādēļ radies secinājums par mūsu ārpolitikas tuvredzību. Vēl grūtāk saprast, kā Andrieva Niedras politika būtu pārveidojusi Latvijas un kaimiņvalstu likteni, ja mūsu acu priekšā izauga totālitārais komūnisms Krievijā un fašisms Vācijā, kas Otrā pasaules kaŗa rezultātā pārveidoja visu Eiropu. Kā ir ar pasaules lielvalstu politikas veidotāju tuvredzību mūsu dienās, kas joprojām turpinās? Par Latvijas vēsturi mums ir pietiekoši daudz izdevumu un publicējumu, kādēļ to iztirzāšana nav laikraksta tiešais uzdevums.

ZINĀMAIS UN NEZINĀMAIS

Mūsdienu technikas un zinātnes panākumi ir uzskatāmi par ļoti ievērojamiem sasniegumiem daudzās nozarēs. Tomēr vēl ir daudzas nozares, kuŗās zinatne nav devusi pietiekošu izskaidrojumu un atbildi, Pie tādām ir atomu, viļņu, staru un satelitu teorijas, kas būtībā vēl nezināmas. Pašreiz tiek meklēts un pētīts, kā izskaidrot domu starus jeb viļņus, piem., publiskā sarīkojumā sēdētājam iepriekšējā rindā liek pagriezties atpakaļ, ja es, skatoties viņa aizmugurē, to tā gribu. Kas tie par domu stariem jeb viļņiem, to zinātne vēl nezina.

J. R., Detroitā.

Tā ir telepatija jeb domu pārraidīšana un uztveršana, neietojot tausti, dzirdi, ožu. Arī šī nozare ir ļoti plaši izpētīta, kā paskaidro Dr. S. Treilona, un ASV pie vairākām universitātēm ir speciāli institūti, kas iedziļinās smadzeņu darbības pētījumos, kas notiek uz elektrisko viļņu pamata. Par to ir arī publicētas daudzas zinātniskas un populārzinātniskas grāmatas, ko katrs interesents var atrast ASV bibliotēkās tā saucamajā „Exstrasensory Perception" grāmatu nodaļā. Telepatijas spējas ir katrā cilvēkā, ko var arī izkopt, kaut gan lielākā daļa cilvēku tās nav varbūt pat pamanījuši. ....

KĀ PALDZĒT?

Pirms četriem mēnešiem mēs netieši uzzinājām, ka mūsu 16 gadu vecais dēls kaut kādā veidā iekļuvis skolas narkotiķu grupā. Viņš pats mums to negrib atklāti atzīt, kaut gan nesen mums radās arī lietiski pierādījumi. Jūtamies ļoti nepatīkami pārsteigti un neziņā norūpējušies, kur griezties pēc palīdzības — vispirms skolā, pie ārsta vai arī kur citur? Dēls par šo jautājumu ar mums negrib runāt, un reizēm paliek pat ļoti dusmīgs.

Nelaimīgie vecāki Toronto.

Liela daļa jauniešu, kas lieto dažādas narkotiskās vielas jeb reibekļus, to bieži vien sākuši darīt nejauši, paši pret savu gribu. Parasti tie ir vājāka rakstura, kas, nespēdami atvairīt jau rutinēto narkotiķu zobgalības, dažos gadījumos pat arī draudus, vēlas parādīt savu „līdzvērtību vai varonību". Tādi jaunieši parasti kautrējas no sava kļūmīgā soļa, cerēdami, ka paši spēs atkal laboties, un tādēļ baidās savas nepatikšanas atklāt vecākiem, tā slīkstot aizvien dziļāk un neapzinoties draudošās sekas sev un sabiedrībai. Liekas, ka jūsu dēls ir viens no šādiem nejaušības upuŗiem. ..Kā šādā ..gadījumā vispareizāk rīkoties, jums norādījumus varēs dot Alcoholism and Drug Addiction Research Foundation, 344 Bloor St. West, Toronto 179, Ont., tālr. 365-6801. Ja jums izdotos zēnu pārliecināt un iegūt pilnīgu uzticību kļūmīgā soļa labošanai, tad ģimenes ārsts zinās kā tālāk rīkoties, bet ja zēns negrib pats atzīties un savu kļūdu labot, tad nav nozīmes griezties ne skolā, nedz arī pie ārsta.

Runo

SĀKUSIES PĒRNGADA DEMONSTRĀCIJU IZMEKLĒŠANA

Janvāŗa beigās sākās izmeklēšana notikumos, kas izraisīja Kanadas karaliskās jātnieku policijas brutālo rīcību pagājušā gada oktobrī pie Toronto zinātņu centra Pad. savienības premjēra Kosīgina vizītes laikā. Izmeklēšanu vada tiesnesis Antonijs Vanīni no Sūsenmarijas, izmeklēšanas komisijas pārstāvis ir V. J. Smits no Toronto.

Jātnieku policijas palīginspektors no Otavas B. S. Moss apgalvoja, ka Kosīgina nogalināšanas risks Toronto bijis lielāks nekā citur Kanadā, kaut vienīgā vieta, kur viņam uzbruka, bija, kā zināms, Otava. Risks bijis tādēļ, ka Toronto dzīvo ļoti liels skaits etnisko grupu piederīgo, kas izbēguši no kumūnistu režīma Eiropā un tādēļ ir dabiski oponenti padomju valstsvīru apmeklējumiem. Moss liecināja, ka jātnieku policijas drošības nodaļai pieejamas visas jaunākās ziņas par grupām un demonstrantiem ikvienā Kanadas pilsētā (Kā tad gadījās, ka Otavas policistam nebija zināma „gatavošanās" pašā Otavā, kur 18. oktobrī atrada 11 molotova kokteiļus un divas dinamīta bumbas netālu no Pad. savienības sūtniecības? — ref.).

Visvairāk policija bažījusies par uzbrukuma iespēju Kosīginam no parka puses aiz Zinātņu centra. Toronto jātnieku policijas inspektors L. H. Vinters liecināja, ka arī saņemtas ziņas, ka „zināmas militāras grupas" gatavojušās izjaukt motorkādi un uzbrukt Kosīginam, tādēļ jātnieku policijas klātiene aiz centra „pūļa savaldīšanai bija ļoti nepieciešama".

Izmeklēšanā aicināti 457 liecinieki, to starpā arī LNAK pārstāvis G. Sukse, kuŗš no Montrealas pārcēlies uz Toronto. Viens no lieciniekiem, Kanadas ukraiņu komitejas priekšsēdis R. Maksimecs, liecināja, ka redzējis Toronto jātnieku policistu sitam kādu personu ar steku un jājam virsū divām jaunietēm 25. oktobŗa demonstrācijas norisē. Divi citi bijuši notriekti zemē, un kāds jātnieku policists ļāvis zirgam samīdīt svecītes un svečturus, kuŗus pārdeva demonstrantiem. Jātnieki tīšām jājuši virsū vairākām personām, kuŗu pārziņā svecītes bijušas. Policija arī neatļāvusi ukraiņiem lietot skaļruņus demonstrantu apsaukšanai vajadzības gadījumā, un viņam ziņots, ka kāds policists ukraiņu skaļruni sabojājis. Maksimecs arī liecināja, ka sākumā demonstrantu attieksmes ar policistiem bijušas draudzīgas līdz brīdim, kad kāda neidentificēta grupa sākusi kliegšanu un grūstīšanos, iekrītot ukraiņu studentu pulciņā un draudot pārraut policistu ķēdi. Viņš neticējis savām acīm, redzot, ka nekavējoties jātnieku policisti sākuši jāt pūlī, mēģinot to pārdalīt un sitot pa labi un kreisi. Tad arī atskanējuši demonstrantu „bū" saucieni un radies vispārējs sašutums par policistu rīcību.

Izmeklēšanas komisija nopratināja arī žurnālistu Dāvidu Izaku, kuŗš rādīja demonstrāciju laikā United Press International uzdevumā uzņemtu filmu. Filmā varēja redzēt policistus aizvelkam vairākus demonstrantus. Arī viņš redzējis jātniekus jājam pūlī.

Izmeklēšana, cik paredzams, ilgs trīs nedēļas. — ms.

Mūžīgā mierā iemidzis

Jānis Siliņš

dzimis 1915. g. 16. augustā Rīgā,
miris 1971. g. 23. decembrī Montrealā

Dziļās sērās:

sieva, meitas Maija un Daina,
znoti un mazbērni.

Mākslinieks

Arnolds Šimanis

miris

Sēro:

Otto N. Grebže, Pēteris Kārkliņš

Jānis Siliņš

Ardievu opap Jāni

Tālītis un Kaiviņa

DV Montrealas nodaļas gada sapulce

DV Montrealas nodaļa 22. janvārī Latviešu namā izraudzīja savu vadību nākošajam gadam. No 102 biedriem piedalījās 38.

Gada sapulci atklāja valdes priekšsēdis J. Gributs. Viņš savā ziņojumā norādīja, ka gandrīz visi valdes locekļi ir vecāki gados, un manāms zināms pagurums. Kases apgrozījumi bijuši nedaudz mazāk nekā gadu iepriekš. Atlikums uzrāda $1354,90. Biedru skaits pieaudzis par 2. Īpašuma vērtība Ezerkalnos aplēsta par $13.450, ieskaitot zemi un nepabeigto ēku.

Par valdes priekšsēdi ar aklamāciju no jauna ievēlēja J. Gributu, bet valdē A. Zeltiņu, A. Plūmi, E. Lāsumu, E. Vītiņu, J. Leitēnu, V. Veczieduņu un O. Strazdiņu; kandidātos — I. Skrastiņš un R. Brāzma. Bez tam valdē vēl darbojas vanadžu priekšniece E. Spure un kooptētā jaunatnes daļas vadītāja R. Zilkalne. Par delegātiem sapulcei Toronto izraudzīja A. Plūmi un A. Zeltiņu. Revīzijas komisija palika līdzšinējā sastāvā: J. Ļavs, J. Sāliņš un V. Grīns, tāpat Ezerkalnu īpašuma pārvaldes komiteja. Sapulce pieņēma noteikumus šīs komitejas darbībai.

Vēl pārrunāja jautājumu par sarīkojumu koordināciju Montrealā un citus DV nodaļas iekšējos jautājumus. Sapulci vadīja K. Tirzītis, protokolēja J. Norvels.

P. Agrums

Vitrāžas vapeņi (Stiklā)

caurspīdīgi, krāsaini, iestiprināti svina ietvaros pakāršanai. Lielums 17x19 cm.
Lielais Latvijas valsts ģerbonis, 30x24 cm liels DM 63,—
Rīgas pilsētas vapenis DM 52,—
Rēveles (Tallinas) pilsētas vapenis ar Igaunijas motīviem DM 48,50
Cenā ieskaitīts iesaiņojums, **bet sūtīšanas izdevumi jāmaksā saņēmējam.**

Erwin Kahlert,
3000 Hannover,
Gerhardtstrasse 9

(4. turpi

SKOLAS ■ PI
SKOLOTĀJI

Par skološano
vīteŗiem nebija
lu nebija. Tikai
ņa sākumā, kad
dojās par latvie
mazām sāka
ir jārunā nevis
bet par latviešu

Muižniekiem t
paredzēja, ka 1
līdz latvieši sāk
stīt, tos vairs ti
piekrāpt.

Vienīgais mie
niekiem bija ta
bija jāceļ zemr
Bet zemnieki bi
gi. Par skolām

pējās. Pat labāk

Tagad gadās,
letiņam reizi ga
deguna ziedojum
nas skolas vajad
izmisumā izsauc
atkal?" Agrāk
nēja.

Toreiz skolās g
nemācīja. Lasīt
jā. Pat vairākās
tam — ļoti īsā
varēja. Tad
bumbiņām kā t
ņem daudz laika.

Vēlāk jau ierīk
ŗām bija lielāki
sagatavot pirm
rus.

Kā tā sagata
nezinu pastāstīt.
vēl mani nebija
tes. Ja arī būtu,

(4. turpinājums)

SKOLAS ■ PIRMIE SKOLOTĀJI

Par skološanos senajiem latvīteriem nebija ko sapņot. Skolu nebija. Tikai 19. gadu simteņa sākumā, kad latvīteri pārveidojās par latviešiem, skolas pamazām sāka rasties. Tātad ir jārunā nevis par latvīteru, bet par latviešu skolām.

Muižniekiem tas nepatika. Tie paredzēja, ka labi nebūs. Tiklīdz latvieši sāks lasīt un rakstīt, tos vairs tik viegli nevarēs piekrāpt.

Vienīgais mierinājums muižniekiem bija tas, ka skolu ēkas bija jāceļ zemniekiem pašiem. Bet zemnieki bija ļoti nabadzīgi. Par skolām tie tomēr rūpējās. Pat labāk kā tagad.

Tagad gadās, ka pārtikušam letiņam reizi gadā pagrūž zem deguna ziedojumu listi svētdienas skolas vajadzībām, un tas izmisumā izsaucas: „Ko — jau atkal?" Agrāk neviens nekurnēja.

Toreiz skolās gan neko daudz nemācīja. Lasīt un rakstīt — jā. Pat vairākās valodās. Pie tam — ļoti īsā laikā. Toreiz to varēja. Tad nesvaidījās ar bumbiņām kā tagad, kas aizņem daudz laika.

Vēlāk jau ierīkoja skolas, kurām bija lielāki uzdevumi — sagatavot pirmos skolmeistarus.

Kā tā sagatavošana notika, nezinu pastāstīt. Stārķis tad vēl mani nebija izvilcis no upītes. Ja arī būtu, neērti būtu bijis skatīties, kā apmāca manu nākošo mātes tēvu. Kā vēlāk dzirdēju, vienam otram gudrība bijusi jādzen iekšā pa otru galu ar rīkstes palīdzību.

Rīkste tolaik bija ne tikai mācības līdzeklis, bet derēja arī smalkai audzināšanai. Dažreiz to tomēr lietoja nevietā. Tā kādreiz, kad jau studēju kraukleniešu Nikolaja pagastskolā, vecais Gubeņa tēvs ar līnēalu apklusināja manī radušos dzejas dzirksti.

Tas notikās tā. Glītrakstīšanas stundā man bija uzdots ierakstīt burtnīcā, vairākās lappusēs, sakāmvārdu: „Rīta stundai zelts mutē". Bet kad skolotājs paskatījās manā burtnīcās, viņš tur varēja lasīt: „Rīta stundai zelts mutē, / Kad blusu kostie sāni kutē".

Skolotāja lineāls manu radošo garu apklusināja, tomēr tikai uz īsu laiku.

Sakarā ar to, ka nu jau krietna daļa latviešu pratuši lasīt, sākts domāt arī par grāmatām latviešu valodā.

Pirmie latviešu rakstnieki gan bijuši vācu mācītāji. Ko un kā viņi rakstījuši, katrs var pameklēties Rakstniecības vēsturē. Manā vēsturē tādām lietām nav vietas.

Pirmie no latviešu vidus, kas ar šādu niekošanos gribējuši kļūt slaveni, būtu minami Ansis Leitāns un Ernests Dīnsberģis. Viens pārgudrinieks gan apgalvoja, ka pirmais dzejnieks bijis Pietuka Krustiņš. Tā nu ir galīga aplamība. Jau pirms brāļi Kaudzītes Krustiņu laida pasaulē, bija vesela rinda gan dzejnieku, gan rakstnieku. Bet par to runāsim vēlāk.

Pirmais latviešu laikraksts, „Latviešu Avīzes", izdots 1822. gadā. Par to nekā nevaru pastāstīt. Tas manus feļetonus nedrukāja. Nedrukāja tādēļ, ka tie vēl nebija uzrakstīti. Bet tie nebija uzrakstīti tādēļ, ka manis paša vēl nebija.

TAUTAS ATMODA ■ LAIKRAKSTI ■ BIEDRĪBAS

Latviešu dzīve sāka iet augšup. Iepirktās saimniecības, kaut bija jāmaksā parādi, deva ne tikai iztiku, bet arī atlikumu. Saprotams, tas nāca ar smagu darbu. Ja toreiz lietotu tagadējās krievu činas, tad no visiem lauciniekiem deviņdesmit pieci procenti būtu bijuši stachanovieši.

Sakarā ar to, tēvi dēlus jau varēja sūtīt pat augstskolās. Radās apziņa, ka latvieši nav nemaz sliktāki par vāciešiem.

Nu gan pat latviešiem labvēlīgākie vācu muižnieki atskārta, ka izdarījuši kļūdu — ļāvuši latviešiem tikt augstākos slāņos. Cik nu vēl paspēja, centās smalkākos latviešus pārvācot, piesolot tiem dažādus materiālus labumus. Tā savā laikā radās Kalningi, Auningi, Kaupingi un citi „ingi".

Ar diviem augšminētajiem „ingiem" arī šīs vēstures autors nāca tuvā saskarē.

Kad manam plaušu karsonim agrā bērnībā nebija līdzējuši Puteņu tēva uzliktie ragi, pie manis atveduši Cesvaines dakteri Kaupingu, kurš, kā citi vēlāk stāstīja, latviski runājis labāk nekā vāciski. Bet viņam bijuši tīrasinīga vācu sieva.

Otram, cienīgtēvam Auningam, kas latviski runāja tikpat labi kā es, bet kuram arī bija tīrasinīga gaspaža, diezgan daudz esmu bučojis roku, kad tas ieradās pagastskolā uz skolnieku pārklaušināšanu ticības mācībās.

Neskatoties uz dezertieriem, latviešiem sākās tautas atmodas laiks. Par šo laiku jārunā ar lielu godbijību, tamdēļ šinī vēsturē to neaizkarsim. Vēlāk būs runa par citu Atmodas laiku — dīpīšu nometnēs. Tad būs daudz ko teikt.

Atmodas laikmetā sākās arī latviešu drukātā vārda augšupeja. Nepietika vairs ar vācu cienīgtēvu vadīto „Latviešu Avīzi" un Anša Leitāna izdoto „Mājas Viesi". Tie abi pūta vācu stabulē. 1862. gadā radās „Pēterburgas Avīzes", ko izdeva atmodas laika darbinieks Krišjānis Valdemārs, bet rediģēja Krišjānis Barons. Vēlāk citi.

Tur arī radās pirmais latviskais humors un satira iespiestā veidā, pielikumā „Dzirkstele", vēlāk „Zobu gals". Visvairāk tur graizīja vācu dižmaņus, latviešu bizmaņus un pa daļai arī krievu birokratus.

Skāde, ka toreiz vēl stārķis nebija mani izvilcis no āliņģa Kārzdabītē! Tā tik būtu bijusi ieraušana ar dižvīru nerrošanu! Kas tagad? Tikai viens otrs dižletiņš, kas domā, ka pasaule turas uz viņa pleciem. Pie tam, rakstītāju arī tik daudz, un katrs vēlās sadot. Vienu otru reizi gan atceros vecos kundes — Josifu, Adolfu, Benito, Franklīnu un Vinstonu, bet — nav vairs, ko par viņiem rakstīt. Grūti dabūt zināt, kā viņiem klājās ellē.

Vienīgie, par ko pasmieties, vēl ir letiņu biedrību vīri. Bet arī šeit gadās neraža. Ievēl tādus, kas strādā apzinīgi un pašaizliedzīgi. Gaidi nu tad, kamēr noorganizēsies opozicijas un tos nosviedīs.

Pēc triju gadu gaitām „Pēterburgas Avīzes" līdzekļu trūkuma dēļ apstājās.

Jauns, latviešu interesēm pieņemams laikraksts atkal iznāca tikai 1869. gadā. Tātad, tieši pirms simt gadiem. Tad pat Rīgā nodibināja arī pirmo latviešu biedrību.

Dažs varbūt jautās — kādēļ tikai vienu? Parasti tagad letiņiem uz katriem pieciem ir trīs biedrības.

Nu, toreiz letiņu senči — latvieši vēl tā nešķirojās. Tagad katram savādāk domājošam ir sava biedrība. Dažās biedrībās tādēļ ir valdes, bet biedru nav. Liela vajadzība pēc biedriem, protams, arī nav. Par vēlēšanām, reizi gadā, uzskaitot visus ievēlētos, tāpat ieliek avīzēs.

Pažarnieku biedrības sāka dibināt deviņpadsmitā gadsimta pēdējos gados. Tad jau sāka apdrošināt arī mājas un izceltie ugunsgrēki. Citas biedrības sāka rasties krietni vēlāk.

Ja salīdzina toreizējos latviešus ar tagadējiem letiņiem, tad — atliek tikai nopūsties, cik neattīstīti tie bijuši.

(Turpinājums sekos)

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Datums .....

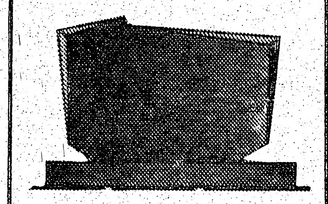

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2019 Yonge St., Toronto 7

Starp Eglinton un Davisville

487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

kas? kur? ko?

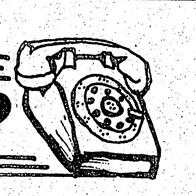

Town & Country Real Estate

V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario

TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — **782-7246.** Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

A. KRISTAPSONA

gaļas un gaļas izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA

OBLIGĀCIJAS UN NOTĀRS

316 Harbord Street, Toronto, Ont. Tel. 534-8447

DAŽĀDU ZIEDU **MEDUS**

dabīgs nepasterizēts

Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM

30 Dewson Street, Toronto 17. Tālr. 534-0563

PAVASARA **LE 1-7353**

delikatešu veikals un konditoreja

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks St. ČUKULS

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams

125 Broadview Ave., Toronto 250

Piedāvā zāli pirmā stāvā (ar gaisa dzesinātāju) dažādiem sarīkojumiem. Pieprasiet telefoniski —

465-5225

Daugavas Vanagu klubs

OTRĀ STĀVĀ

ATVĒRTS BIEDRIEM un VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA,
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.

SVĒTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 9 VAKARĀ

Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām

Uz redzēšanos!

A. Eglītis — TV RENTAL

17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Kanadas lielākais un labākais speciāli

EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS

plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.

tip-top MEATS DELICATESSEN

Katru nedēļu kaut kas sevišķs

1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)

Ziņas par mūsu tēvzemi

Netālu no rakstnieces Annas Brigaderes piemiņas mūzeja Sprīdīšiem Tērvetē atrodas Pļavnieku mājas, kurās Brigadere nodzīvojusi 20 gadu. Tur sarakstīta luga Princese Gundega un karalis Brusubārda, rādusies iecere arī citām pasaku lugām. Pļavnieku meža daļu, kas tagad nodēvēts par Pasaku mežu, iecerēts rotāt ar Brigaderes pasaku lugu tēliem. Mākslinieks K. Kugra jau izgatavojis koka skulptūru grupu Sprīdīti cīņā ar milzi Lutausi, bet citur, Iršu dārzā, uzstādīta viņa kokgriezumu grupa Annele ar ogotājām. A. Brigaderes mūzeju vada Jānis Rapa.

☆

Okupētajā Latvijā ik gadu rīko mākslas izstādi Sports mākslā, kurā redzami gleznie cības, tēlniecības, grafikas darbi par minēto tematu, kā arī dekorātīvās un lietiskās mākslas paraugi par sporta motīviem. Sporta tematu mākslinieki risina gan sportistu portretos, galvu un visa auguma skulptūrās, bronza medaļās u.c. Izcilākos sniegumus rāda arī izstādē Maskavā.

☆

Rīgas modeļu nams, kas ar gaumīgu tērpu modeļiem guvis labu slavu arī ārpus Latvijas robežām, sūdzas, ka Rīgā nav iespējams iegādāties tērpiem nepieciešamos papildinājumus. Kad modē lielas jostu sprādzes, Rīgā tādu nav. Kad vajadzīgas ar drēbi apvilktas pogas, izrādās, ka nevienā darbnīcā tādas neizgatavo, bet tās ieteic griezties pie privātiem „onkulīšiem". Tas pats ar kurpēm un rokassomiņām. Pavasarī veikalos pilni plaukti melnām un brūnām somām, bet ziemā — pārdod vasaras somiņas. Nelielas jaunāko tērpu modeļu serijas gatavojot rūpnīca Rīgas apģērbs, bet nepietiekamā vairumā, jo — tā neizdevīga ražošanas metode . . . Modeļu nams apsvēris stingrāk „uzstādies" ar savām prasībām, bet aprāvies, jo pats iekļauts šai sistēmā, un bēdīgi atzinis, ka vēl daudz līdzīgu problēmu jāizdebatē, iekām varēšot apgalvot, ka „pats nepieciešamākais mūsdienām atbilstošas apģērba kultūras uzplaukšanai paveikts."

— ns

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

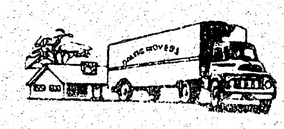

BALTIC MOVERS

TĀLR. 534-1403, Toronto

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto

IZĪRĒ TELPAS

sarīkojumiem ● viesībām ● klāj viesību galdus ●

Tel. 922-2931

L. LUNSKY

OPTIĶIS

Atvērts no pl. 9.30—6 vak.

Ar iepriekšēju pieteikšanos.

470 College St., Toronto.

Ļoti svarīgi

AUTOMAŠĪNAS UZ LATVIJU

Vislabākā dāvana Jūsu piederīgiem. Tikai uz īsu laiku. Ātra piegāde.

PILNĪGA GARANTIJA.

Ilgi gaidīta, pilnīgi jauna

ZHIGULI VAZ 2101
pilna cena US $ 3,275.00
MOSKVITCH 412 IE,
luksa modelis US $ 3,275.00
MOSKVITCH 408 IE,
pilna cena US $ 3,009.50
ZAPOROZHETS ZAZ 966,
pilna cena US $ 2,012.50

Ļoti ierobežotā skaitā, tāpēc nenokavējiet, pasūtiniet tagad.

PASŪTINIET TIKAI CAUR

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Fifth Floor
Tel. 982-1530

Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD

467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

KALUDE

LATVISKAS ROTAS

DIMANTI — PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

Ļoti vērtīgi dāvanu saiņi

SPECIĀLI UZ LATVIJU

IEPRIEKŠ SAMAKSĀTI.
SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ.
ĀTRA PIEGĀDE

Mūsu speciālie saiņi dod lielāko vērtību jums un jūsu piederīgiem.

IMITĒTIE ĀDAS KAŽOKI ir labākā un vērtīgākā dāvana jūsu piederīgiem, kas vienmēr viņiem liks jūs atcerēties.

Pasūtiniet šos ļoti vērtīgos un siltos kažokus. Izvēlaties minka (strīpaino vai vienkāršo) vai karakula.

Cena tikai $108.00

10 GALVAS LAKATI $54.90

5 vilnas lakati ar lielu vai mazu puķu, kā arī austrumnieciskiem musturiem un 5 zīda lakati, dažādās krāsās.

Ar gaisa pastu $63.40

SPECIĀLS DĀVANU SAINIS $169.00

Labākās kvalitātes vērtīgi audumi.

3 jardi kungu ziemas mēteļu 100% vilnas drāna, 3 j. dāmu 100% vilnas mēteļu drāna, 3½ jardi kungu 100% vilnas uzvalku drāna, 3 jardi dāmu ziemas 100% vilnas kleitas drāna, 2 dubultpalagi, 2 spilvenu pārvalki, 6 musturoti dvieļi.

SPECIĀLS PĀRTIKAS SAINIS $62.00

10 mārciņas cūku tauku, 10 märc. kviešu miltu, 10 mārciņas rūsu, 10 mārciņas cukura.

Vēl daudz vairāk speciālu saiņu.

Pieprasiet mūsu ilustrēto katalogu.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

Mums ir 23 gadu pieredze šai uzņēmumā un mums ir daudzi tūkstoši apmierinātu klientu.

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

Rīga dimd - Kas? Kur? Kāpēc?

Rīga dimd ir latviešu gaidu un skautu nometne, kurā pulcēsies gaidas un skauti no visas pasaules, lai atskatītos uz latviešu gaidu 50 un skautu 55 darbības gadiem. Rīga dimd nometne risināsies Toronto Sv. Jāņa draudzes īpašumā Saulainē no no 1972. g. 1. līdz 9. jūlijam.

Pēdējā jubilejas nometnē Tēvzeme 1967. gadā Garezerā pulcējās 851 gaidas un skauti no ASV, Kanadas, Austrālijas un Vācijas. Cik nometnotāju sagaidīsim šogad? No ASV un Kanadas būs daudz; ir zināms, ka 5 vai 6 vadītāji gatavojas braukt

no Austrālijas un 1 vai 2 no Vācijas. Kanadas un ASV gaidas un skauti arī krāj naudu, lai daļēji segtu ceļa izdevumus kādai lielgaidai un skautam no Austrālijas. Tātad pierādījums, ka latviešu gaidu un skautu kustība ir pasaules mēroga kustība.

Jubilejas nometnes nosaukums radās gaidu un skautu vadītāju konferencē 1969. gada aprīlī. Kādēļ vārds Rīga dimd ? Gaidu un skautu kustība Latvijā uzsāka darbību galvaspilsētā Rīgā, un no turienes tā izplatījās pa visu Latviju. Rīgā pirmo reizi sāka dimdēt latviešu gaidu un skautu soļi— tie nerimās nometnes laikā un arī tagad trimdā. Tāpat dimdēs viņu soļi šovasar Saulainē.

Nometnes dalībnieku piespraužamās zīmes būs zilā un baltā krāsā, tāds pats būs arī nometnes karodziņš. Rīga dimd nometnes dziesmas autore ir vadītāja Māra Eferte no Bostonas. Saulaines mežā atskanēs vārdi:

Ejam visi mēs uz Rīgu,
Rīgā laba dzīvošana,
Stikla durvis, vara vārti.
Veras, paši neveram.
Ejam visi mēs uz Rīgu,
Rīgā laba dzīvošana,
Rīgā rēja zelta suņi,
Sidraboti gaiļi dzied.
Sen to Rīgu daudzināja,
Nu to Rīgu ieraudzīju,
Visapkārt smilšu kalni,
Pati Rīga ūdenī.

Nometnes vieta Saulaine atrodas Notavasagas upes krastā apmēram 50 jūdzes uz ziemeļiem no Toronto. Agrāk Saulaine piederējusi kokrūpniekiem, un tagadējās Saulaines robežās tika uzcelta kokzāģētava. Dažu desmit gadu laikā zāģētavai pietrūka darba, tā īpašnieki to pārdeva Sv. Jāņa draudzei 1952. gadā. Īpašuma 103 akros bija 3 dzīvojamās mājas, šķūnis un 4 vasaras mājiņas. Apvidus bija mežiem klāts. 1961. g. draudze iegādājās vēl 164 akrus upes otrā krastā, un tā Saulaines kopējā platība pašreiz 267 akri. Uzcelta vasaras māja ar 8 istabām un jaunu virtuvi, un bērnu nometnes divstāvu ēka. Šīs ēkas apakšstāvā ir sanāksmju telpa, ambulance, labierīcības un dušas, bet augšstāvā guļamistabas, kur var ērti dzīvot 100 bērnu. Vecās ēkas pārbūvētas, un Saulainē iekārtots arī sporta laukums. Saulaines territorijā latvieši uzcēluši 35 dzīvojamās mājiņas.

Bijušie latviešu karavīri uzcēluši piemineklī ar devīzi — „Dzīvību saglabājis, atceries kritušos". Piemineklja metu izstrādājis tēlnieks A. Kopmanis, kas arī pats veicis visus kalumus. Vasaras mēnešos pie šī piemineklja katru svētdienu notiek dievkalpojumi. Turpat svinīgajos aktos latvieši atceras savus zudušos brāļus, piem. Strēlnieku cīņu atcerē, 14. jūnijā u. c.

Kopš 1953. gada vasaras mēnešos notiek bērnu nometne, kas ik gadu pulcina 150 līdz 200 bērnu, lai tie jaukās vasaras dienas pavadītu brīvā dabā un latviskā vidē. Saulainē notikuši arī dažāda rakstura sarīkojumi, gaidu un skautu nometnes, brīvdabas izrādes, bērnu svētki, līgo svētki.

Sporta laukumā iespējama dažāda veida sportošana, upe piemērota peldēšanai un makšķerēšanai. Saulaines platība, peldēšanas un makšķerēšanas iespējas pievelk daudz tautiešu, kas te pavada savu atvaļinājumu, gan dzīvojot teltīs, gan īrējot telpas.

Šovasar latviešu gaidas un skauti „iekaros" Saulaini. Nometne atradīsies upes krastā kā vecajā, tā arī jaunajā territorijā. Vecāki un visa latviešu sabiedrība aicināta apmeklēt jubilejas nometni.

Baiba Šmita - Kalēja

Nākošās volejbolistes. Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas mācību plānā ir arī sporta nodarbības. Attēlā — pirms volejbola spēles, no kreisās: Ingrida Bērziņa, Gundega Ozoliņa un Ivone Halivela. Foto: J. Liģers

Saulaines pārvalde

MEKLĒ

ADMINISTRĀTORU

pilnam darba laikam vasarā un daļējam darba laikam pārējiem mēnešiem. Nepieciešamas labas angļu valodas un administrācijas zināšanas.

Tiek arī meklēti 1972. gada vasaras sezonai:

VASARAS BĒRNU NOMETNES VADĪTĀJS
ZĒNU VADĪTĀJS
MEITEŅU VADĪTĀJA
GRUPU VADĪTĀJI
ZĒNIEM UN MEITENĒM
VIRTUVES PERSONĀLS

Lūgumi rakstāmi, norādot pieredzi un vēlamo algu, Saulaines pārvaldes priekšniekam.

A. Gaiķis
50 Playter Blvd.
Toronto 6, Ont.

Broadview Delicatessen

meklē sievieti — virtuves palīdzi,

3 dienām nedēļā.
Tālr. 465-9905, Toronto.

VAJADZĪGS

noliktavas pārzinis

Zvanīt Toronto —

863-1166

E. Lejiņam

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU

pilnu komplektu — 12 sējumus būs iespējams iegādāties subskribentiem par $98.-, pārējiem $120, ja līdz 1972. g. 30. martam pieteiksies pietiekoši liels interesentu skaits. Ja subskribentu skaits sasniegs vismaz 150, tad cena būs zemāka.

Sietuvē ugunsgrēkā bojā gājuši 3 sējumi, kuru atjaunošana apgādam iespējama tikai ar tautiešu atsaucību.

Par ev. naudas iemaksu tiks paziņots katram personīgi. Izmantojiet šo pēdējo iespēju iegādāties latviešu lielāko gara mantu krājumu — mūsu kultūras liecinieku!

Apgāds „IMANTA"

Mosekaeret 6, 2880 Bagsvaerd
Copenhagen. Denmark

ONTARIO
Government Information

Provinces kases un saimniecības departaments

PAPILDU APLĒSES UN NODOKĻU NOTEIKUMI

Ontario provinces valdība ierosinājusi un apstiprinājusi šādus nodokļu noteikumus:

1) Papildinājums 1971. un 1972. nodokļu gadam paziņoto personīgo ienākumu nodokļu samazinājumam.

1971. g. 8. oktobrī Ontario premjērs ierosināja federālā ienākuma nodokļa samazināšanu, lai veicinātu saimniecības atdzīvināšanu, un piedāvāja papildu samazinājumu provinces personīgajos ienākuma nodokļos. Tā kā federālā valdība personīgos un koncernu ienākuma nodokļus savā 14. oktobra budžetā samazinājusi, arī Ontario valdībai iespējams samazināt ienākuma nodokli, kā paziņots.

Ontario personas ienākuma nodoklis tiks samazināts divās pakāpēs. Pirmajā būs 3,6% nodokļa samazinājums sešu mēnešu periodam no 1971. g. 1. jūlija līdz 1971. g. 31. decembrim. Otrā — 3% nodokļa samazinājums 12 mēnešu periodam, no 1972. g. 1. janvāŗa līdz 1972. g. 31. decembrim.

2) Noteikumu revīzija valdības pērnajā septembrī paziņotajiem veselības apdrošināšanas mēnešmaksu samazinājumiem. Jaunajos noteikumos paredzēti četri svarīgi grozījumi:
— mēnešmaksu atmešana 65 gadu un vecākām personām, kā arī viņu tiesīgajiem apgādājamiem, spēkā no 1972. g. 1. janvāŗa;
— apvienotas veselības apdrošināšanas maksas ieviešana atsevišķās OHSIP un OHSC maksu vietā, sākot no 1972. g. 1. aprīļa;
— kopīgās mēnešmaksas pazemināšaņa uz 11 dol. mēnesī vieniniekiem, 22 dol. mēnesī precētiem pāŗiem un ģimenēm, sākot no 1972. g. 1. aprīļa; un
— maksu pabalsts mazturīgām ģimenēm un vieniniekiem, sākot no 1972. g. 1. aprīļa.

3) Koncernu nodokļu noteikumu grozījums, lai nodrošinātu, ka federālie atbalsta piešķīrumi Ontario nebūtu apliekami ar nodokli.

4) Lielāku pārmaiņu iedzīvināšana mantojuma nodokļa noteikumos, sākot ar 1972. g. 1. janvāri, kad federālā valdība vairs neatvilks t. s. nāves nodokli.
— Visas nodokļu likmes par īpašumu, kas apliekams ar nodokli, dubultosies.
— Atkritīs līdzšinējais 20% virsnodoklis tiešajai ģimenei un 25% pie ģimeneŗ nepiederīgajiem, ko vajadzēja maksāt papildus rēgulārajam mantojuma nodoklim.
— Līdz šim no nodokļa bija atbrīvots īpašums līdz 50.000 dol. vērtībā, turpmāk nodokli neaplēsīs īpašumam līdz 100.000 dol. vērtībā. Atraitņu beznodokļa mantojuma daļa paaugstināta no 250.000 dol. uz 500.000 dol.
— Visas dāvanas, kas dotas 15 gadu laikā pirms nelaiķa miršanas, ieskaitāmas nelaiķa īpašumā, kas pēc nāves pāriet cita rokās, ja tās novēlētas 1972. g. 1. janvārī vai pēc tam.

Valdība ir ieskatos, ka minētās pārmaiņas visu attiecīgo grupu ieguvējiem sniegs ievērojamu atvieglinājumu. Ar šīm pārmaiņām atceltas nodevas visiem īpašumiem zem 100.000 dol. vērtībā, kas lielā mērā mazinās nodokļu spiedienu, kuŗa dēļ bija jāpārdod kanadiešu ģimenes uzņēmumi un lauksaimniecības.

The Hon. William G. DAVIS
Prime Minister of Ontario

Centrālizēs palidzibas sūtijumu...

(Pārnesums no 1. lpp.)

abonementus.

Pagājušā gada 16. decembrī Minsterē tika noslēgts līgums ar apgāda Ziemeļblāzma īpašnieku J. Abuču par grāmatas Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā otrās daļas iespiešanu. Šī grāmata apskatīs Latviešu policijas bataljonu gaitas Otrā pasaules karā. Ir sameklētas arī trīs mikrofilmas ar materiāliem, kas glabājas Huvera institūtā. Šos materiālus izrakstīja un attiecīgās filmas sagādāja Huvera institūtam tuvumā dzīvojošais prof. E. Andersons.

Grāmatas manuskriptu apgādam varēs nodot jau februāra sākumā, un tā iznāks vēlākais šāgada maijā.

DV KV iecerējusi rīkot 1972. gadā loteriju, kuŗa nosaukta par „Lielo loteriju". Loterijas rīkotājas un izkārtotājas būs Daugavas vanadzes. Tajā paredzētas 20.000 lozes, katra 50 centu gabalā. 40% no paredzētā ienākuma saņems ložu pārdevēji (vienības, nodaļas, koŗi, teātŗi, deju kopas u.c.), 40% Nacionālam Fondam un 20% sadalīs laimestiem. Paredzētie laimesti — 1000, 250, 100, 50 un 25 dol. katrs.

Latviešu Nacionālā Fonda darba atbalstam paredzēto ziedojumu zīmju izlozē laimējušas zīmes ar sekojošiem numuriem: 950, 1959, 245, 1291, 236, 419, 1276, 508, 1543, 1861, 452, 1453, 774, 69, 1437, 1826, 590, 904, 329, 771 un 1436.

Laimesti pieprasāmi, piesūtot laimētājas zīmi Latviešu Nacionālam Fondam: Postbox 108 101 21 Stokholm 1, Sweden.

Valdes priekšsēdis E. Krūka ziņoja, ka ienācis priekšlikums no Microfilm Recording Co. Ltd. filmēt 35 mm mikrofilmā visus laikraksta Latvija Amerikā numurus. DV organizācija saņemtu vienu filmu, bet pārējās paliktu šās kompānijas īpašumā, universitāšu un citām vajadzībām. Jāparaksta līgums uz 5 gadiem. Valde piekrita un uzdeva saimniecības vadītājam izkārtot attiecīgās formālitātes.

ASV DV pieņēmusi Kanadas DV priekšlikumu un piešķirusi vajadzīgos līdzekļus Mazputniņa marta mēneša numura izdošanai $500, Kanadas DV dodot savu daļu — $250. Pieņēma zināšanai Latviešu kara veterānu - strēlnieku biedrības valdes priekšsēža T. Zandersona pateicību par biedrībai piešķirto pabalstu. Valde nozīmēja priekšsēža vietnieku J. Gailīti pārstāvēt DV KV Manitobas nodaļas gadasvētkos, piešķirot 100 dol. ceļa izdevumiem. DV delegātu sanāksmes svētbrīdi lūgs vadīt māc. Ā. Čopu. Delegātu sapulces laikā notiks arī jauniešu sanāksme.

Valdes sēdē nolasīja DV KV pārstāves pie D V teātŗa Kanadā Tonijas Krūkas ziņojumu, ka teātris iestājies etnisko grupu teātŗa apvienībā. Sekretārs ziņoja, ka Sv. Katrīnu nodaļas ierosinājumu par invalidu kopu dibināšana pie DV KV un lielākām nodaļām nodaļas noraidījušas, jo Kanadā jau darbojas Latviešu karaŗa invalidu apvienība un jaunu vienību radīšana varētu tikai ierosināt nesaskaņas.

Valde pieņēma zināšanai ārējās informācijas daļas vadītāja ziņojumu, ka sarunās ar cilvēkiem no okupētās Latvijas ienākušas sūdzības, ka dažkārt viņu fotografijas uniformās parādījušās laikrakstos vai grāmatās, tā sagādājot viņiem nepatikšanas.

Kasieris sniedza pārskatu par kases stāvokli un apgrozījumiem pagājušā gadā. Ziemsvētku tirdziņa atlikums devis $3105, bet 14. jūnija ziedojumu akcijā saņemts $1804. Par šo akciju vēl nav norēķinājušās Montrealas, Norandas un Ošavas DV nodaļas. Vanadžu priekšniece Monika Jonāne ziņoja, ka vanadzes atmaksājušas Ziemsvētku kartīšu aizdevumu $291,91 apmērā.

DV Kanadas valde izsaka sirsnīgu pateicību Ziemsvētku tirdziņa Toronto rīcības komitejas priekšsēdim A. Šternam un rīcības komitejai par ļoti labi izkārtoto tirdziņu, tāpat bijušajam karaŗa ziņotājam L. Sīpoliņam par organizācijai nodotām Otrā pasaules karaŗa fotografijām.

DV jaunatnes daļas ziņojumu sniegsim mūsu laikraksta nākošā numurā.

Sēdē piedalījās: E. Krūka, J. Gailītis, M. Jonāne, E. Jaunzars, R. Britāls, A. Kvēps, O. Ieviņš, Dz. Melnbārdis, B. Šmita - Kalēja, K. Bencons, A. Čivželis, N. Brasliņš un M. Rubenis, kā arī E. Pulciņš, I. Zamlovskis, A. Budrēvics un V. Zichmanis.

—rs.

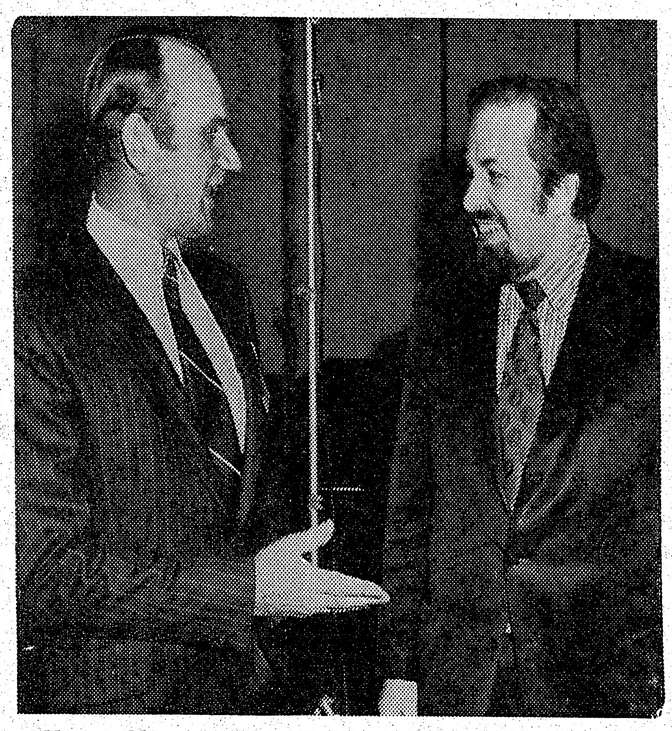

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs (pa labi) „Heritage Ontario" sagatavošanas apspriedē sarunājas ar baltiešu pārstāvi padomnieku komitejā Igaunijas goda konsulu Toronto Ilmaru Heinso. (Skat. rakstu 13. lapp.).

Foto: JAK

Atbalstīsim savus . . .

(Pārnesums no 8. lpp.)

priekšsēdis Jānis Zuntaks pēc izstādes atklāšanas aicināja pie tradicionālās vīna glāzes.

Izstāde aizņēma divas telpas, izstādoties 25 mākslinieciem ar 62 darbiem. Izstādes programmas ievadā gleznotājs rakstnieks Tālivaldis Ķiķauka atzīmē, ka Latvja kopējā darbu skate atspoguļo to aktīvo gleznotāju un skulptoru ierosmes, kas veido šīs mākslinieku vienības seju. Šie mākslinieki gadu skrejā ir izkopuši savu personīgo rokrakstu, atraduši sev vispieņemāko krāsu ziedu, konstruējuši sev piemērotas kompozicionālas satveres un turpina attīstīt tiešākus un spilgtākus mākslinieciskās valodas veidolus. T. Ķiķauka tālāk raksta: „Latvieši nav dziedātāja tauta, bet gan gleznotāja tauta, kā to citējis kāds tautietis, jo gleznošana, gleznu krāšana, gleznu aplūkošana ir kļuvusi par daļu no mūsu kultūras dzīves svešumā. Ja literātūrai nereti tuvojamies ar pamiklām acīm, apzinoties mūsu valodas lēno dilšanu svešumā, tad gleznu skates ir allaž priecīgs notikums, jo tās runā latviešu un internacionālo valodu un pārvar aizas starp tautām, paaudzēm, pilsētām un laukiem."

Nepieskaroties izstādes profesionālajam vērtējumam, atstājot to lietpratējiem, ir jāatzīst, ka izstādīto darbu sakārtojums un novietojums ir veikts ar īsti profesionālu maņu un atstāj viengabalainu iespaidu, kaut darbi nav sakārtoti autoru kārtībā, bet sajaukti. Tieši šis lietpratīgais sajaukums padarījis izstādi interesantāku un viens mākslinieks, varētu sacīt, papildina otru.

Izstādes atklāšanā bija ieradušies ap 200 mūsu tēlotājas mākslas cienītāju.

Ž. Zentiņš

SPORTA APSKATS

(Pārnesums no 17. lpp.)

CA un TLSK vienībām. TLSK vienības sastāvā šogad nespēlē Ivars Kopštāls un J. Lūsis, jo pārsnieguši jaunatnes vecuma robežu. Kluba rindas gan pastiprinātas ar bijušā YMCA spēlētāja Imanta Ķivļa pāriešanu TLSK vienībā, bet visumā TLSK, šķiet, nespēs šogad apdraudēt YMCA uzvaras izredzes.

YMCA pirmā spēle bija bez pamatsastāva spēlētājiem P. Tomasa un A. Ozoliņa un trūka arī pāris pirmie rezerves spēlētāji. YMCA bija daudz labāka un uzvarēja bez pūlēm, laižot laukumā arī tālākās rezerves. Puslaikā rezultāts bija 42:25, bet spēle beidzās ar 87:53 YMCA labā.

YMA spēlēja un ieguva punktus V. Pālens — 38, E. Jaunzariņš — 17, A. Līdums — 16, L. Tobiss — 9, J. Ozoliņš — 4, M. Kārkliņš — 3, A. Pālens.

TLSK — I. Ķivlis — 19, A. Taube — 8, J. Bruniņš — 3, V. Lagzdiņš — 5, A. Lagzdiņš — 5, G. Paukšēns — 5, A. Ansons — 3, V. Skujiņš, V. Ozols.

☆

Kanadas latviešu basketbola meistarsacīkšu otrā spēlē meistarvienība DV tikās ar Toronto Latviešu YMCA. Kaut arī DV uzvarēja ar ievērojamu punktu starpību, spēle visumā bija labas kvalitātes, vismaz līdz otrā puslaika vidus daļai, kad YMCA jaunie spēlētāji resoektēja DV rutīnu un nepārcentās, bet risināja vienības spēli. Šajā spēles posmā DV nespēja atrauties vairāk par 7 punktiem un otrā puslaika sākumā rezultāta starpība bija tikai 1 punkts. Diemžēl, iztrūkstot vienības pašreizējam vadītājam A. Pilskalnietim, spēles pēdējā ceturksnī jaunie spēlētāji aizmirsa, ka spēlē pret mūsu labākiem spēlētājiem un pārgāja uz individuālu spēles veidu. Šādās „divcīņās" jaunības ātrumu un dedzību pieveica DV spēlētāju rutina un rezultāts sāka strauji augt DV labā, dodot tiem augstu uzvaru. Lieliski veicās J. Brikmanim ar grozu gūšanu; bumba lidoja grozā kā no tālienes, tā arī no tuvienes. E. Petmaņa ļoti nosvērtais spēles veids un prasme pārķert piespēles deva citiem spēlētājiem iespējas punktu gūšanai. Labi veicās arī pārējiem spēlētājiem.

YMCA, protams, izjuta savu „veterānu" — J. Zentiņa, Daugula, Sproģa, Litavnieka un Pilskalnieša trūkumu.

DV vienībā spēlēja: J. Brikmanis — 28, A. Ezers — 17, J. Daugavietis — 15, E. Petmanis — 13, A. Richters — 10, U. Siksna — 6, J. Bramanis — 4, V. Lucs — 3.

YMCA: V. Pālens — 27, P. Tomass — 14, E. Jaunzariņš — 13, A. Ozoliņš — 5, P. Strīpnieks — 4, A. Liepa — 2, M. Kārkliņš, A. Līdums.

LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARSACĪKŠU KALENDĀRS

Jaunatnei: DV — TLSK 11. februārī, YMCA — TLSK 25. februārī, DV — YMCA 10. martā, TLSK — DV 6 aprīlī.

Visas spēles sāksies plkst. 8. vakarā (Mimico Highschool).

Senioriem: TLSK — DV 19. februārī, YMCA — DV 4. martā, DV — TLSK 25. martā, YMCA — TLSK 1. aprīlī. Spēļu sākums plkst. 5 pēcp.

Meistarsacīkšu fināli: jaunatnei — 5. maijā, plkst. 8 vak., senioriem — 6. maijā, plkstt. 5 p.p.. Finālspēļu datumi var tikt mainīti, ja tas ir vēlams. Visas spēles notiks Toronto centrālās YMCAs vingrotavā, 40 College Street, izņemot spēli 6. aprīlī, kas būs Mimico Highschool vingrotavā.

Ž. Zentiņš
LSAK basketbola noz. vad.

Ziemeļamerikāņa dzīvē galvenā interese tiekot veltīta naudai, tad auto un seksam . . .
Dadža karikatūra